

T.C.
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YENİ TÜRK DİLİ BİLİM DALI

ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİNDE
YANSIMA KELİMELER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
Fettah KARAHAN

TEZ YÖNETİCİSİ
YRD. DOÇ. DR. MUSTAFA ŞENEL

KARS – 2011

T.C.
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Fettah KARAHAN'a ait "Çağdaş Türk Lehçelerinde Yansıma Kelimeler" konulu çalışma, jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yeni Türk Dili Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak oy birliği/oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Öğretim Üyesinin Unvanı, Adı ve Soyadı,

İmza

Yrd. Doç. Dr. Nesrin GÖLLÜDAĞ

N.

Yrd. Doç. Dr. Mustafa ŞENEL

Yrd. Doç. Dr. Cengiz GÖKŞEN

Bu tezin kabulü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun .../.../2011 tarih ve .../... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

UYGUNDUR

.../.../...

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ÖZET.....	I
ABSTRAC.....	II
ÖNSÖZ.....	III
KISALTMALAR.....	IV

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ.....	1
1.YANSIMA SÖZCÜKLERİ.....	3
1.1. Bir Sözcük Nasıl Yansıma Kabul Edilebilir?.....	6
1.2. Çocuk Dilinde Yansımalar.....	7
1.3. Yansıma Sözcükler Üzerine Yapılan Çalışmalar.....	8
1.3.1. Yurt Dışındaki Çalışmalar.....	8
1.3.2. Ülkemizdeki Çalışmalar.....	11

İKİNCİ BÖLÜM

2.ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİ.....	14
2.1. Kırgız Türkçesi.....	14
2.2. Saha Türkçesi.....	14
2.3. Gagavuz Türkçesi.....	15
2.4. Karaçay-Malkar Türkçesi.....	15
2.5. Azerbaycan Türkçesi.....	16
2.6. Başkurt Türkçesi.....	16
2.7. Kazak Türkçesi.....	17
2.8. Özbek Türkçesi.....	17
2.9. Tatar Türkçesi.....	17
2.10. Türkmen Türkçesi.....	18
2.11. Uygur Türkçesi.....	18

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİ'NDE ORTAK OLAN YANSIMA SÖZCÜKLER.....	19
---	----

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİ'NDEKİ YANSIMA SÖZCÜKLER.....	43
4.1. Kırgız Türkçesi'ndeki Yansımalar Sözcükler.....	43
4.2. Saha Türkçesi'ndeki Yansımalar Sözcükler.....	50
4.3. Gagavuz Türkçesi'ndeki Yansımalar Sözcükler.....	53
4.4. Karacay-Malkar Türkçesi'ndeki Yansımalar Sözcükler.....	60
4.5. Azerbaycan Türkçesi'ndeki Yansımalar Sözcükler.....	62
4.6. Başkurt Türkçesi'ndeki Yansımalar Sözcükler.....	68
4.7. Kazak Türkçesi'ndeki Yansımalar Sözcükler.....	70
4.8. Özbek Türkçesi'ndeki Yansımalar Sözcükler.....	72
4.9. Tatar Türkçesi'ndeki Yansımalar Sözcükler.....	75
4.10. Türkmen Türkçesi'ndeki Yansımalar Sözcükler.....	77
4.11. Uygur Türkçesi'ndeki Yansımalar Sözcükler.....	79

BEŞİNCİ BÖLÜM

5.BAZI TÜRK DESTANLARINDA GEÇEN YANSIMA SÖZCÜKLER.....	80
5.1.Kazak Destanları'ndaki Yansımalar Sözcükler.....	80
5.2.Altay Destanları'ndaki Yansımalar Sözcükler.....	87
5.3.Hakas Destanları'ndaki Yansımalar Sözcükler.....	94
5.4.Özbek Destanları'ndaki Yansımalar Sözcükler.....	97
5.5.Tatar Destanları'ndaki Yansımalar Sözcükler.....	99
5.6.Tuva Destanları'ndaki Yansımalar Sözcükler.....	101
5.7.Karakalpak Destanları'ndaki Yansımalar Sözcükler.....	102

ALTINCI BÖLÜM

6. SÖZLÜK.....	104
SONUÇ.....	120
KAYNAKÇA.....	121
ÖZGEÇMİŞ.....	125

ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİ'NDE YANSIMA SÖZCÜKLER

Fettah KARAHAN

ÖZET

Yapılan bu çalışmada “onomatopöie” kavramının ne anlama geldiği, nasıl kullanıldığı ve sesli jestler ile ünlemler arasındaki sınır saptanmaya çalışılmıştır.

“Giriş” bölümünde bu terim hakkında geniş bilgilere yer verilmiştir. Bu terimin ilk olarak nasıl ortaya çıktığı ve diller arasında nasıl kullanıldığı üzerinde durulmuştur. Genellikle Çağdaş Türk Lehçeleri'nde ortak olan yansıma sözcükler derlenerek bu dillerin birbirine olan yakınlığı vurgulanılmaya çalışılmıştır. Yapılan bu çalışmada yansıma sözcükleri derlenen diller Türkçe'nin kolları şeklindedir. Yansıma sözcükler üzerine yapılan çalışmalardan kısaca bahsedilmiştir. Bu dillerdeki ortak olan yansıma sözcükler ayrı bir bölümde verilmiştir. Çalışmada yansıma sözcükleri derlenen lehçeler hakkında kısa ve öz bilgiler bulunmaktadır. Her lehçede tespit edilen yansıma sözcükler ayrı başlıklar altında verilmiş ve bu sözcüklerden oluşan karma bir sözlükte oluşturulmuştur. Çağdaş Türk Lehçeleri'ndeki yansıma sözcükler o dillere ait sözlükler taranarak elde edilmiştir. Bunun yanında bu lehçelere ait destanlarda taranmıştır. Destanlarda tespit edilen yansıma sözcükler tablolar halinde verilmiştir. Çağdaş Türk Lehçeleri'ndeki yansıma sözcükler Prof. Dr. Hamza ZÜLFİKAR'ın “Türkçede Yansıma Sözcükler” eserinden yola çıkılarak tespit edilmeye çalışılmıştır.

ANAHTAR KELİMELEER: Türkçe, yansıma, lehçe, dil, çağdaş.

THE REFLECTION WORDS IN MODERN TURK DIALECTS

Fettah KARAHAN

ABSTRACT

In our study, what “anomatopöie” means, how it is used and the boundary between voiced mimic and exclamations are tried to be determined.

We have stated extensive information about this term “in the introduction.” We have studied how this term firstly emerged and how it has been used among the languages. We have tried to explore the reflection words which are generally common in Modern Turk Dialects and closeness of these languages to each other by compiling. In our study, the languages whose reflection words are compiled are in the shape of Turkish’s parts. We have stated shortly these studies which are done on reflection words. We have given the reflection words which are in common in these languages in a different part. In our study, there are short and to the point information about dialects whose reflection words are compiled. We have given the reflection words which are ascertained in every dialect under different titles and we have made up a mixed dictionary which consist of these words. We have gotten the reflection words which are in the Modern Turk Dialect by searching thoroughly dictionary of that languages. Besides, we have searched thoroughly these dialect’s epic. We have given the reflection words which are ascertained in a shape of forms.

We have tried to ascertain the reflection words in Modern Turk Dialects by inspiring from Prof. Dr. Hamza ZÜLFİKAR’s “The reflection words in Turkish.”

KEYWORDS: Turkish, reflection, dialect, language, modern

ÖN SÖZ

İlk olarak doğayı ve evreni çözümleyebilme çabaları içindeki felsefenin bir bölümü olarak dil hakkındaki düşüncelerde ortaya çıkmış “onomatopöie” terimi günümüze kadar dilin doğusu hakkındaki fikirlere kaynaklık etmiştir.

“Onomatopöie” teriminden söz edilince doğal sesleri yansılardan sesleri imge gücüne kadar uzanan geniş bir alan buluruz. Bu terimin işaret ettiği kavramın sınırlarını çizmeye çalışarak, çalışmamızda ortaya konan ölçülere göre Türk Dilinin lehçelerindeki yansıma sözcükler ve ortak olan onomatopoetic sözcükleri derlemeye çalıştık. Çalışmada lehçelerin sözlüklerini tarayarak yansıma olan sözcükleri tespit etmeye çalıştık. Lehçelerin sözlüklerinin yanında o lehçelere ait bazı destanlarda taranmıştır.

Bu çalışmayı bana öneren ve bu çalışma süresince benden yardımlarını esirgemeyen, beni hep destekleyen danışmanım Yrd. Doç. Dr. Mustafa ŞENEL’e ve çalışmam boyunca bana hep destek olan Yrd. Doç. Dr. Nesrin GÜLLÜDAĞ’a teşekkür ederim.

KARS-2011

Fettah KARAHAN

KISALTMALAR

AD: Altay Destanları

age: Adı geçen eser

ATS: Azerbaycan Türkçesi Sözlüğü

GTS: Gagavuz Türkçesi Sözlüğü

HD: Hakas Destanları

KKD: Karakalpak Destanları

KLS: Karaçay Lehçesi Sözlüğü

KTS: Kırgız Türkçesi Sözlüğü

KZKD: Kazak Destanları

ÖD: Özbek Destanları

s: Sayfa Numarası

TD: Tatar Destanları

TSS: Türkçe-Sahaca Sözlük

TSYK: Türkçede Ses yansımaları Kelimeler

TVD: Tuva Destanları

KTLS I: Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Sözlüğü I

Yay.: Yayınları

GİRİŞ

Yansıma sözcükler dilin vazgeçilmez unsurlarından birisidir. Tarihi gelişimi çok eskiye dayanan yansıma sözcükler dünya dillerinde farklı şekillerde isimlendirilmiştir.

“Tabiatta canlı ve cansız bütün varlıklar, dolaylı veya doğrudan birtakım hareketlerin, gürültülerin kaynağı durumundadır. Tabiatın bu hareketliliği ve canlılığı karşısında onu sürekli gözleyen, onun bir üyesi olan insanın, tatma, koklama, duyma, görme ve dokunma duyularının yardımıyla tabiattaki bu canlılığı ve hareketliliği tarih boyunca adlandırmaya, söz biçimine getirmeye çalışmıştır. Bu sözler, ihtiva ettikleri uyumlu ve özellikle seslerden, kurallı yapılarından dolayı insanların daima ilgisini çekmiştir.”¹

“Türkçemizde ‘taklit’, ‘yansıma’, ‘yankı’ adları ile karşılanan Yunancadan geçmiş haliyle ‘onomatopöie’, dış gerçekle ses düzleminde bir bağın bir öykünmenin olduğu varsayılan sözcüklerin yapılış biçimine verilen addır.”²

Tabiattaki bu sesler isimlendirilirken ait oldukları dillerin kurallarına göre isimlendirilmişlerdir. Dünya dillerindeki yansıma sözcükleri, kaynağı bakımından ortaktır. Örneğin horozun çıkardığı sesi Moğolca da ‘‘o uu’’, Almanca da ‘‘kikerik’’, Türkçe de ise ‘‘üü ürü üüüü’’ sözcüğü karşılar. Bu da sözcüklerin ait oldukları dilin gramer yapısı ile alakalıdır.

“Yapılan adlandırmalarda, tabii sesleri olan ilgi, asıl kök durumunda bulunan birincil (primary) veya ikincil (secondary) biçimlerinin sınırları içinde kalmış, öteye geçmemiş, bunları yapım ekleri tamamlamıştır. Öte yandan herhangi bir tabii sesin meydana çıkmasına sebep olan hareketin tümüne bağlı kalınmış, adlandırmalar, çeşitli nitelikteki gürültülerin tarzına ve kaynaklarına uygun düşen seslerle yapılmıştır. Yapılan bu adlandırmalarda tabii sesler arasında çağrışımları kolaylaştıran bir yol gözetilmiştir.”³

---

¹ Hamza Zülfikar, **Türkçede Ses Yansımali Kelimeler**, TDK Yayınları, Ankara 1995, s.1

² Dursun Balkaya, **Yansılama ve Almanca-Türkçe Ses Yansımali Sözcükler**, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi) Erzurum 1996,s.1

³ Hamza Zülfikar, age. s.1

Tabiatın çıkardığı sesleri ve bu seslerle dayanılarak yapılan adlandırmalar sonucu ortaya çıkan binlerce kelimeyi, bunlarla ilgili dil olaylarını incelemeye geçmeden önce, diklikte bu konunun nasıl anlaşıldığını bakmak ve bu alanda kullanılan terimlere bir göz atmak lazımdır.

“Bu alanda ilk terimimiz ‘onomatopöie’dir. Osmanlı Türkçesinde bu terim ‘lafzı taklidi’, ‘Savtı taklidi’, giderek ‘taklidi terimler’ biçiminde kullanılmıştır. Gerekçe olan bu terim, Latinceye oradan da Batı dillerine geçmiştir. Gerekçe ‘onoma’ ve ‘poein’ ad verme veya ad kurma olarak ‘echo words’, ‘reduplicative words’, ‘imitative words’ ve ‘sound symbolism’ (Alm. Lautssymbolik) terimlerini bulmaktayız. Bu terimler, küçük ses değişimleriyle öteki Batı dilerinde de kullanılmaktadır.”⁴

Onomatope terimi “Bir şeyin çıkardığı sese benzeyen, o sesi andıran seslerle yapılan kelime.” diye adlandırılır.

“Türkiye de bu konu onomatope terimi dışında yansıma, yansılama, yansıtan kelime, yankı kelime, yankılık, ses ad, taklidi nida, taklit sesi, ses taklidi terimleriyle ele alınmaktadır. Bunların arasında yansıma terimi daha yaygın olarak kullanılmaktadır.”⁵

“Onomatopöie teriminin kullanımı, Eski Yunan filozoflarının varlığının kendini de söz konusu ederek ad ile adlandırılan arasındaki ilişkiyi tartışıp dilin kaynağı sorununu çözümlenmeye çalıştıkları, belgelere dayanılarak bilinen ve Avrupa düşünce tarihinin başlangıcı sayılan ilk çağa kadar uzanır”⁶

Yansımalar biçim benzerliği sebebiyle ikileme terimi ile de örtüştüğü için ikilemelerle birlikte alınmıştır. Görüldüğü gibi onomatopöie teriminin tarihi serüveni çok eski yıllara dayanmaktadır. Bu terim dünya dillerinde farklı biçimlerle karşımıza çıkmaktadır. Sonuç itibariyle onomatopöie terimi üzerine yapılan büyük çalışmalar ortak özellikleri ile dikkatimizi çekmektedir.

---

⁴ Hamza Zülfikar, **age**. s.2

⁵ Kyoo Soek Yoen, **Türkçede ve Korecede yansımaların (onomatopöieia) karşılaştırılması**, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara,1995, s.5-6

⁶ Dursun Balkaya, **age**. s.1

“Yansımalar, doğadaki varlıkların ya da çeşitli nesnelere çıkardığı seslerin öykünülmesi yoluyla oluşmuş sözcüklerdir. Dilcilikte yansıma (onomatopoeia) adını alan ve doğadaki sesleri canlandıran öğeler içinden, bu türdeki örneklerin Türkçedeki çeşitliliğine ve işlevliliğine başka dillerde rastlamak güçtür. Türkçe Sözlük’te (TDK, 2005: 2126) yansıma, “doğa seslerine benzer seslerle yapılan kelime, onomatope. Gürültü, sırıltı, güm, vızıldamak gibi.” biçiminde açıklanır.”⁷

1. YANSIMA SÖZCÜKLERİ

Yansıma sözcükleri, bir davranışı, görünüşün, konuşmanın, tabiattaki bir sese benzetilerek sözcük biçimine getirilmesi, dilde bir birim olarak yaşatılmaktadır.

Doğadaki sesleri eşleyen sözcükler Japoncada “Giongo” ve “Gitaigo” terimleri ile karşılır. Bu iki terim farklı anlamlar içerir. “Giongo” terimi dışı dünyadaki seslerin yansıması, “Gitaigo” ise sesi çıkmayan nesnelere seslere göre sembolik olarak gösteren sözcükler demektir.

“Canlılar duygularını dikkate almaksızın yaşayamazlar. İnsanlar, çevresindeki ışık veya ses gibi etmenleri duygularını iletirler. Bu duygularını da başkalarına aktarmak istediklerinde doğal olarak Gitaigo gibi taklit sözcükleri ortaya çıkmış olur. Ego adını verdiğimiz bilinçli kimlik, yaşamın devam etmesine bağlı olarak aşırı duyarlı biçimde düşünmese de kendi etrafımızdaki şeyleri nasıl algıladığımızla direkt bağlantılıdır. Dil dediğimiz konuşma ise bunu doğrulayıp, çalıştırarak iletişim kurmak için işlemektedir. Konuşmanın, hislere ve duygulara olan meraktan dolayı ortaya çıktığı görüşü yaygındır. Bu sebeple benzetme veya taklit sözcükleri dili dil yapan özellik olup konuşmanın özünü en iyi şekilde ifade etmektedir.”⁸

Genel olarak yansıma ve sese benzetmeli sözcüklerin, geri kalmış ve medeni yaşama geçmemiş toplum bireylerinin kullandıkları dillerde çok olduğu söylenmektedir. Günümüzde de fakir olan ülkeler arasında Afrika’daki Sudan dilleri

---

⁷ Sis Nesrin, Gökçe Bekir, **Gülten Dayıoğlu’nun Çocuk Ögkülerinde Yansımalar ve Kalıp Sözcükler**, Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 4/3 Spring 2009, s.1976

⁸ Duygu Kurt Janjua, **Japoncada Yansımali Sözcükler**, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2000, s.7

içindeki Ehve dilinin yansıma sözcükler bakımından çok zengin olduğu söylenmektedir.

“*Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü (1998) yansımanın tanımını aynen şöyle dile getirmiştir:*” *Dış gerçeklik düzleminde var olan ses yâda gürültüleri, işitimsel izlenimi yansıtacak biçimde aktaran, adlandırılan gerçeği ses öykünmesi yoluyla belirten dilsel öge (örn. Pat, şak, tık tık, v.b.). Yansımalar her zaman yaklaşık bir öykünmenin ürünüdürler, bundan ötürüde belli oranda saymacılık içerirler.*⁹

Saröbay KUDAYBERGENOY ‘a göre yansıma sözcüklerin tanımı şöyledir: “*Yansıma kelimeler canlı ve cansız varlıklardan çıkan seslere benzetilerek çıkarılan seslerdir*”¹⁰

Ömer Demircan yansıma sözcükler hakkında şöyle bir tanım yapmıştır. “*Genelde, varlıkların tekil ya da karşılıklı hareketleri sonucu oluşan amaçlı amaçsız sesler ile özelde canlıların türü durumlara gösterdikleri sessel tepkilerin, bir devriminde sanal olarak koşulan ses dizilerinin insan diline alınmış biçimlerine yansıma denir.*”¹¹

Yukarda aktardığımız tanımlara baktığımız zaman birbirlerinden çok küçük ayrıntılarla ayrılmaktadır. Dünya da yansıma sözcükler hakkında yapılmış tanımlar baktığımızda genel itibariyle bütün tanımlar ortak bir sonuca varmıştır. Yansıma, doğadaki canlı ve cansız varlıkların çıkardıkları seslerin, insanların dilinde öyküme sonucunda dilin bir parçası olarak ortaya çıkmış sözcüklerdir.

---

⁹ Kyoo Seok Yeon, **age**. s. 14-15

¹⁰ Saröbay Kudaybegenov, **Kırgızcada Ses Yansıması ve Biçim Yansıması Kelimeler**, (Çeviren: L. Doyuran), (<http://pdfactory.com>)

¹¹ Duygu Kut Janjua **age**., s.9

Akartürk KARAHAN yansıma sözcükleri şu şekilde tanımlamıştır: “*Bu tanım ve açıklamaların yardımıyla yansıma kelime’yi, insanın dış dünyada işittiklerini, algıladıklarını dilinin imkânları nisbetinde taklit ederek veya betimleyerek çıkardığı seslerden örülü dil birlikleri şeklinde tanımlayabiliriz. Bu dil birlikleri, dilde tek başına veya isimden isim ve isimden fiil yapma ekleri ile genişletilerek kullanılır. Yansıma kelimeler kök olarak İsim kökü karakterindedir (Banguoğlu 1986: 402). Ancak getirilen çeşitli eklerle isim, sıfat ve fiil görevinde kullanılabilir.*”¹²

Yansıma sözcükler dillerin var oluşundan beri tartışma konusu olmuştur. Yansıma sözcükleri ait oldukları hayvanlara göre ya da nesnelere göre sözcüklerin biçimlerine göre, aldıkları eklerle göre veya içerdikleri anlamlara göre bir kaç şekilde sınıflandırmışlardır.

Tahsin Banguoğlu yansıma sözcükleri farklı bir kategoride sınıflandırılmıştır: “*Sesleri tasvir ve taklit sesleri olarak ikiye ayırmaktadır.*”¹³

Duygu Kut Janjua yansıma sözcükleri kaynaklarına göre sınıflandırmıştır. Hayvanların çıkardıkları sesler, doğa olayları içindeki sesler ve durumlar, nesnelere çıkardıkları sesler, nesnelere hareket ve çalışmaları, nesnelere biçim ve kalitesi, İnsana hareketleri, insan sesleri ve insanların çıkarttıkları sesler, insanların fiziksel özellikleri, insanların sağlık durumları, insanların mevcut olma ve olmama durumları, insanların görünüşleri, duygu ve hisleri başlıkları altında sınıflandırma yapmıştır. Görüldüğü gibi yansıma sözcükler dillerin vazgeçilmez unsurlarıdır. Genel itibariyle bütün dillerde yansıma sözcükler hakkında çalışmalar yapılmıştır. Bütün dillerdeki yansıma sözcüklerin ortak yönleri ve köken bakımından benzerlikleri inkâr edilemez bir gerçektir.

---

¹² Akartürk Karahan, **Memluk-Kıpçak Türkçesi Sözcükleri: Yansıma Fiiller Üzerine Bir İnceleme**, Türklük Bili Araştırmaları(Hakemli Dergi), 20.Sayı, Niğde 2006-Güz, s.106

¹³ Duygu Kut Janjua **age.** s.9

1.1. Bir Sözcük Nasıl Yansıma Kabul Edilebilir?

“Morfolojik yapı tamamen söz konusu dilin biçim birimleriyle olduğu için yansılama sözcüğü biçimsel bütününde yoktur. Örneğin, havlamak sözcüğün biçim birimleri ayıklandıktan sonra hav- biriminde yansılamaı saptayacağımıza göre, sözcüğün türetildiği kökü ya da gövdeyi saptamış olcağız. Bu da bizi ister istemez bazı durumlarda karar verme güçlülüğü ile karşı karşıya bırakır. Çünkü belirttiğimiz gibi yansılama sayılan sözcüklerin yapıldığı sesler yalnız o sözcükler için kullanılan sesler değil, dil dizgisinin başka sözcüklerin kuruluşunda da kullandığı kendi sesleridir.”¹⁴

Bir sözcüğün yansılama olarak kabul edilebilmesi için doğadaki bir sese benzemesi veya o sesi öykünmesi gerekmektedir. Örneğin “horlamak” sözcüğünü yansıma Kabul etmemizin sebebi, uyuyan bir insanın çıkardığı sesi anımsatmasıdır. Aksi takdirde bir sözcüğü yansıma olarak kabul etmemiz olanaksızdır.

Yansıma sözcükleri diğer sözcüklerle karıştırmamız için bazı noktalara dikkat etmeliyiz. Bir kaç örnekle bu konuyu açıklayalım. Örneğin ısı- kökünü ıslık sözcüğünün türediği kök olarak aldığımızda, ısınmak, ıslanmak gibi sözcüklerin köklerini neye göre değerlendireceğiz. Bu sözcüklerden sadece “ıslık” yansıma sözcük olarak kabul edilir. Bu üç sözcüğün aynı kökten gelmesine rağmen, üçü de yansıma sözcük olarak kabul edilmez. Bu konuyu daha iyi anlatabilmek ve karışıklıkları tamamıyla giderebilmek için bu sözcüklerin morfolojik gelişimini incelemek gerekir.

---

¹⁴ Duygu Kut Janjua **age.** s.24

1.2. Çocuk Dilinde Yansımalar

Çocukların konuşmaya başlamasında yansıma sözcükleri kullandıkları göz ardı edilemez bir gerçektir. Çocukların ilk kelimeleri yansıma sözcüklerin yardımıyla oluşmaktadır. Daha sonra bu yansımalarla çocuklar belirgin kelimeler kullanma yolunda adımlar atmaya başlarlar.

“Dilin doğuşu açısından çocuk kelimeleri söz konusu edildiğinde, dil bilginleri bu tür sözlerin kaynağını tartışmışlardır. Çocuk kelimeleri içinde önemli bir yer tutan ses yansımaları ise, muhtemelen çocuğun yaratmaları değil ona belirli kavramlar verilirken çevresini sık sık kullandığı sözlerdir. Dolayısıyla kaynak çocuğun çevresidir. Ancak bu sözlerin çoğunda telaffuz edebileceği ve ses organlarının gelişmesiyle orantılı olarak gittikçe çeşitlenir nitelikte olması gözden uzak tutulmalıdır.”¹⁵

Çocukların kullandıkları yansıma sözcükler sadece birer kopyadır. Çocuk etrafında duyduğu sözcükleri anlamlandırmadan gelişi güzel bir şekilde kullanmaktadır.

Doğan AKSAN, yansıma sözcükleri sınıflandırırken çocuk dilindeki yansıma sözcükleri “Yalnızca belli bir eylem, bir oluş, bir durum için kullanılanlar” başlığı altında değerlendirilmiştir. Bu tür yansımaları, bir eylemi ses açısından betimleyerek ona daha canlı, daha güçlü bir anlatıma kavuşturan öğeler olarak kabul eder. Örneğin bıcı bıcı sözcüğünü sadece küçük çocukların konuşmalarını anlatmakta, bir kötümeyi, bir beğeniyi anlatan sözcük olarak görür.¹⁶

---

¹⁵ Hamza Zülfikar, **age**. s.17

¹⁶ Doğan Aksan, **Türkçenin Gücü**, Bilgi Yayınları, Ankara 2001, s.68

1.3. Yansıma Sözcükler Üzerine Yapılan Çalışmalar

Ses yansımaları üzerine çalışmalar genellikle yurt dışında yapılmıştır. Yansıma sözcükler dillerin doğuşunda önemli bir paya sahip olduğu için dilbilimcilerin dikkatini çekmiştir. Türkçe'deki yansıma sözcükler üzerine yapılan çalışmaları "Yurt dışında yapılan çalışmalar" ve "Yurt içinde yapılan çalışmalar" olmak üzere iki başlıkta toplayabiliriz.

1.3.1. Yurt Dışındaki Çalışmalar

Türkçe'deki ses yansımaları, daha çok Rus Türkologlarınca ilgi görmüştür. Rusya'da ve Türk Cumhuriyetlerinde bu konuda yapılan birtakım araştırmalar mevcuttur.

Türk Cumhuriyetleri'nde yapılan çalışmalardan elimize geçen ve inceleme fırsatı bulabildiğimiz ses yansımalarıyla ilgili eserlerden biri, **Hudaykuliev**¹⁷ in 1962 yılında yayımlanmış Türkmencedeki ses yansımaları ile ilgili kitabıdır. Bu çalışma "giriş" dışında yedi bölümden oluşmuştur. Yazar, girişte, Türkmençe'nin yansımaları açısından zenginliğini dile getirmiş, bunların başlı başına bir kelime kategorisi halinde, dilde ayrı bir bölüm oluşturduğuna dikkati çekmiştir. Bu çalışmada, Rusya'daki konuyla ilgili yayınlara da yer verilmiştir. Araştırmacı, birinci bölümde, Türkmencedeki yansıma kelimelerin genel karakterlerini incelemekte, ikinci bölümde, yansımaların anlam özellikleri üzerinde durmaktadır. Üçüncü bölümde yapıları ele alan yazar, dördüncü bölümde, yansımaların köklerini ses bilgisi açısından incelemektedir. Beşinci ve altıncı bölümlerde, yansımaların iki heceli ve çok heceli olarak gösterdikleri yapı özellikleri anlatılmakta ve kelime sınıfları içindeki yerleri değerlendirilmektedir. Son bölümde ise, yansımaların cümle bilgisindeki yerleri konu edilmektedir.

---

¹⁷ http://turkoloji.cu.edu.tr/cagdas%20turk%20lehceleri/ergun_koca_yansima_sozcuklerle_rilgiliyapilan_calismalar.pdf.

Rusya'da yapılan yansımalarla ilgili öteki çalışmaların nitelikleri büyük ölçüde Hudaykuliev'in çalışmasında zikredilmekle birlikte, bu ülkede yansımalarla ilgili bazı çalışmalara her nedense yer verilmemektedir. Eski SSCB'de yansımalarla ilgili bu çalışmalar ana çizgileriyle şöylece sıralanabilir.

Bir Çuvaş bilgini olarak tanınan **Aşmarin¹⁸**, 1918 yılında Çuvaş Öğrenci Kurultayında "**Çuvaş Mimolojis'nin Esasları**" adlı bir bildiri okumuştur. Bu çalışmada, daha çok yansımali kelimeleri oluşturan seslerin fizyolojisi üzerinde durmuş, 1925 yılında bu çalışmayı esas alarak ikinci çalışmasını ortaya koymuştur. Her iki çalışmasında yansımali sözlerin yöntemini kurmaya çabalayan yazar, dillerin çok önceki durumlarını aydınlatması bakımından yansımaların önemine dikkati çekmektedir. 1928 yılında, bu konuda yayımlamış olduğu bir başka yazısında ise, yansımaların yapısal kategorisi üzerinde durmuş, yapı bakımından yansımali biçimlerin gösterdiği özelliklere bakarak bunları sistematik bir tarzda sınıflandırmış, 115 yapı tipi ortaya koymuştur.

Iskakov¹⁹, Kazakçadaki yansımali sözlerin ses özellikleri üzerinde durmuş, ünlülerin değişmesine bağlı olarak anlamda da değişmeler olduğuna dikkat çekmiştir. Bu tür sözlerin yapıları üzerinde de duran yazar, türlü eklerle genişletilen yansımaların ad, fil, özellikle zarf olarak kullanımlarına değinmiş, Rusya'daki genel tasnife uyararak yansımaları başlı başına ayrı bir ses bölümü olarak göstermiştir.

Sarıbayev²⁰, yansımali kelimelerin ünlemlerle olan ilişkileri ve ayrılan yanlarını ses bilgisi, yapı bilgisi ve anlam bilgisi açısından ele alarak incelemiştir.

Kudaybergenov²¹, Kırgızcadaki yansımaları ses, yapı ve anlam bilgisi açısından ele almış, sınıflamayı daha çok biçimleri ve anlamları birlikte göz önüne alarak yapmıştır.

---

¹⁸ http://turkoloji.cu.edu.tr/cagdas%20turk%20lehceleri/ergun_koca_yansima_sozcuklerler_ilgiliyapilan_calismalar.pdf

¹⁹ http://turkoloji.cu.edu.tr/cagdas%20turk%20lehceleri/ergunkoca_kirgiz_turk_dilleri_yansimalar.pdf

²⁰ http://turkoloji.cu.edu.tr/cagdas%20turk%20lehceleri/ergun_koca_yansima_sozcuklerler_ilgiliyapilan_calismalar.pdf

²¹ http://turkoloji.cu.edu.tr/cagdas%20turk%20lehceleri/ergun_koca_yansima_sozcuklerler_ilgiliyapilan_calismalar.pdf

Altıyev²²'in çalışması ise, daha çok bir eleştiri biçimindedir. Değişik dillerdeki yansımaları göz önüne alarak yansımaların karakteristik özellikleri üzerinde durmuş, bu arada kendi görüşlerim de ses, yapı ve anlam açısından ortaya koymuştur, "öykünme ya da öykünmek" terimini Altıyev'in bu çalışmasında bulmaktayız. Araştırmacı, yansımaları genel olarak iki başlık altında toplamıştır: "Ses Yansımalarıyla Elde Edilen Kelimeler", "Mecaz Kelimeler".

Caferova²³'nın yansımalarla ilgili 1973 yılında yayımlanan yazısı, bir fonetik çalışması olarak gösterilmişse de burada, yansımaların biçimce kazandıkları özellikler üzerinde de durulmuştur.

Caferova²⁴'nın 1975 yılında çıkan yazısında ise, yansımalar anlamları açısından sınıflandırılmıştır. Azerice. Türkmençe ve yer yer öteki Türk lehçelerinden örnekler verilmiştir. Yazar, yansımaları anlamları açısından "Yansıma Sözcükler", "Mecazi Yansıma Sözcükler" diye iki genel başlık altında toplamıştır. Bunlardan yansıma sözcükleri işlerken bu sözcüklerin doğuşuna kaynaklık eden insanı, öteki canlıları, cansızları temel almış, bu kaynaklara göre yansımaları sınıflandırmıştır. Mecazi yansıma sözcüklere daha az yer ayırarak bunların Türkmençede çok daha zengin olduğuna dikkat çekmiştir. Burada verdiği kup kup, kurt kurt, fis fis vb. daha pek çok örneğin değişmeceli anlamlara hangi yollarla geçtiği üzerinde durmamıştır.

---

²² http://turkoloji.cu.edu.tr/cagdas%20turk%20lehceleri/ergun_koca_yansima_sozcuklerler_ilgiliyapilan_calismalar.pdf

²³ http://turkoloji.cu.edu.tr/cagdas%20turk%20lehceleri/ergun_koca_yansima_sozcuklerler_ilgiliyapilan_calismalar.pdf

²⁴ http://turkoloji.cu.edu.tr/cagdas%20turk%20lehceleri/ergun_koca_yansima_sozcuklerler_ilgiliyapilan_calismalar.pdf

1.3.2. Ülkemizdeki Çalışmalar

Ülkemizde yansıma sözcükler üzerine birçok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmaların bir kısmı direk konuyu ele alırken, bir kısmı da sadece konuya değinerek geçmiştir.

Osman Nedim Tuna²⁵, "*Türkçede Tekrarlar*" adlı makalesinde yansıma olmayan kelimelerden de dâhil etmek üzere genel olarak "ikilemeleri" ele almış, ayrıca eş anlamlı kelimeleri (hendiadyoin) de malzemesine katmıştır. Yalnızca Türkiye Türkçesi'nin yazı diline dayanan bu malzemeyi "Tek heceli tekrarlar", "İki heceli tekrarlar" diye ayıran yazar, ikilemeleri, anlamlarıyla birlikte liste halinde vermiştir.

Ses yansımalarına değinen bir araştırma da **S. Çağatay**'ın²⁶ *Uygurca Hendiadyoinler*" adlı makalesidir. Bu çalışmada "Alliteration" başlığı altında ses yansımaları kelimelerden de söz edilmektedir. Araştırmacının "Adi alliteration" olarak nitelendirdiği ses yansımalarında, son hecelerin birbirine benzediği anlatılmakta ve örnekler verilmektedir: bağır-, çağır-, paldır küldür vb.

Türkçede at, deve, inek, koyun, keçi, tavuk, ördek, kaz, güvercin vb. hayvanların çağrılmasında kullanılan bici bici, bidi bidi, bili bili, piçi piçi gibi sözlere dikkati çeken **H. Eren** Türk dili araştırmalarında, özellikle etimoloji çalışmalarında bu tür kelimelerin önemini belirtmiş ve türevleri üzerinde durmuştur. Bili kökünden piliç, firik, filiz kelimelerindeki son sesleri açıklamıştır.

Yurdumuzda dolaylı olarak yansımalarla ilgili bir başka yayın **Vecihe Hatiboğlu'nun** "*Türk Dilinde İkileme*"²⁷ adlı çalışmasıdır.

Alt başlıklar altında yer yer yansımalara da değinilen bu çalışmada "ikilemelerin çoğunda, özellikle yansımalarda, birinci sözcüğün ilk hecesinde a (e) sesi varsa, ikinci sözcüğün ilk hecesinde it (ii) sesi bulunur." denilmektedir. Verilen örnekler arasında bu tarzdaki yansımaları ikilemeler şunlardır: çat çat, fart furt, takur

---

²⁵ Osman Nedim Tuna, *Türkçede Tekrarlar*, *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, C. IV, No: 1, İstanbul, 1950, s. 39-81.

²⁶ http://turkoloji.cu.edu.tr/cagdas%20turk%201ehcelen/ergun_koca_yansima_sozcuklerler_ilgiliyapilan_calismalar.pdf

²⁷ http://turkoloji.cu.edu.tr/cagdas%20turk%201ehcelen/ergun_koca_yansima_sozcuklerler_ilgiliyapilan_calismalar.pdf

tukur, hatır hutur, efil üfül vb. Vecihe Hatiboğlu, ikilemelerin büyük bir bölümünün yansımali kelimeler olduğunu belirtmiştir. Bunların tabiatın çıkardığı sesleri yansıtmaya çalışan kelimeler olduğunu şu örneklerle açıklamıştır: şakır şakır, şıkır şıkır, tak tak, çisil çisil, mini mini vb. Bundan sonra, bazı yansımaların tabiat olaylarıyla ilgilerinin bulunmasına rağmen bu ilginin kolayca sezilmediğine dikkat çekerek örnekler sıralamaktadır: Mina kırın et-, vıcık vıcık ye-, kırnıl kırnıl böcek vb.

Azerbaycan şairi Şehriyar'ın şiirlerini inceleyen **Muharrem Ergin**²⁸, şairin şiirlerindeki kelimeleri ses ve yapı olarak ele alırken arada şakgılda-, gurltida-, pıçılta- gibi ses yansımali kelimeler üzerinde de durmuş, bunların ses yansımali filler olduklarını belirtmiştir.

Ülkemizde dikkate değer dil bilgisi kitaplarında ses yansımaları, yeri geldikçe söz konusu edilmiştir. **A. C. Emre**²⁹, "**Yansımalar**" başlığı altında "Dilin ses veya hareketi taklit yolunda giderek yarattığı kelimeler" diye bir tanım yapmakta ses yansımali yalın köklere getirilen eklerle türetilmiş biçimlere "Uzatılmış yansımalar" adını vermektedir. Burada ayrıca ikilemeli biçimler üzerinde durmaktadır. Emre, eserinin birçok yerinde, sırası geldikçe ses yansımalarından söz açmaktadır. İsimden -le ile yapılan filler, isimden -ra ile yapılan filler, isimden -te, -de ekleriyle yapılan filler, fiilden -di ile yapılan isimler. Ayrıca, "Yansımalarda Yineleme" başlığı altında, genel olarak tekrarlar ve ikilemeler ele alınarak arada bu özelliği gösteren yansımalara da yer verilmektedir.

Tahsin Banguoğlu, "**Ses bilgisi**" adlı eserinde özellikle ön seste ünsüzleri, söz konusu ederken yer yer ses yansımalarına da değinmiştir. "**Türkçenin Grameri**"³⁰ adlı eserinde ise, yansımalara daha geniş yer vermiştir. "Kelime Yapım Yolları" (T: s) başlığı altında "Yansılama kökleri yeniden türeyebilir ve bazı diller arasında ortak olabilir" diye açıklamakta, -dek adları başlığı altında kıkırdak, fıkırdak örneklerini vererek kalıplaşmış olarak gösterdiği bir başka ek de hartadak, patadak gibi zarflarda yer, alan- adak, -edek ekidir. -de ekinin ses yansımaları için çok işlek olduğunu bildiren T. Banguoğlu, bu ekle ilgili örnekler sıralamıştır. Bundan başka -ir

²⁸ Muharrem Ergin, **Azeri Türkçesi**, İ.Ünv. Ed. Fak. Yayınları, İstanbul, 1971, s.94

²⁹ A.C. Emre, **Türk Dilbilgisi**, TDK, İstanbul, 1945, s. 123-135

³⁰ Tahsin Banguoğlu, **Türkçenin Grameri**, TDK Yay., Ankara, 2004, s.402-408

ekiyle kurulmuş fillerin bir bölümünün yansımaları filler olduğunu belirtmiştir. Eserin değişik yerlerinde -kır eki , -re eki, -le eki başlıkları altında yansımaları fiillerden de örnekler verilmiştir.

Tahsin Banguoğlu, ses yansımaları kelimeyi daha geniş bir biçimde "Ünlem" bölümünde ele almıştır. Burada ses yansımaları, yapıları ve görevleri bakımından "Tasvir Sesleri", "Taklit Sesleri" diye sınıflandırmıştır. "Tasvir sesleri, kapalı tek heceli köklere dayanır: çat pat vb. Bunlar, türetilen, ikilemeleri yapılabilen biçimlerdir. Taklit sesleri ise, hece yapıları sistemli, olmayan tabiat seslerini, hayvan seslerini tekrarlama yoluyla türlü kavramları anlatan biçimlerdir: ince, moo, miyav, cırcır vb...

Çalışmalarında ses yansımalarına da yer veren öteki dil bilimcilerden **Ö. Başkan**³¹, **S. Bayrav**³², **Doğan Aksan**³³, dil teorilerini, doğrudan ses yansımalarını ya da sesle ona verilen ad arasındaki ilişkiyi işlerken konuyla ilgilenmişlerdir.

---

³¹ Özcan Başkan, **İnsan Dilinin Doğuşu**, TDK Ankara, 1968, s. 143-154

³² http://turkoloji.cu.edu.tr/cagdas%20turk%201ehcelen/ergun_koca_yansima_sozcuklerler_ilgiliyapilan_calismalar.pdf

³³ Doğan Aksan, **Türkiye Türkçesinin Dünü, Bugünü, Yarını**, Bilgi Yayınları, 5.Basım, Ankara, 2007, s.83-87

2.ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİ

2.1. Kırgız Türkçesi: Kırgız Türkçe, Kırgızistan'da yaşayan Kırgız Türklerinin konuştuğu bir lehçedir. Kıpçak grubu lehçeleri içerisinde yer alır. Diğer lehçelerle karşılaştırıldığında en çok Kazak Türkçesine yakınlık gösterir. Tarihi gelişimi ele alındığında Kırgız Türkçesinin kuzey, güneydoğu ve güneybatı olmak üzere üç gruba ayrıldığını görmekteyiz. Genel olarak üç gelişim evresi göstermiştir. 7-9.yy arasına Eski Kırgız Türkçesi, 10-15.yy arasına Orta Kırgız Türkçesi ve 19.yy'dan sonraki evresine de Yeni Kırgız Türkçesi ismi verilmiştir. “*Kırgız Türkleri 1924-1928 yılları arasında Arap alfabesini, 1928-1940 yılları arasında Latin alfabesini kullanmışlar, 1940'tan sonra da Kiril alfabesini kullanmaya başlamışlardır.*”³⁴ Kırgızlar yazılı edebiyata geçene kadar çok kuvvetli bir sözlü edebiyat oluşturmuşlardır. Dünyanın en uzun destanı olan Manas Kırgızlara aittir. Kırgız Türkçesi yaklaşık olarak beş milyon kişi tarafından konuşulur. Ayrıca Kırgızistan'ın ana dilidir.

2.2. Saha Türkçesi: “*Yakutça ya da Saha Türkçesi, [Yakutların](#) (Saha Türklerinin) konuştuğu lehçedir. [Türk lehçelerinin Sibirya grubuna](#) bağlıdır. 456.288 kişi tarafından konuşulur. Ayrıca [Taymir Yarımadası](#)'nın doğusunda yaşayan halkların ticaret dilidir (Ruslar hariç). Yakutçaya Sahaca da denir. Bu lehçeyi konuşanların çoğunluğu [Rusya Federasyonu](#)'na bağlı [Saha Cumhuriyeti](#)'nde yaşar.*”³⁵ Saha Türkçesi, içerisinde Moğolca ve Tunguzca unsurlar buundurduğu için Türk lehçeleri içerisinde özel bir yere sahiptir. R.R. Arat, *Saha Türkçesinin Türk dilinin Ana Türkçe döneminde Çuvaşça ile birlikte ayrıldığını kabul etmektedir.*³⁶ Sahaca, Türk lehçelerinin Kuzey grubuna girmektedir.

---

³⁴ Ahmet Buran, Ercan Alkaya, **Çağdaş Türk Lehçeleri**, Akçağ Yayınları, 5.Basım, Ankara, 2007, s.319

³⁵ <http://tr.wikipedia.org/wiki/Yakut%C3%A7a>

³⁶ Ahmet Bican Ercilasun, **Türk Lehçeleri Grameri**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2007, s.1231

2.3. Gagavuz Türkçesi: Gagavuz Türkçesi, Türk lehçelerinin Güneybatı grubunda yer alır. Gagavuz Türkçesi Kuzeydoğu Bulgaristan ve Moldovada konuşulur. “Yaklaşık 300.000 kişi tarafından konuşulur. Gagavuzca, [Oğuz grubuna](#) bağlı [Türk dilidir](#). Komşu dillerden birçok ödünç sözcük almasına rağmen bir Türkiyeli bir Türk ile Gagavuz Türkü kolayca anlaşılabilir. Eskiden Gagavuzca [Yunan abecesi](#) ile yazılırdı, ancak 1957’de [Kiril abecesi](#) kullanılmaya başlanınca Yunan abecesinden vazgeçilmiştir. Moldova’nın bağımsızlığına kavuşması ve Gagavuzlara özerklik verilmesinden sonra Türk abecesi üzerine biçimlendirilmiş bir abece oluşturuldu.”³⁷ Gagavuz Türkçesinin iki ağzı vardır. Bu Ağızlar Merkez ağzı ve Güney ağzıdır. Yazı dilini Merkez ağzı oluşturur.

2.4. Karaçay-Malkar Türkçesi: Karaçay-Malkar Türkleri Rusya’nın Kafkasya bölgesinde yer alan Karaçay-Çerkeş ve Kabardin-Balkar bölgesinde yaşamaktadır. “Karaçay-Malkar Türkçesi Türk lehçelerinin Kıpçak kolunun Kafkasya’daki güney bölümünü meydana getirir. Sovyet Türkologlarından A. N. Samoyloviç’in 1922 yılında Petrograd’da yayınlanan *Nekotorie dopolneniya k klassifikatsi turetskih yazikov (Türk Dillerinin Sınıflandırılmasına Bazı İlaveler)* adlı eserindeki Türk lehçeleri sınıflamasına göre, Karaçay-Malkar Türkçesi Türk lehçelerinin z. kolunun y bölümününün *tav, bol-*, *kalgan* grubuna girer. Buna göre Karaçay-Malkar Türkçesinde eski Türkçe *azak/adak* yerine *ayak*, *tag (dağ)* yerine *tav*, *olmak* yerine *bolmak*, *kalan* yerine *kalgan* biçimleri kullanılır. Bunlardan başka, Karaçay-Malkar Türkçesinde *ben* yerine *men* biçiminin kullanılması, kelime başında *y-* sesinin *c-* sesine dönüşmesi de Kıpçak Türkçesinin özellikleridir.”³⁸ Yapılan araştırmalar bu lehçenin tipik bir Kıpçak Türkçesi olduğunu göstermektedir. Tarihe baktığımızda Karaçay-Malkar Türklerinin arap alfabesini çok sonralardan kullanmaya başladığını görmekteyiz. 1924-1937 yılları arasında Latin alfabesi kullanılmıştır.1938’de Kiril alabesine geçmişlerdir.

---

³⁷ <http://tr.wikipedia.org/wiki/Gagavuzca>

³⁸ http://www.kafkas.gen.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=75:karacay-malkar-turkcesi&catid=27:karacay-malkar&Itemid=37

2.5. Azerbaycan Türkçesi: 10-11.yy'larda Oğuz Türkleri Batı'ya göç etmeye başlamıştır. Bu göçler sonucunda Batı Türkçesi ortaya çıkmış ve bu Türkçe içerisinde de iki daire şekillenmiştir. Azerbaycan Türkçesi Batı Türkçesinin doğu koludur. Azerbaycan Türkçesi ile Osmanlı Türkçesi arasında pek fazla fark yoktur.³⁹ Türkiye Türkçesi ile en çok yakınlık gösteren lehçedir. Azerbaycan Türkçesi Azerbaycan, İran, Türkiye, Gürcistan, Rusya, Ukrayna, Irak ve Suriye'de 55 milyon kişi tarafından konuşulur. Türkçe'nin en çok konuşulan ikinci lehçesidir. Azerbaycan Türkçesinin Özellikleri 13-14.yy'da oluşmuştur. Ses bakımından incelendiğinde Azerbaycan Türkçesi günümüz Türkiye Türkçesi ile çok fazla yakınlık gösterir. Biçim olarak neredeyse aynıdırlar. Azerbaycanda yaşayan Türkler ile Türkiyede yaşayan Türkler çok kolay anlaşılabilir. Azerbaycanda 1929 yılına kadar Arap alfabesi kullanılmıştır.1922 yılında Latin alfabesi kabul edilmesine rağmen iki alfabe beraber kullanılmıştır.⁴⁰

2.6. Başkurt Türkçesi: Tatar ve Kazak Türkçesi arasında köprü görevindedir. Şekil bakımından Tatar Türkçesine benzemesine rağmen ses özellikleri olarak Tatar Türkçesinden ayrılır.⁴¹ Genel itibariyle baktığımızda Başkurt Türkçesi Kıpçak Türkçesine bağlıdır. Başkurt Türkçesi, ileri dercede ünsüz uyumu gösterir. Ekim ihtilaline kadar Başkurt Türkçesi için Latin alfabesi kullanılmıştır. 1907 yılından sonra Başkurt dilcileri alfabe konusunda çalışmalar yapmışlardır. A. Bessonov Bukvar dilya başkir adlı kitabında 41 harften oluşan bir alfabeden bahsetmiş ve Başkurt Türkçesi için bu alfabenin kullanılmasını önermiştir. Sovyet Rusya'nın dağılmasından sonra Başkurt Türkçesi kendi içinde güçlenmiştir. 23 Mart 1919 tarihinde Başkurt Türkçesi resmen yazı dili olarak ilan edilmiştir. Başkurt Türkçesi için 33 harflik bir alfabe düzenlenmiş ve bu alfabe kullanılmaya başlanmıştır. 1928 yılından itibaren Başkurt Türkçesi üzerinde derin çalışmalar yapılmıştır.

---

³⁹ Ahmet Bican Ercilasun, **age.**, Akçağ Yayın, s.173

⁴⁰ Ahmet Buran, Ercan Aalkaya, **age.**, s.74

⁴¹ Ahmet Bican Ercilasun, **age.**, Akçağ Yayın, s.753

2.7. Kazak Türkçesi: Kazak Türkçesi Türk lehçelerinin kuzeybatı grubuna aittir. En geniş corafyada konuşulan Türk leçesidir. Türk lehçelerinin Kıpçak grubuna dâhildir. Kazak Türkçesi bugün Kazakistan, Doğu Türkistan, Özbekistan, Türkmenistan gibi bölgelerde yoğun olarak konuşulmaktadır. Türk lehçelerinden en çok Karakalpak ve Nogay Lehçeleri ile benzerlik gösterir. Kazak Türkçesi Kazak boyunun içerisinde rahatça gelişmiştir. Dini merkezlere uzak kaldığı için Arapça ve Farsça kelimeler bu lehçeye fazla girmemiştir. *“Kazak Türkçesi; kuzeydoğu kolu, güney kolu ve batı kolu olamk üzere üç kola ayrılmaktadır. Bunlardan kuzeydoğu kolu çağdaş yazı dilinin temelini oluşturur.”*⁴² Kazaklar 1923 yılına kadar arap alfabesini kullanmışlardır. Daha sonra 1928’de Latin alfabesini kullanmaya başladılar; fakat 1940 yılında Kiril alfabesine geçiş yaparlar. Halende Kiril alfabesi kullanılmaktadır.

2.8. Özbek Türkçesi: Özbek Türkçesi Türk Dilinin üç büyük grubundan olan Doğu Türkçesi grubuna girer. Ana hatlarıyla baktığımızda Özbek Türkçesi Çağataycanın devamıdır. Bu sebeple Çağatayca’nın özelliklerini taşır. Farsa’nın etkisi çok fazla görülmektedir. Özbek Türkçesi Türkiye Türkçesinden sonra en çok konuşulan lehçedir. Çok geniş bir alanda konuşulur. *“Özbek Türkçesi Özbekistan’ın dışında yoğun olarak Kazakistan’ın güney bölümünde, Türkistan’ın kuzey bölümünde, Kırgızistan ve Türkmenistan’ın sınır bölgelerinde konuşulur.”*⁴³ Özbek Türkçesi 1930’a kadar Arap alfabesini kullanmış; 1930-1940 yılları arasında Latin alfabesini ve 1940’tan itibaren de Kiril alfabesini kullanmıştır. Ancak günümüzde Latin alfabesine geçilmiştir.

2.9. Tatar Türkçesi: Tatar Türkçesi, Türk Dilinin Kıpçak koluna girer. Yönlere göre yapılan tasniflere göre ise Türk Dilinin Kuzey grubu lehçelerinin içinde yer alır. Tatar Türkçesinin temelini İdil Bulgarcası oluşturur. İdil Bulgarcası ise Türk Dilinin iki büyük kolundan olan Çuvaşça’nın içinde yer alır.⁴⁴ Günümüzde Tatariztan’da Tatar Türkçesi resmi dil olarak kullanılmaktadır.

---

⁴² **Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi**, Dergâh Yayınları, İstanbul, 1982, s.241

⁴³ Ahmet Buran, Ercan Alkaya, **age.**, s.153

⁴⁴ Ahmet Buran, Ercan Alkaya, **age.**, s.238

2.10. Türkmen Türkçesi: Türkmen Türkçesi Türk Dilinin Oğuz grubuna aittir. “*Türkmen Türkçesi, 1990 yılından itibaren Türkmenistan’ın devlet dilidir. Türkmen Türkçesinin yaklaşık 30 diyalekt ve ağzı vardır. Bu diyalektlerin isimleri, etnik grupların isimlerine göre verilmiştir. Bunlar: Mari ve Akal ağızlarını da yansıtan Teke, kuzey ve batı ağızlarının da dâhil olduğu Yomut, Salur, Saruk, Gireklen, Çovdur, Ersarı, Alili, Karadaşlı, Emreli, Sakar, Ata, Bayat, Nohur, Düeşi, Murşe ve diğerleridir.*”⁴⁵ Modern Türkmençe Akal ve Teke diyalektlerine dayanır. Türkmen Türkçesi yüzyıllar boyunca arap alfabesini kullanmıştır. 1928 yılında Latin alfabesine geçiş yapılmıştır. 1940 yılında ise Kiril alfabesi kullanılmaya başlanmıştır. Türkmen Türkçesinde fonetikte büyük ve küçük ünlü uyumu son derece önemlidir. Türkmen Türkçesi yaklaşık olarak 6 milyon kişi tarafından konuşulan bir lehçedir.

2.11. Uygur Türkçesi: Uygur Türkçesi kendi içinde iki döneme ayrılır: Eski Uygurca ve Yeni Uygurca. Uygur Türkçesi 15.yy’dan sonra Çağatay Türkçesinin devamı niteliğinde gelişmiştir. “*Uygurca, Çin’de 8,5 milyon kişi tarafından çoğunlukla uzak batı otonom bölgesi [Sincan Uygur Özerk Bölgesinde](#) konuşulur. Uygurca ayrıca 300,000 kişi tarafından [Kazakistan’](#) da konuşulur.*”⁴⁶ 1930 yılından sonra Uygur Türkleri Urimçi ağzını esas almışlardır. Günümüzde Yeni Uygurca kullanılmaktadır. Ana hatlarıyla 3 gruba ayrılan Uygur Türkçesinin ağızlarından ikisi Hoten ile Lopnor gurbu ağızlarıdır. Hoten grubu ağızları yaklaşık olarak 500.000 kişi tarafından konuşulur. Lopnor grubu ağızları ise Kara Koşunlular tarafından konuşulur. Lopnor grubu ağızları aynı zamanda Kırgız Türkçesinin özelliklerini de taşır.⁴⁷

---

⁴⁵ R. Nepesova, O. Nazarov, J. Göklenov, **Türkmen Türkçesi**, Tercüme: Suzan TOKATLI, s.271

⁴⁶ <http://tr.wikipedia.org/wiki/Uygurca>

⁴⁷ Ahmet Buran, Ercan Alkaya, **age.**, s.193

3.ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİNDE ORTAK OLAN YANSIMA SÖZCÜKLER

1.Türkiye Türkçesi	Cıvıltı, (KTLS I), s.102-103
Azerbaycan Türkçesi	Civilti,
Başkurt Türkçesi	Sarkıldav, Sirkildäv
Kazak Türkçesi	Şırkıldav
Kırgız Türkçesi	Çırıldak, Çıypıldak
Özbek Türkçesi	Çirillöş, Cırkillöş
Tatar Türkçesi	Çärıldäv, Çutıldav, Çirkildav
Türkmen Türkçesi	Cürküldi
Uygur Türkçesi	Çivildaş
2.Türkiye Türkçesi	Cızırdamak, (KTLS I), s.102-103
Azerbaycan Türkçesi	Cızıldamag
Başkurt Türkçesi	Şırıldav
Kazak Türkçesi	Isıldav
Kırgız Türkçesi	Sızğırü
Özbek Türkçesi	Pişillämák
Tatar Türkçesi	Cıjıldav
Türkmen Türkçesi	Cızırdamak
Uygur Türkçesi	Cizildimak
3.Türkiye Türkçesi	Bögürmek, (KTLS I), s.80-81
Azerbaycan Türkçesi	Böyürmək
Başkurt Türkçesi	Mönräv
Kazak Türkçesi	Mönirev
Kırgız Türkçesi	Mörö
Özbek Türkçesi	Bökürmák
Tatar Türkçesi	Mönräv
Türkmen Türkçesi	Bögürmek
Uygur Türkçesi	Mörimö

4. Türkiye Türkçesi Çınlamak, (KTLS I) s.130-131

Azerbaycan Türkçesi	Cingildämäk
Başkurt Türkçesi	Sınlav
Kazak Türkçesi	Şınıldav
Kırgız Türkçesi	Çın çın etü
Özbek Türkçesi	Cäränglämāk
Tatar Türkçesi	Çınlav
Türkmen Türkçesi	Şınnırdamak
Uygur Türkçesi	Zinildimak

5. Türkiye Türkçesi Çıt, (KTLS I) s.130-131

Azerbaycan Türkçesi	Çırt
Başkurt Türkçesi	Sılt
Kazak Türkçesi	Şırt
Kırgız Türkçesi	Çırt
Özbek Türkçesi	Şırt
Tatar Türkçesi	Çılt
Türkmen Türkçesi	Şırt
Uygur Türkçesi	Çirt

6. Türkiye Türkçesi Çıtırdamak, (KTLS I) s.130-131

Azerbaycan Türkçesi	Çıtırdamag
Başkurt Türkçesi	Satırdav
Kazak Türkçesi	Şıtırlav
Kırgız Türkçesi	Çıtıró
Özbek Türkçesi	Çırsillämāk
Tatar Türkçesi	Çıtırdav
Türkmen Türkçesi	Şıtırdamak, şatırdamak
Uygur Türkçesi	Çarsildimak

7. Türkiye Türkçesi	Fıkırdamak (KTLS I) s.244- 245
Azerbaycan Türkçesi	Pıggıldamak
Başkurt Türkçesi	Bılt-bılt itiv, bülkildäv
Kazak Türkçesi	Sakırlav, burkıldav
Kırgız Türkçesi	Burkuldap, kaynó
Özbek Türkçesi	Kaynámák, çoşurmák, tollınlánmák
Tatar Türkçesi	Bılt- bılt itü, bülkildäv
Türkmen Türkçesi	lıkırdamak
Uygur Türkçesi	Poruklimak
8. Türkiye Türkçesi	Fışkırmaq (KTLS I) s.246- 247
Azerbaycan Türkçesi	Fışgırmag
Başkurt Türkçesi	Urğılıp sğıu, atlıu
Kazak Türkçesi	Atkılav, şapşuv
Kırgız Türkçesi	Kaynapçıǵu
Özbek Türkçesi	Atılmák, átilib çıkmák
Tatar Türkçesi	Atılu, urğılıp çıǵıu
Türkmen Türkçesi	Atılmak, zoǵdurılıp çıkmak
Uygur Türkçesi	Etilip çıkmak
9. Türkiye Türkçesi	Gıırdamak (KTLS I) s.272- 273
Azerbaycan Türkçesi	Cırıldamag
Başkurt Türkçesi	Şıǵırdav, şaǵırdav
Kazak Türkçesi	Şıkır, sıkır
Kırgız Türkçesi	Kıyıldó
Özbek Türkçesi	Ğıçilláš, ğarçilláš
Tatar Türkçesi	Şıǵırdav
Türkmen Türkçesi	Çıǵıldı
Uygur Türkçesi	Ğaçırlaş, ğuçurlaş

10. Türkiye Türkçesi	Gıçırtı, (KTLS I) s.272-273
Azerbaycan Türkçesi	Cırılı
Başkurt Türkçesi	Şığırdav
Kazak Türkçesi	Şıkır
Kırgız Türkçesi	Kıyıldö
Özbek Türkçesi	Ğıçillöş
Tatar Türkçesi	Şığırdav
Türkmen Türkçesi	Cığıldı
Uygur Türkçesi	Ğaçırlaş
11. Türkiye Türkçesi	Guruldamak, (KTLS I) s.288-289)
Azerbaycan Türkçesi	Guruldamağ
Başkurt Türkçesi	Götörlöv
Kazak Türkçesi	Güjildev
Kırgız Türkçesi	Kuruldö
Özbek Türkçesi	Ğorillämä
Tatar Türkçesi	Göbirdöv
Türkmen Türkçesi	Cuğurdamak
Uygur Türkçesi	Ğoruldımak
12. Türkiye Türkçesi	Gürüldemek, (KTLS I) s.294-295
Azerbaycan Türkçesi	Gûruldamağ
Başkurt Türkçesi	(Kük) kükräu
Kazak Türkçesi	Kürkirev
Kırgız Türkçesi	Kürüldö
Özbek Türkçesi	Gürüllämäk
Tatar Türkçesi	Göröldäu
Türkmen Türkçesi	Gürrüldemek
Uygur Türkçesi	Gürüldimäk

13. Türkiye Türkçesi Haşırdamak, (KTLS I) s.294-295

Azerbaycan Türkçesi	Hışıldamag
Başkurt Türkçesi	Kıptırzau
Kazak Türkçesi	Şıtırlav
Kırgız Türkçesi	Şıldırö
Özbek Türkçesi	Şitirlöş
Tatar Türkçesi	Kıstırdav
Türkmen Türkçesi	Şıkırdamak
Uygur Türkçesi	Şirildimak

14. Türkiye Türkçesi Haşırtı, (KTLS I) s.318-319

Azerbaycan Türkçesi	Hışılı
Başkurt Türkçesi	Kıptırzav
Kazak Türkçesi	Şıtırlav
Kırgız Türkçesi	Kaçırö
Özbek Türkçesi	Şitirlöş
Tatar Türkçesi	Kıstırdav
Türkmen Türkçesi	Şıkırdı
Uygur Türkçesi	Şirildaş

15. Türkiye Türkçesi Havlamak, (KTLS I) s.322-323

Azerbaycan Türkçesi	Hürmāk
Başkurt Türkçesi	Öröü
Kazak Türkçesi	Ürüu
Kırgız Türkçesi	Ürū
Özbek Türkçesi	Hürmāk
Tatar Türkçesi	Örü
Türkmen Türkçesi	Üyrmek
Uygur Türkçesi	Havlimak

16. Türkiye Türkçesi	Hırıldamak, (KTLS I) s.336-337
Azerbaycan Türkçesi	Hırıldamag
Başkurt Türkçesi	Gırıldav
Kazak Türkçesi	Kırıldav
Kırgız Türkçesi	Kırıldö
Özbek Türkçesi	Hırillámák
Tatar Türkçesi	Gırıldav
Türkmen Türkçesi	Hıjjıldımak
Uygur Türkçesi	Hirildimak
17. Türkiye Türkçesi	Hırılı, (KTLS I) s.336-337
Azerbaycan Türkçesi	Hırılı
Başkurt Türkçesi	Hırıldav
Kazak Türkçesi	Korıl, kırıl
Kırgız Türkçesi	Kırkırak
Özbek Türkçesi	Hırilläş
Tatar Türkçesi	Hırıldav
Türkmen Türkçesi	Hıjjıldı
Uygur Türkçesi	Hirildaş
18. Türkiye Türkçesi	Hırlamak, (KTLS I) s.338-339
Azerbaycan Türkçesi	Mırıldamag
Başkurt Türkçesi	ırıldav
Kazak Türkçesi	ırıldau
Kırgız Türkçesi	ırıldö
Özbek Türkçesi	ırillámák
Tatar Türkçesi	Bakıru
Türkmen Türkçesi	Hırlamak
Uygur Türkçesi	Hirildimek

19. Türkiye Türkçesi	Hışırdamak, (KTLS I) s.338-339
Azerbaycan Türkçesi	Hışıldamag
Başkurt Türkçesi	Kıptırzau
Kazak Türkçesi	Şıtırlau
Kırgız Türkçesi	Şıldırö
Özbek Türkçesi	Şitirlämäk
Tatar Türkçesi	Kıstırdau
Türkmen Türkçesi	Şıkırdamak
Uygur Türkçesi	Şirildimak

20. Türkiye Türkçesi	Hışırtı, (KTLS I) s.338-339
Azerbaycan Türkçesi	Hışılı
Başkurt Türkçesi	Kıptırzau
Kazak Türkçesi	Şıtırlau
Kırgız Türkçesi	Kaçirö
Özbek Türkçesi	Şitirlaş
Tatar Türkçesi	Kıstırdav
Türkmen Türkçesi	Şıkırdı
Uygur Türkçesi	Şirildaş

21. Türkiye Türkçesi	Homurdanmak, (KTLS I) s.344-345
Azerbaycan Türkçesi	Mırıldanmag
Başkurt Türkçesi	Mığırzau, burkıldau
Kazak Türkçesi	Mınkıldau
Kırgız Türkçesi	Mınkıldö
Özbek Türkçesi	Mıngırlämäk
Tatar Türkçesi	Mığırdanu
Türkmen Türkçesi	Hünürdemek
Uygur Türkçesi	Ğunğurlimak

22. Türkiye Türkçesi Homurtu, (KTLS I) s.346-347

Azerbaycan Türkçesi	Mırılı
Başkurt Türkçesi	Mıgırzau
Kazak Türkçesi	Mingirleu
Kırgız Türkçesi	Mınkıldö
Özbek Türkçesi	Mıngırlöş, ğuldiröş
Tatar Türkçesi	Mıgırdanu
Türkmen Türkçesi	Hünürdeme
Uygur Türkçesi	Ğunğurlaş

23. Türkiye Türkçesi Hor (KTLS I) s.346-347

Azerbaycan Türkçesi	Hor
Başkurt Türkçesi	Alama, jaban, tübän
Kazak Türkçesi	Kor
Kırgız Türkçesi	Kor
Özbek Türkçesi	Hár, tübän
Tatar Türkçesi	Kabahät, hurlıklı, tübän
Türkmen Türkçesi	Pes
Uygur Türkçesi	Hor

24. Türkiye Türkçesi Horlamak (KTLS I) s.346-347

Azerbaycan Türkçesi	Horuldamağ
Başkurt Türkçesi	Hırıldav, gırıldav
Kazak Türkçesi	Karıldav, kor etüv
Kırgız Türkçesi	Konuruk tartü
Özbek Türkçesi	Hurräk átmák, hurillámák
Tatar Türkçesi	Hırıldav, gırıldav
Türkmen Türkçesi	Horlamak
Uygur Türkçesi	Horildimak, horäk tartmak

25. Türkiye Türkçesi	Horuldamak (KTLS I) s.348-349
Azerbaycan Türkçesi	Horuldamağ
Başkurt Türkçesi	Hırıldav, gırıldav
Kazak Türkçesi	Karıldav
Kırgız Türkçesi	Konuruk tartū, koruldō
Özbek Türkçesi	Hurillāmāk
Tatar Türkçesi	Hırıldav, gırıldav
Türkmen Türkçesi	Horuldamak, hor çekmek
Uygur Türkçesi	Horildimak
26. Türkiye Türkçesi	Horultu (KTLS I) s.348-349
Azerbaycan Türkçesi	Horultu
Başkurt Türkçesi	Hırıldav, gırıldav
Kazak Türkçesi	Karıldav, pırıldav
Kırgız Türkçesi	Konuruk
Özbek Türkçesi	Hurrāk
Tatar Türkçesi	Hırıldav, gırıldav
Türkmen Türkçesi	Horruldı, horruk
Uygur Türkçesi	Horāk
27. Türkiye Türkçesi	İkınmak (KTLS I) s.356-357
Azerbaycan Türkçesi	Gücānmāk
Başkurt Türkçesi	Kāsāniv, sirāniv
Kazak Türkçesi	Küşenüv
Kırgız Türkçesi	Iyınū
Özbek Türkçesi	Küçānmāk
Tatar Türkçesi	Köçānü, tırışu, azaplanu
Türkmen Türkçesi	Çığılmak
Uygur Türkçesi	Küçānmāk

28. Türkiye Türkçesi	Lıkırdamak (KTLS I) s.540-541
Azerbaycan Türkçesi	Laggıldamag
Başkurt Türkçesi	Tavıs minän, ağıv
Kazak Türkçesi	Lıkıldav, lakıldav
Kırgız Türkçesi	Şır-şır etü, kur-kur etü
Özbek Türkçesi	Şirillámák, şarillámák
Tatar Türkçesi	Tavıs bilän ağıs
Türkmen Türkçesi	Lıkırdamak
Uygur Türkçesi	Poruklimak
29. Türkiye Türkçesi	Mırıldamak (KTLS I) s.590-591
Azerbaycan Türkçesi	Mırıldamag
Başkurt Türkçesi	Mırıldav, mığırdav
Kazak Türkçesi	Mingirlev, mıngırlav
Kırgız Türkçesi	Mırıldō, minkıldō
Özbek Türkçesi	Mingırlámák
Tatar Türkçesi	Mırıldav, mığırdav
Türkmen Türkçesi	Hünerdemek
Uygur Türkçesi	Ğunğurlimak
30. Türkiye Türkçesi	Öğürmek (KTLS I) s.674-675
Azerbaycan Türkçesi	Öyümäk
Başkurt Türkçesi	Ukşıv, künil bolğanı
Kazak Türkçesi	Loksuv
Kırgız Türkçesi	Okşü
Özbek Türkçesi	Ohçımák
Tatar Türkçesi	Ukşu, künil bolğanı
Türkmen Türkçesi	Öğemek
Uygur Türkçesi	Ohsumak

31. Türkiye Türkçesi

Azerbaycan Türkçesi
Başkurt Türkçesi
Kazak Türkçesi
Kırgız Türkçesi
Özbek Türkçesi
Tatar Türkçesi
Türkmen Türkçesi
Uygur Türkçesi

Patırtı (KTLS I) s.694-695

Tappılı, gurultu, säs, küy
Görhöl däv, döbördä
Gürsil, kürsil, tarsıl
Kaldır- küldür
Güldiräş, tasir- tusır
Görsıldäv, döbirdäv
Tapırdı, güpürdi
Güldüräş

32. Türkiye Türkçesi

Azerbaycan Türkçesi
Başkurt Türkçesi
Kazak Türkçesi
Kırgız Türkçesi
Özbek Türkçesi
Tatar Türkçesi
Türkmen Türkçesi
Uygur Türkçesi

Patlamak (KTLS I) s.694-695

Partlamag
Şartlav, yarılıv
Jarıluv
Çarılü
Pártlámák, yárlímá
Şartlav, yarılı
Partlamak, yârlımak
Partlimak

33. Türkiye Türkçesi

Azerbaycan Türkçesi
Başkurt Türkçesi
Kazak Türkçesi
Kırgız Türkçesi
Özbek Türkçesi
Tatar Türkçesi
Türkmen Türkçesi
Uygur Türkçesi

Patlak (KTLS I) s.694-695

Partlag
Şartlağan, yarılğan
Jarılğan
Carılğan
Yárligän
Şartlağan, çatnağan
Yárlılan, partlän
Partliğan

34. Türkiye Türkçesi	Şakımak (KTLS I) s.810-811
Azerbaycan Türkçesi	Şagramag
Başkurt Türkçesi	Sayrav, sutıldav
Kazak Türkçesi	Sayrav
Kırgız Türkçesi	Sayrō
Özbek Türkçesi	Säyrämák
Tatar Türkçesi	Sayrau, çitıldau
Türkmen Türkçesi	Sayramak
Uygur Türkçesi	Sayrimak
35. Türkiye Türkçesi	Şakırdamak (KTLS I) s. 810-811
Azerbaycan Türkçesi	Saggırdamag
Başkurt Türkçesi	Şartlatıv
Kazak Türkçesi	Takıldatuv, sakıldatuv
Kırgız Türkçesi	Şakıldatū, kırıldatū
Özbek Türkçesi	Şıkkılāmák, kirsillāmák
Tatar Türkçesi	Şartlatu
Türkmen Türkçesi	Şırkıldatmak
Uygur Türkçesi	Karsildatmak, şakıldatmak
36. Türkiye Türkçesi	Şakır Şakır (KTLS I) s. 810-811
Azerbaycan Türkçesi	Şagır-şagır
Başkurt Türkçesi	Şıbır-şıbır
Kazak Türkçesi	Şakır- şukır
Kırgız Türkçesi	Şakır- şukur, dü dü
Özbek Türkçesi	Şäldir şüldür, şär şär
Tatar Türkçesi	Şıbır şıbır
Türkmen Türkçesi	Şığır şığır, şıbır şıbır
Uygur Türkçesi	Şakır şukur

37. Türkiye Türkçesi	Şaklamak (KTLS I) s. 810-811
Azerbaycan Türkçesi	Şappıldamag
Başkurt Türkçesi	Şapıldau, şap itiv
Kazak Türkçesi	Şak etüv
Kırgız Türkçesi	Şalk etüv
Özbek Türkçesi	Şak şak etmák
Tatar Türkçesi	Çabaklau, şap itü
Türkmen Türkçesi	Şarpetmek
Uygur Türkçesi	Şaklimak
38. Türkiye Türkçesi	Şangırdamak (KTLS I) s. 812-813
Azerbaycan Türkçesi	Çingildämäk
Başkurt Türkçesi	Sınlap vatılıv
Kazak Türkçesi	Şaŋırav, şaŋırlav
Kırgız Türkçesi	Şaŋır etü
Özbek Türkçesi	Karsillämák, şaraklämák
Tatar Türkçesi	Çınlap vatılı
Türkmen Türkçesi	Cınnırdamak, şannırdamak
Uygur Türkçesi	Caranlimak
39. Türkiye Türkçesi	Şangır Şungur (KTLS I) s. 812-813
Azerbaycan Türkçesi	Cing cing
Başkurt Türkçesi	Sın sın
Kazak Türkçesi	Saldır suldır, sanğır sanğır
Kırgız Türkçesi	Şangur şungur
Özbek Türkçesi	Şarak şuruk, Kasir kusur
Tatar Türkçesi	Zın zın
Türkmen Türkçesi	Cınnır cınnır
Uygur Türkçesi	Caran curun

40. Türkiye Türkçesi	Şangırtı (KTLS I) s. 812-813
Azerbaycan Türkçesi	Cingilti
Başkurt Türkçesi	Şıltırav, şıngırav
Kazak Türkçesi	Şaŋır, kaŋır, saldır
Kırgız Türkçesi	Şaŋır
Özbek Türkçesi	Cārāng
Tatar Türkçesi	Şaltırau, çınlau, şıngırdau
Türkmen Türkçesi	Cınnırdı, şannırdı
Uygur Türkçesi	Caranlaş
41. Türkiye Türkçesi	Şapırdamak (KTLS I) s. 812-813
Azerbaycan Türkçesi	Mırçıldamag
Başkurt Türkçesi	Şapıldatıv, sapıldatıv
Kazak Türkçesi	Şılpıldatuv, şöpildetüv
Kırgız Türkçesi	Şapıldatū
Özbek Türkçesi	Çäpillämák
Tatar Türkçesi	Çupıldatu, çapıldatu
Türkmen Türkçesi	Şapdıldmak
Uygur Türkçesi	Şapildimak
42. Türkiye Türkçesi	Şapır- Şupur (KTLS I) s. 812-813
Azerbaycan Türkçesi	Şappur şuppur
Başkurt Türkçesi	Sap sop
Kazak Türkçesi	Şöp şöp, şılp şılp
Kırgız Türkçesi	Calp şulp
Özbek Türkçesi	Şapir şupur
Tatar Türkçesi	Çap çop
Türkmen Türkçesi	Şap şup
Uygur Türkçesi	Şapildaş

43. Türkiye Türkçesi	Şapırtı (KTLS I) s. 813-813
Azerbaycan Türkçesi	Şappıltı
Başkurt Türkçesi	Şapıldatıv, supıldatıv
Kazak Türkçesi	Şılıpıldau, şöpildev
Kırgız Türkçesi	Şalpildō
Özbek Türkçesi	Çäpillätiş
Tatar Türkçesi	Çapıldatu, Çupıldatu
Türkmen Türkçesi	Şapladı
Uygur Türkçesi	Şapıldeş
44. Türkiye Türkçesi	Şaplamak (KTLS I) s. 814-815
Azerbaycan Türkçesi	Şaplamag
Başkurt Türkçesi	Säp itiv
Kazak Türkçesi	Şag etüv
Kırgız Türkçesi	Şap etü
Özbek Türkçesi	Şaláplámák
Tatar Türkçesi	Çap itü
Türkmen Türkçesi	Şarpıldamak
Uygur Türkçesi	Şap ätmäk
45. Türkiye Türkçesi	Şarıl Şarıl (KTLS I) s. 814-815
Azerbaycan Türkçesi	Şırıl- şırıl
Başkurt Türkçesi	Siltir- siltir
Kazak Türkçesi	Sar-sar
Kırgız Türkçesi	Şarşar
Özbek Türkçesi	Şir-şir, lıdir-şildir
Tatar Türkçesi	Çıldır- çıldır
Türkmen Türkçesi	Şır-şır
Uygur Türkçesi	Şiril-şiril

46. Türkiye Türkçesi Şarıltı (KTLS I) s. 814-815

Azerbaycan Türkçesi	Şarıltı
Başkurt Türkçesi	Siltirav
Kazak Türkçesi	Sarkırav, sarıldav
Kırgız Türkçesi	Şar-şar
Özbek Türkçesi	Sildiräş
Tatar Türkçesi	Çıtırau
Türkmen Türkçesi	Şırrıldı
Uygur Türkçesi	Şirildaş

47. Türkiye Türkçesi Şar şar (KTLS I) s. 814-815

Azerbaycan Türkçesi	Şır şır
Başkurt Türkçesi	Şar-şar
Kazak Türkçesi	Sar-sar
Kırgız Türkçesi	Sar-sar
Özbek Türkçesi	Şar-şar
Tatar Türkçesi	Şar-şar
Türkmen Türkçesi	Şar-şar
Uygur Türkçesi	Şarşur

48. Türkiye Türkçesi Şıkırdamak (KTLS I) s. 822-823

Azerbaycan Türkçesi	Şıggıldamag
Başkurt Türkçesi	Şıltırav, siltırav, zınlav
Kazak Türkçesi	Şıldırav, sıngırlav
Kırgız Türkçesi	Sıngırō
Özbek Türkçesi	Dang-dung etmek
Tatar Türkçesi	Saltırav, çiltırav
Türkmen Türkçesi	Şınnırdamak
Uygur Türkçesi	Caranlimak

49. Türkiye Türkçesi	Şıkırtı (KTLS I) s. 822-823
Azerbaycan Türkçesi	Cingilti
Başkurt Türkçesi	Şıltırav, şıngırav, şıngırav
Kazak Türkçesi	Şıldır, dını
Kırgız Türkçesi	Şıngır
Özbek Türkçesi	Çäräng, Şakırlaş
Tatar Türkçesi	Şaltırav, Şınlav
Türkmen Türkçesi	Şınnırdı
Uygur Türkçesi	Caranlaş
50. Türkiye Türkçesi	Şıngırdamak (KTLS I) s. 822-823
Azerbaycan Türkçesi	Cingildämäk
Başkurt Türkçesi	Şıltırav, sınılav
Kazak Türkçesi	Sıldırlav, kanğırlav
Kırgız Türkçesi	Şıngırō
Özbek Türkçesi	Çäränglämäk
Tatar Türkçesi	Şaltırau, çınlau
Türkmen Türkçesi	Cınnırdamak
Uygur Türkçesi	Cirinlimak, zinildimak
51. Türkiye Türkçesi	Şıngırtı (KTLS I) s. 822-823
Azerbaycan Türkçesi	Cingilti
Başkurt Türkçesi	Şıltırav, sınılav
Kazak Türkçesi	Sıldır, zınıl
Kırgız Türkçesi	Şıngır, zıngır
Özbek Türkçesi	Çärängläş
Tatar Türkçesi	Şaltırau, çınlav
Türkmen Türkçesi	Cınnırdı
Uygur Türkçesi	Caranlaş, zinildaş

52. Türkiye Türkçesi Şıp (KTLS I) s.822-823

Azerbaycan Türkçesi	Şırp
Başkurt Türkçesi	Tıp-tıp
Kazak Türkçesi	Şıp;tırs tırs
Kırgız Türkçesi	Tıp-tıp
Özbek Türkçesi	Çäk-çäk
Tatar Türkçesi	Tıp-Tıp
Türkmen Türkçesi	Cop
Uygur Türkçesi	Şilt

53. Türkiye Türkçesi Şırıldamak (KTLS I) s.822-823

Azerbaycan Türkçesi	Şırıldamag
Başkurt Türkçesi	Şıltırav
Kazak Türkçesi	Sıldırap aǵuv
Kırgız Türkçesi	Şıldıró
Özbek Türkçesi	Şirillámák
Tatar Türkçesi	Şaltırav
Türkmen Türkçesi	Şırlamak
Uygur Türkçesi	Şirildimak

54. Türkiye Türkçesi Şırıl şırıl (KTLS I) s.822-823

Azerbaycan Türkçesi	Şırıl-şırıl
Başkurt Türkçesi	Sıltır-sıltır
Kazak Türkçesi	Sıldır-sıldır
Kırgız Türkçesi	Şildir-şildir
Özbek Türkçesi	Şir-şir
Tatar Türkçesi	Çıltır-çıltır
Türkmen Türkçesi	Şır-şır
Uygur Türkçesi	Şiril-şiril

55. Türkiye Türkçesi Şırlıtı (KTLS I) s.824-825

Azerbaycan Türkçesi	Şırlıtı
Başkurt Türkçesi	Şiltirav
Kazak Türkçesi	Sıldırav
Kırgız Türkçesi	Şıldırö
Özbek Türkçesi	Şirillâş
Tatar Türkçesi	Çıltırav
Türkmen Türkçesi	Şırrıldı

56. Türkiye Türkçesi Tak (KTLS I) s.840-841

Azerbaycan Türkçesi	Tağ
Başkurt Türkçesi	Arka,kömböz
Kazak Türkçesi	Kümbez,arkalık
Kırgız Türkçesi	Kümbâz,kapkası
Özbek Türkçesi	Ták
Tatar Türkçesi	Arka,gömbâz
Türkmen Türkçesi	Arka
Uygur Türkçesi	Ravak

57. Türkiye Türkçesi Takırdamak (KTLS I) s.840-841

Azerbaycan Türkçesi	Taggıldamag
Başkurt Türkçesi	Şakıldav
Kazak Türkçesi	Tarsıldav
Kırgız Türkçesi	Tarsıldö
Özbek Türkçesi	Tákırlâmák
Tatar Türkçesi	Şakırdav
Türkmen Türkçesi	Takırdı
Uygur Türkçesi	Takıldıaş,Taraklaş

58. Türkiye Türkçesi Takırtı (KTLS I) s.840-841

Azerbaycan Türkçesi	Taggıltı
Başkurt Türkçesi	Şakıldav
Kazak Türkçesi	Saldır-Güldir
Kırgız Türkçesi	Tarsıldak
Özbek Türkçesi	Täkirlaş
Tatar Türkçesi	Şakıldav
Türkmen Türkçesi	Takırdı
Uygur Türkçesi	Takıltaş

59. Türkiye Türkçesi Takır tukur (KTLS I) s.840-841

Azerbaycan Türkçesi	Taggır-Tuggur
Başkurt Türkçesi	Şak-şak
Kazak Türkçesi	Takır-tukur
Kırgız Türkçesi	Takur-Tukur
Özbek Türkçesi	Takır-Tukur
Tatar Türkçesi	Şok-Şok
Türkmen Türkçesi	Takır-takır
Uygur Türkçesi	Taka-tuka

60. Türkiye Türkçesi Tangırdamak (KTLS I) s.848-849

Azerbaycan Türkçesi	Gûrldamag
Başkurt Türkçesi	Dıngırdav,Şangırzav
Kazak Türkçesi	Danğırlav
Kırgız Türkçesi	Danğırö
Özbek Türkçesi	Dänğırlámák
Tatar Türkçesi	Dıngırdáv
Türkmen Türkçesi	Tannırdamak
Uygur Türkçesi	Daranlimak

61. Türkiye Türkçesi	Tangır Tungur, (KTLS I) s.848-849
Azerbaycan Türkçesi	Cıngır-cungur
Başkurt Türkçesi	Tanğor-tonğor
Kazak Türkçesi	Danğır-dunğır
Kırgız Türkçesi	Danğır-dungur
Özbek Türkçesi	Tanğır-tungur
Tatar Türkçesi	Çaltır-çaltır
Türkmen Türkçesi	Tanır-tanır
Uygur Türkçesi	Darandurun
62. Türkiye Türkçesi	Tıkırdamak, (KTLS I) s.888-889
Azerbaycan Türkçesi	Tıggıldamag
Başkurt Türkçesi	Tukıldav
Kazak Türkçesi	Takıldatuv
Kırgız Türkçesi	Takıldatü
Özbek Türkçesi	Tıkırlámák
Tatar Türkçesi	Takıldau
Türkmen Türkçesi	Tıkırdamak
Uygur Türkçesi	Tıkıldimak
63. Türkiye Türkçesi	Tıkırtı, (KTLS I) s.888-889
Azerbaycan Türkçesi	Tıggıltı
Başkurt Türkçesi	Tukıldav
Kazak Türkçesi	Tıkırtı,tıkır
Kırgız Türkçesi	Tık-tuk
Özbek Türkçesi	Tıkırlaş
Tatar Türkçesi	Takıldav
Türkmen Türkçesi	Tıkırdı
Uygur Türkçesi	Tıkıltaş

64. Türkiye Türkçesi **Tıngırdamak, (KTLS I) s.888-889**

Azerbaycan Türkçesi	Dıngıldamag
Başkurt Türkçesi	Sıltırav
Kazak Türkçesi	Şıldırlav,şıldıratuv
Kırgız Türkçesi	Taŋğirö
Özbek Türkçesi	Tıngırlämäk
Tatar Türkçesi	Çıltırau
Türkmen Türkçesi	Cınnırdama
Uygur Türkçesi	Caranlimak

65. Türkiye Türkçesi **Tınlamak, (KTLS I) s.888-889**

Azerbaycan Türkçesi	Cıngıldämäk
Başkurt Türkçesi	Zınlau
Kazak Türkçesi	Sıngırlav
Kırgız Türkçesi	Şıngırö
Özbek Türkçesi	Cäränglämäk
Tatar Türkçesi	Zınlav
Türkmen Türkçesi	Cınlamak
Uygur Türkçesi	Zinildimak

66. Türkiye Türkçesi **Vızıldamak (KTLS I) s.948-949**

Azerbaycan Türkçesi	Sızlamag
Başkurt Türkçesi	Bızıldä, göjläv
Kazak Türkçesi	Izıldav
Kırgız Türkçesi	Bızıldö
Özbek Türkçesi	Vızillämäk
Tatar Türkçesi	Bızıldäu, göjläu
Türkmen Türkçesi	Vızzıldamak
Uygur Türkçesi	Vıjildimak

67. Türkiye Türkçesi	Vızıltı (KTLS I) s.948-949
Azerbaycan Türkçesi	Vızıltı
Başkurt Türkçesi	Bizildav
Kazak Türkçesi	Izıl
Kırgız Türkçesi	Bızıldı
Özbek Türkçesi	Vizillaş
Tatar Türkçesi	Bizildäu, göjläu
Türkmen Türkçesi	Vızzıldı
Uygur Türkçesi	Vijildaş
68. Türkiye Türkçesi	Vızır Vızır (KTLS I) s.948-949
Azerbaycan Türkçesi	Daima, hämişä
Başkurt Türkçesi	Tiz-tiz ginä, pır- pır itip
Kazak Türkçesi	Lıp-lıp
Kırgız Türkçesi	Zıp-zıp, zır-zır
Özbek Türkçesi	Ğır-ğır
Tatar Türkçesi	Tiz-tiz ginä, pır-pır itip
Türkmen Türkçesi	Vızır-vızır
Uygur Türkçesi	Zir-zir
69. Türkiye Türkçesi	Zangırdamak (KTLS I) s.1008-1009
Azerbaycan Türkçesi	Titrämäk
Başkurt Türkçesi	Kaltırav, dirildev
Kazak Türkçesi	Kaltıravi dirildev, karşıldav
Kırgız Türkçesi	Kalçıldō
Özbek Türkçesi	Kaltirämäk, titrämäk
Tatar Türkçesi	Kaltırau, dirildäu
Türkmen Türkçesi	Titremek, sandıramak
Uygur Türkçesi	Kaltirimak, zillimak

70. Türkiye Türkçesi	Zangır Zangır (KTLS I) s.1008-1009
Azerbaycan Türkçesi	Tir-tir
Başkurt Türkçesi	Dir-dir
Kazak Türkçesi	Dir dir
Kırgız Türkçesi	Zangğır-zanğır
Özbek Türkçesi	Zir-zir
Tatar Türkçesi	Dir-dir
Türkmen Türkçesi	Titir titir, sandır sandır
Uygur Türkçesi	Zir-zir

4.ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİNDEKİ YANSIMA SÖZCÜKLER

4.1.Kırgız Türkçesi'ndeki Yansımaya Sözcükler

- Acıldo:** (Hiddetle) Homurdanmak, (KTS, s.2)
- Alcando:** Gevezelik etmek, durmadan söylenmek, (KTS, s.10)
- Albırak:** Sallanan, titreyen, (KTS, s.10)
- Aloolonu:** Alevlenmek, yanmak, alev fişkirmek, (KTS, s.12)
- Angıroo:** Anırmak, (KTS, s.14)
- Añıldak:** Boşboğaz, geveze, (KTS, s.15)
- Añıldap oyloo:** Zırlamak, (KTS, s.15)
- Añıldoo:** Bağırıp Çağırarak, ulumak, (KTS, s.15)
- Añkıldoo:** İnlmek (köpek), (KTS, s.15)
- Ap:** Hav (Köpeğin havlaması), (KTS, s.16)
- Apaloo:** Anne diye seslenmek, (KTS, s.16)
- Apaz:** Avaz, nefes, karganın ötmesi, (KTS, s.16)
- Aptıguu:** Sesi kesilmek, (KTS, s.17)
- Arkıroo:** Gümbürtü, güreleme, (KTS, s.2)
- Arkıruu:** Çağlayarak akmak, gürelemek, güürldemek, (KTS, s.20)
- Arsıldoo:** Gümbürdemek, (KTS, s.20)
- Arsıyuu:** Sırıtmak, (KTS, s.20)
- Atırılıu:** Atın doludizgin koşması, (KTS, s.24)
- Atoo:** Çağırış, Çağrı, davet, sesleniş, (KTS, s.24)
- Aydaloo:** Haydi diye bağırarak, (KTS, s.26)
- Aykay:** Şiidetli, velveleli ses, (KTS, s.26)
- Aykayloo:** İmdada çağırma, (KST, s.26)
- Aykıruu:** Haykırmak, (KTS, s.27)
- Aytışuu:** Konuşmak, söyleşmek, (KTS, s.27)
- Baa:** Hoş görmeme, nefret haykırışı, (KTS, s.30)
- Babır:** Çok konuşan, geveze, (KTS, s.30)
- Babıroo:** Dırlanmak, gevezelik etmek,(KTS, s.30)
- Babırgan:** Çok konuşan, geveze, (KTS, s.30)

Bacılđaa: Geveze, (KTS, s.30)
Baacılđoo: Boş söyleme, mırıldanma, (KTS, s.30)
Bacıratuu: Çadırdamak, (KTS, s.30)
Bacıroo: Çatırdamak, (KTS, s.30)
Badılđoo: Dırılanmak, (KTS, s.31)
Badır: Çatırtı, (KTS, s.31)
Baka-Şaka: Gümbürtü, patırtı, takırtı, (KTS, s.32)
Bakıldak: Boş söyleme, mırıldanma, (KTS, s.32)
Bakırık: Bağırış, gümbürtü, (KTS, s.32)
Bakıroo: Böğürme, (KTS, s.32)
Baldıroo: Anlaşılmaz bir tarzda konuşmak, mırıldanmak, (KTS, s.33)
Barkıraak: Çok bağırın, çığırkan, (KTS, s.35)
Barkıroo: Böğürmek, gümbürdemek, (KTS, s.35)
Bartılđoo: Kıtırdama, (KTS, s.35)
Baybayloo: Haykırmak (korkuyla), (KTS, s.39)
Bıcılđoo: Kaynaşmak (ses çıkararak) kabarmak, (KTS, s.43)
Bıcıroo: vıcıldamak, (KTS, s.43)
Bıçılıu: Biçilmek, kırılmak, (KTS, s.43)
Bıdıroo: Çatırdamak (makinalı tüfek), (KTS, s.43)
Bılcırak: Cıvık, vıcık vıcık, (KTS, s.43)
Bırbiñđoo: Ağlamaklı olmak, sızlanmak, (KTS, s.43)
Bırışuu: Buruşmak, kıvrılmak, (KTS, s.44)
Bırk-bırk: Şakır şakır, (KTS, s.44)
Bırpiro: Titremek, (KTS, s.44)
Bıpiroo: Hışırdamak, fişıldamak, (KTS, s.44)
Bışak: Hıçkırık, (KTS, s.44)
Bışaktoo: Hıçkırmak, (KTS, s.44)
Bışañ: Sızlanış, hıçkırık, (KTS, s.44)
Bışılđoo: Burnundan solumak, (KTS, s.44)
Bışkırık: Aksırık, (KTKS, s.44)
Bışkıruu: Aksırma, (KTS, s.44)
Bıtılđoo: Cıvıldamak, ötmek, (KTS, s.44)

Bolkoldoo: Titremek, çalkanmak, (KTS, s.47)
Borcok: Kabarma, köpük, (KTS, s.48)
Borcoktoo: Kabarmak, köpüklenmek, köpürmek, (KTS, s.48)
Bors-bors ürüü: Kesik kesik havlamak, (KTS, s.48)
Bors-bors külüü: Kahkaha atmak, (KTS, s.48)
Bulaktoo: Fışkırma (sıvı için), (KTS, s.51)
Buldur: Hımhım, (KTS, s.52)
Burkuldauu: Gürlemek, çalkanmak, (KTS, s.52)
Bürküü: fıskırma, (KTS, s.54)
Büşkürüü: Püskürmek, (KST), s.54
Cabıroo: Çene çalmak, (KTS), s.55
Cacıldoo: Mırıldanmak, çene çalmak, (KTS, s.55)
Caltırak: Pırıltı, yanardöner, (KTS, s.58)
Cañgırık: Akis, yankı, (KTS, s.59)
Cañgırık tanuu: Yankılanarak yayılmak, (KTS, s.59)
Cañgıroo: Çınlamak, yakılanmak, (KTS, s.59)
Carçı: Çığırkan, (KTS, s.60)
Cargızuu: Patlatmak, (KTS, s.60)
Carık: Çatlak, yarık, yarılmış, (KTS, s.60)
Cıbir cıbir: Fısıltı, (KTS, s.65)
Cıbıroo: Kaynaşmak, (KTS, s.65)
Cılaacın: (Alıcı kuş için) Çıngırak, (KTS, s.65)
Cım-cım: Pırıl pırıl, (KTS, s.66)
Cırılıu: Yırılmak, parçalanmak, (KTS, s.67)
Cırtkıç: Yırtıcı, (KTS, s.67)
Cöcö: Cıvcıv, (KTS, s.69)
Culkunuu: Çırpınmak, (KTS, s.70)
Çabuu: (El) Çırpma, alkışlamak, (KTS, s.72)
Çaçıloo: Saçılmak, (KST, s.72)
Çaçıraak: Sıçrayan, (KTS, s.72)
Çaçıroo: Sıçramak, (KTS, s.72)
Çağılış: Aksetmek, yansımak, (KTS, s.72)

Çagız: Çiklet, (KTS, s.72)
Çakıldoo: Cıvıldama, (KTS, s.73)
Çaldıpar: Yırtık, pırtık, (KTS, s.73)
Çañıruu: Aksetmek, (KTS, s.74)
Çañkıldoo: Bağırıp, çağırarak, (KTS, s.74)
Çarıldoo: Cıvıldamak, (KTS, s.74)
Çartıldak: Patlayıcı, (KTS, s.74)
Çatınoo: Çatlamak, (KTS, s.74)
Çatıroo: Çatırdamak, (KTS s.74)
Çemirçek: Kıkırdak, (KTS, s.75)
Çıçalatuu: Cızırdatmak, (KTS, s.76)
Çııldoo: Cızıldamak, cızırdamak, (KTS, s.76)
Çıñıldoo: Çınlamak, (KTS, s.77)
Çırlıdak: Cırtlak, cıvıltı, (KTS, s.77)
Çırtıldoo: Çatırdamak, (KTS, s.77)
Çıyıldoo: Çığlık koparmak, feryat etmek, (KTS, s.77)
Çöcö: Cıvcıv, (KTS, s.79)
Çumuu: Suyu dalmak, (KTS, s.79)
Çuu: Gürültü, çığlık, (KTS, s.79)
Çuuldoo: Uğuldamak, (KTS, s.79)
Dabırt: Ayak patırtısı, (KTS, s.80)
Dañgıroo: Tangırdamak, (KTS, s.81)
Dat-bayrat: Çığlık, feryat, (KTS, s.81)
Dattoo: Şikayet etmek, imdada çağırarak, (KTS, s.81)
Dımoo: Damlamak, (KTS, s.83)
Dıñıldoo: Şingırdamak, (KTS, s.83)
Dırıldoo: Vızıldamak, dırlanmak, (KTS, s.83)
Dirıldöö: Titremek, (KTS, s.83)
Dool: Davul, (KTS, s.83)
Döödüröö: Dırlanmak, (KTS, s.84)
Duñgan: Saksagan, (KTS, s.84)
Duu-duu: Şakır şakır, (KTS, s.85)

Eçkirüü: Hıçkırarak, (KTS, s.86)
Ekçeltüü: Kımıldatmak, (KTS, s.87)
Emüü: Emmek (Bebek için), (KTS, s.88)
Erme: Issız, (KTS, s.89)
Güdüök: Düdük (Tren düdüğü), (KTS, s.95)
Güüldök: Uğuldayan, (KST, s.95)
Güüldöö: Uğuldamak, (KTS, s.95)
Ibır-şıbır: Fısıldaşma, (KTS, s.97)
Içkınuu: İkinmek, kendini zorlamak, (KTS, s.97)
İmir-cımır: Karıncalanma, kamaşma, (KTS, s.98)
İntıguu: Solumak, (KTS, s.98)
İr-çır: Hır gür, (KTS, s.99)
İrdoo: Şarkı söylemek, şakımak, (KTS, s.99)
İrıldoo: Hırlamak, hırıldamak, (KTS, s.99)
İşkırık: İslık, (KTS, s.100)
İşkıruu: İslık çalmak, (KTS, s.100)
İz-çuu: Gürültü, patırtı, (KTS, s.100)
İziñ: İslık, (KTS, s.100)
İleüşkeek: Vıcık vıcık, (KTS, s.102)
Kacagayloo: Mırın Kirin etmek, (KTS, s.107)
Kacaloo: Kemirmek, (KTS, s.107)
Kacı-kucu: Arbede, gürültü, patırtı, (KTS, s.107)
Kıçaratuu: Gıcırdamak, (KTS, s.107)
Kaçıroo: Gıcırdamak, (KTS, s.107)
Kagıruu: Vurmak, çırpmak, çarpmak, (KTS, s.107)
Kakkıloo: Tıkırdamak, (KTS, s.108)
Kalç-kalç: Tir-tir, (KTS, s.108)
Kalçıldoo: Zangırdamak, (KTS, s.108)
Kaldır-kuldur: Paldır küldür, (KTS, s.108)
Kaz-kaz: Tıpış tıpış, (KTS, s.116)
Kekirüü: Geçirmek, (KTS, s.117)
Kağır: Çınlama, tınlama, (KTS, s.121)

Kırıldoo: Hırıldamak, (KTS, s.122)
Kırkırak: Hırıldı, (KTS, s.122)
Kırkırık: Mırıldı, (KTS, s.122)
Kırkuu: Kırpmak, (KTS, s.122)
Kırsıldatuu: Şakırdamak, (KTS, s.122)
Kıtıroo: Kıtırdamak, (KTS, s.122)
Külüü: Kıkır kıkır gülmek, (KTS, s.122)
Kıt kıt külüü: Kıs kıs gülmek, (KTS, s.122)
Kirildek: Hırıldı, (KTS, s.125)
Kol çabuu: El çırpma, alkış, (KTS, s.126)
Kurkuroo: Guruldamak, (KTS, s.136)
Kübüñ-şıbn: Fısıltı, (KTS, s.138)
Külpön: Parıldı, (KTS, s.139)
Kapkası: Tak, (KTS, s.139)
Kürsüldök: Takırtı, (KTS, s.140)
Kürsüldöö: Takırdamak, (KTS, s.140)
Lukuldoo: Zonklamak, (KTS, s.142)
Mayroo: Melemek, (KTS, s.146)
Mılmıgıy: Mıymınlı, (KTS, s.147)
Mıñkıldoo: Homurdanmak, homurtu, (KTS, s.148)
Mırıldoo: Mırıldanmak, (KTS, s.148)
Mıyoooloo: Miyavlamak, (KTS, s.148)
Muunuu: Boğulmak,) (KTS, s.150)
Oozu cap: Sus pus, (KTS, s.157)
Ökürük: Böğürme, hıçkırma, (KTS, s.160)
Ötümsüz: Pısırik, (KTS, s.163)
Saboo: Çırpmak (kanat), (KTS, s.168)
Salañdor: Çingirak, madalyon, (KTS, s.168)
Sıylıguu: Kımıldamak, kıpırdamak, (KTS, s.173)
Sızgurtuu: Cızırdamak (yağı), (KTS, s.173)
Şabıroo: Hışırdamak, takırdamak, (KTS, s.180)
Şagıroo: Gıcırdamak, (KTS, s.180)

Şakıldatuu: Gıcırdatmak, (KTS, s.180)
Şakıldoo: Çağlamak, (KTS, s.180)
Şalpıldoo: Şapırtı, (KTS, s.180)
Şapıldatuu: Şapırdatmak, (KTS, s.180)
Şalp-şulp: Şapur şupur, (KTS, s.180)
Şaŋgır: Şangırtı, (KTS, s.181)
Şaŋgır etüü: Şangırdamak, (KTS, s.181)
Şaŋkıroo: Çınlamak, (KTS, s.181)
Şaraktoo: Çatırdamak, şakırdamak, (KTS, s.181)
Şarıldoo: Çağlamak, şarıldamak, (KTS, s.181)
Şarkırma: Çağlayan, şelale, (KTS, s.181)
Şarkıroo: Çağıldamak, (KTS, s.181)
Şatıroo: Çatırdamak, (KTS, s.181)
Şıbir: Fısıltı, (KTS, s.182)
Şıldırak: Çingirak, (KTS, s.182)
Şookum: Gürültü, (KTS, s.183)
Şuruldoo: Şarıldamak, (KTS, s.183)
Şuudur: Mırıltı, (KTS, s.183)
Şuuduroo: Hışırdamak, (KTS, s.183)
Tabır-tubuş: Gürültü patırtı, (KTS, s.184)
Tak-tuk: Takırtı, (KTS, s.185)
Taraktoo: Gürlemek, (KTS, s.187)
Tarsıldoo: Kaynama zırlıtısı, (KTS, s.188)
Tıkıldatuu: Tıkıldatmak, (KTS, s.192)
Tırs: Gıcırta, Çıtırta, (KTS, s.193)
Tırsıldoo: Gıcırdamak, Çıtırdamak, (KTS, s.193)
Tuuruluu: Çatlamak, (KTS, s.200)
Zaŋgıroo: Zangırdamak, (KTS, s.213)
Zar: Hıçkırık, (KTS, s.214)
Zer uçuruu: Fışkırmak, (KTS, s.214)
Zıñ etüü: Çınlamak, (KTS, s.214)
Zıngır: Şıngırtı, (KTS, s.214)

4.2.Saha Türkçesi'ndeki Yansıma Sözcükler

- Aksırmak:** Itirt, (TSS, s.7)
- Alkış:** Itıs, (TSS, s.9)
- Alkışlamak:** Itıs tahın, (TSS, s.9)
- Boğmak:** Tının xaayan ölor-, tumnar-, timirt, (TSS, s.38)
- Boğulmak:** Tumnahır, (TSS, s.38)
- Boşboğaz:** Laxsır kihi, meeri, (TSS, s.39)
- Buruşmak:** Delbi imilin-, mıççıhır, (TSS, s.43)
- Buruşturmak:** Delbi imit-, imiten kebis-, (TSS, s.43)
- Buruşuk:** İmillibit, mıççıtıbit, mıççıstağas buut, (TSS, s.43)
- Bülbül:** Soloyev, (TSS, s.44)
- Cıvık:** Ubagas, (TSS, s.47)
- Cıvıdamak:** Çıbıgıraa, (TSS, s.47)
- Cıvciv:** Çoppuska, (TSS, s.48)
- Çağırmaq:** İñır, (TSS, s.50)
- Çağlayan:** Kürülgen, (TSS, s.50)
- Çağrı:** İñırıı, (TSS, s.50)
- Çağrılı:** İñırılaax, (TSS, s.50)
- Çakmak 1:** Zajigalka, tabax umattar, (TSS, s.50)
- Çakmak 2:** Saay, taay, (TS), s.50)
- Çalçene:** Meeri, boltuun, (TSS, s.50)
- Çan:** Kuolakal, (TSS, s.51)
- Çatlamak:** Xayın-, xaya bar-, delbi bar-, (TSS, s.52)
- Çığlık:** Xahıı, üöü, (TSS, s.54)
- Çırpmaq:** Saxsıy-, tebee-, (TSS, s.54)
- Çiğnemek:** İstaa-, tebis-, (TSS, s.54)
- Çiklet:** İAS, (TSS, s.54)
- Çiselemek:** İbiirdee-, (TSS, s.55)
- Damlamak:** Tammalaa-, (TSS, s.59)
- Davul:** (Uloxan) Barabaan, (TSS, s.60)
- Düdük:** Svistok, gudok, dudka, ürer turuupka, (TSS, s.75)

Emmek: Em-, (TSS, s.80)
Fısıldamak: Sibiginey-, (TSS, s.88)
Fısıldaşmak: Sipsis-, (TSS, s.88)
Fısıltı: Sibigineyii, (TSS, s.88)
Fıskiye: Fontan, (TSS, s.88)
Gagalamak: Toñsuy-, toñsuyan sie-, (TSS, s.92)
Garagara: (Küömeysi) Sayganı, (TSS, s.93)
Geveze: Meeri, boltuun, (TSS, s.96)
Gevrek: Kebirex, (TSS, s.97)
Gıcırdamak: Kıncığıraa-, (TSS, s.97)
Gıcırıtı: Kıncırğaahın, xaaçır-, ğaahın, (TSS, s.97)
Gök gürültüsü: Etiñ, (TSS, s.99)
Gümbürdemek: Lihigiree-, lühügüree-, (TSS, s.103)
Gümbürtü: Lihigires Tia, lühügüres Tias, (TSS, s.103)
Gürültü: Tias, Tia's uus, (TSS, s.103)
Gürültücü: Aydaanaax (Kihi), (TSS, s.103)
Gürültülü: Tıastaax-uustaax, ay-daannaax; doxsun, culusxan, ülüsken, (TSS, s.104)
Hapşırmaq: Itirt-, (TSS, s.10)
Hıçkırmak: Böt-, itaa, (TSS, s.114)
Hırıldamak: Xaaxınaa-, xarcıgınaa, (TSS, s.114)
Hırılıtı: Xaaxınaahın, xarcıgı-nahın, (TSS, s.114)
Homurdamak: Kiñiney-, möğütün-, (TSS, s.116)
Horlamak: Xahıñıraa-, (TSS, s.116)
Islık: İhiirii, (TSS, s.119)
Issız: İççitex, (TSS, s.120)
Kekelemek: Keleğeydee-, tardıalat-, (TSS, s.151)
Kekeme: Keleğey, (TSS, s.151)
Kemirmek: Tiniktee-, (TSS, s.151)
Kımıl (n) mak: Xamsaa-, sığarıy-, (TSS, s.15)3
Kıvılcım: Kım, (TSS, s.156)
Mırıldanmaq: Botugururaa-, kiñiney-, (TSS, s.190)

Nefes: Tıııı, (TSS, s.201)
Öksürmek: Sötölün-, (TSS, s.208)
Öksürük: Sötöl, (TSS, s.208)
Saçmak: Is-, (TSS, s.224)
Ses: Dorğoon, tıas, kuolas, (TSS, s.236)
Seslendirmek: Sañalaa-, sañarar oñor-(Kiineni), (TSS, s.236)
Sesli: Sañalaax, (TSS, s.236)
Sığırcık: Skvoretts, (TSS, s.238)
Sızı: Nüölüyen ıalcı, caralıyan ıalcı, (TSS, s.240)
Sızlamak: Nüölüy-, (TSS, s.240)
Soluk: Tıııı, (TSS, s.244)
Solumak: İaraxannık tın-, tumnahın-, boptor-, (TSS, s.244)
Solunmak: Tıın-, (TSS, s.244)
Tak: Arka, (TSS, s.258)
Tarla kuşu: Küöregey, (TSS, s.261)
Titrek: Titires, salğalas, (TSS, s.272)
Titremek: Titiree-, (TSS, s.272)
Titreşim: İligireehin, (TSS, s.272)
Uğuldamak: Kuugunaa-, (TSS, s.280)
Uğultu: Nırgier, duoraan, Tias, (TSS, s.280)
Üflemek: Ür-(Uotu uo.d.a.), (TSS, s.28)
Yankı: Oy dorğoono, señeerii, (TSS, s.296)

4.3.Gagavuz Türkçesi'ndeki Yansıma Sözcükler

- A: 1.Nida**, AAA geldin 2.Fakat. O gitti a ben kaldım 3.Edat, Aldın a! (GTS, s.1)
- Aalaşmaa**: Ağlaşmak, (GTS, s.1)
- Aalaşmak**: Ağlaşma, (GTS, s.1)
- Aazlı**: 1.Ağızlı. 2. Geveze. Boşazlı: Boşboğaz.3. Aptal, aazı açık: Ağız açık aptal, (GTS, s.2)
- Ah**: Ah, (GTS, s.6)
- Aha**: Oh olsun, (GTS, s.6)
- Anırmaa**: 1.Anırmak 2.Avazı çıktığı Kadar bağırp çağırmaq (mec.), (GTS, s.14)
- Anırmak**: Anırma; gürültü etme, (GTS, s.14)
- Anırtmaa**: Anırtmaq, (GTS, s.14)
- Ansırdıcı**: Aksırtıcı, hapşırtıcı, (GTS, s.15)
- Ansırıcı**: Aksıran; aksırtan (, GTS, s. 15)
- Ansırık**: Aksırık, Ansıracaam çiker: canım aksırmak (hapşımak istiyor, (GTS, s.15)
- Ansırmaa**: 1. Aksırmak 2. Atların ürkünce bir ses çıkarması (panhurmak?) (GTS s.15)
- Ansırmak**: Aksırma (GTS, s.15)
- Baargan**: Bağırgan, bağıran (GTS, s.26)
- Baariş**: Bağırış, gürültü. Baariş kaldırmaa: gürültü koparmak. (GTS, s.26)
- Baarişmaa**: Bağırışma (GTS, s.26)
- Baarişmak**: 1.Bağırışma haykırış, feryat etme 2.Bariş, barışma. (GTS, s.26)
- Baarındırmaa**: Bağırtmaq (GTS, s.26)
- Baarınmaa**: 1.Bağırmak 2.yardıma çağırmaq 3.bağırıp çağırmaq, söylenmek (GTS, s.26)
- Baarmaa**: 1.Bağırmak2.Çağırmaq, seslenmek (GTS, s.26)
- Bağırtmaa**: Bağırtmaq (GTS, s.32)
- Beegir**: Beygir, at (GTS, s.32)
- Bıci-bıci**: Kazları çağırmaq için kullanılır (GTS, s.34)
- Bıci**: Kaz civcivi (GTS, s.34)
- Bi-bi-bi**: Hindileri çağırmaq için (GTS, s.35)

Boboç: Ördek yavrusu. Bobaçları güzün sayarlar (ata s.): ördek yavrularını güzün sayarlar (GTS, s.38)

Böceklemee: Kekelemek (GTS, s.40)

Brın: Arı vızıldamasının taklidi (GTS, s.41)

Brınnamaa: Vızıldamak (GTS, s.41)

Bırr: Koyunları gütmeye çıkarılan bir sestir (GTS, s.41)

Bulbullamaa: Guruldamak (GTS, s.42)

Bura: Hindi (GTS, s.43)

Buuk: 1.boğuk.2.kısıık (GTS, s.44)

Buulmaa: Boğulmak (GTS, s.44)

Büüremee: Böğürmek (GTS, s.45)

Büüremek: Böğürme (GTS, s.45)

Cıgırdamaa: Gıcırdatmak cıgirdeere, tekerlek: tekerlek gıcırıyor (GTS, s.47)

Cıgırdamak: Gıcırdama (GTS, s.47)

Cıngırdaklı: Çıngıraklı. Çıngırdaklı saat: çalar saat (GTS, s.47)

Cınnamaa: Çınlamak. Kaam cinner: kulağım çınlıyor (GTS, s.47)

Cırıldamaa: Cırlamak, ötmek (GTS, s.47)

Cıvıldamaa: Bk.cıvıldamaa (GTS, s.48)

Cıvırdamak: Bk.Cıvıltı (GTS, s.48)

Cıvıltı: Bk.Cıvıltı (GTS, s.48)

Cızırdamaa: Cızırdamak (GTS, s.48)

Cızırdamak: Cızırdama (GTS, s.48)

Cızlamaa: Cızlamak, cızırdamak. Cızladıoloy: Zeytinyağı cızırdadı (GTS, s.48)

Cızlamak: Cızlamak. (GTS, s.48)

Ciuciu: Bk.Cıvciv (GTS, s.48)

Cıvciv: 1.kuş sesi, tavuk cıvcivi sesinin taklidi.2.cıvıldama (GTS, s.48)

Çaaran: Çağırın. Çaaran, baaran: çağırın, bağırın (GTS, s.49)

Çaariş: çağırış. Çaariş, baariş: Çağırış, bağırış.bir çağırış bir baariş kalktı: bir çağırış bir bağırış koptu (GTS, s.49)

Çaarişmaa: Çağırışmak (GTS, s.49)

Çaarılmaa: Çağırılmak (GTS, s.49)

Çaarmaa: Çağırılmak. Sofrayaçaarmaa: Sofraya çağırılmak (GTS, s.49)

Çaarmak: Çağırma (GTS, s.49)

Çaartmaa: Çağırtmak (GTS, s.49)

Çakıldamaa: Şarıldamak. Selçakıldeer: Sel şarıldıyor (GTS, s.49)

Çakmaa: Çakmak. Çimçirik çaktı: şimşek çaktı. Çakmaa bir şamar: bir Samar vurmak. Çakmaa birer filcan şarap: birer kadeh şarap içmek (GTS, s.50)

Çakmak: Çakmak. Çakmak taşı: çakmak taşı. Çakmakları hepsi diil erinde: onun ailesinin hepsi evinde değil (GTS, s.50)

Çakmakçı: Çakmakçı (GTS, s.50)

Çakmaklı: Çakmaktaşı. Çakmaklıdüven: Çakmak taşlı döven (gem). (GTS,s.50)

Çaktırmaa: Çaktırmak (GTS, s.50)

Çalkalamaa: Çalkalamak (GTS, s.50)

Çarpıntı: Çarpıntı. Ürek (Yürek) çarpıntısı: kalp çarpıntısı (GTS, s.52)

Çarpmaa: vurmak, çarpmak. Cimcirik çarpıtı: Yıldırım vurdu (GTS, s.52)

Çat: Vurma sesinin taklidi (GTS, s.53)

Çatıltı: At nalı sesleri (GTS, s.53)

Çatır-çatır: çatır çatır (GTS, s.53)

Çatırdatmaa: Çatırdatmak (GTS, s.53)

Çatırtı: Çatırtı (GTS, s.53)

Çatlamaa: Çatlamak. Öfkeden çatlamak. Gülme çatlayıncaya Kadar gülme.(GTS, s.53)

Erçatlasa: yer çatlasa (GTS, s.53)

Çatlamak: Çatlama (GTS, s.53)

Çatlatmaa: Çatlatmak (GTS, s.53)

Çatlayış: Çatlayış (GTS,) s.53

Çatmaa: 1.Çatmak. Kaş çatma (Çatmak), Belaya çatma (çatmak).
2. Atmak, açmak. Düümük çatmaa: düğüm atmak, buazlık
Çatma: ilmik açmak (GTS, s.53)

Çatra-patra: konuşma dilinde anlaşılmas bir konuşma için kullanılır.
Çatrapatra söyleme: anlaşılmas şeyler söylemek (GTS, s.53)

Çevirtme: 1.çevirtme; çeviri. Çevirtmeyaka: çevrilmiş yaka.2.titreşim:
çirtmanın çevirtmeleri: kavalın titreşimleri (GTS, s.56)

Çıp pıt: ses taklidi (GTS, s.58)

Çır çır: cırcır böceğinin ses taklidi (GTS, s.58)

Çırt: çatırtı. Kemiklerin çatırtı sesinin taklidi (GTS, s.58)

Çırtlamaa: Çatırdamak. Çırtladı ensem: ensem çatırdadı (GTS, s.58)

Çıt çıt: Bk. çıt (GTS, s.58)

Çıt: zayıf sesin taklidi (GTS, s.58)

Çıtır çıtır: çıtır çıtır (GTS, s.58)

Çıtır pıtır: Bk. çıtpıt (GTS, s.58)

Çatırdamaa: Çatırdamak. Çatırdadı bir şey uzakta: uzaktan bir şey çatırdadı.
Çıtırdeer odunlar sobada: sobada odunla çıtırdıyor (GTS, s.58)

Çıtırtı: Bk. çatırtı (GTS, s.58)

Çıtlamaa: Çıtırdamak. Çıtleer ateş: Ateş çıtırdıyor (GTS, s.58)

Çıtlamak: Çıtlama (GTS, s.59)

Çıtlatmaa: Çıtırdatmak (GTS, s.59)

Çıtlatmak: Çıtlatmak (GTS, s.59)

Çıvdırmaa: 1.Fışkıрма. Kançıvdırer yaradan: yaradan Kan fışkırtıyor 2.çıldırılmak.
(GTS, s.59)

Çilemee: Bk.Çisemee (GTS, s.60)

Çimçirik: Yıldırım; şimşek. Çimçirik bakışı: nüfus edici bakış. Çimçirik çakmasa
Gör gürelemez (ata s.) ateş olmayan yerden duman çıkamaz (GTS, s.60)

Çin-çin: Bir ses taklidi. Çin çin ötmee: çin çin ötmek (GTS, s.61)

Çisemee: Yağmur çiselemesi (GTS, s.61)

Çisemek: Çiseleme(GTS, s.61)

Damnamaa: damlamak: yaamur damneer: yağmur damlıyor (GTS, s.67)

Daran peran: kırıp parçalama. Dran peran etmee: kırıp parçalamak,
Paramparça etmek (GTS, s.68)

Daul: davul. Daulda toos aaramaa (deyim): davulda toz aramak (GTS, s.69)

Dırıldamaa: dırıldamak (GTS, s.73)

Dırıldatmaa: dırıldatmak (GTS, s.73)

Düdük: 1.düdük. Düdükten çalmaa: düdük çalmak. 2. uzun çıplak vücut3.zayıf,
ince. Düdük gibi kalmaa: çok zayıflamak. Düdük (dar) pantolon.(GTS, s.85)

Düdükçü: 1.Düdük çalan kişi 2.düdük yapıp satan adam(GTS, s.86)

Frafastık: Kırıtma, nazlanma, cilvelenme. Farafastıklarını göstermee: cilvelerini göstermek. (GTS, s.94)

Fıkır-fıkır: Fıkır fıkır (kaynamanın ifadesi) (GTS, s.96)

Fıkırdamak: Fıkırdama (GTS, s.96)

Fıkırtı: Kaynama (GTS, s.96)

Fıs fis: Ses taklidi. Fısfıspatu yaper: Kaz {fıs fis} diye ses çıkarır. (GTS, s.96)

Fısırdamaa: Fısıldamak (GTS, s.96)

Fısırdamak: Fısıldama (GTS, s.96)

Fısırdanmaa: Fısırdanmak (GTS, s.96)

Fısırtı: Fısıltı (GTS, s.96)

Fıslamaa: Fıssesi çıkarmak. İlan gibi fıslama: yılan gibi ıslık çalmak (GTS, s.96)

Fış fış: Ses taklidi (GTS, s.96)

Fışırdamaa: Fışırdamak (GTS, s.96)

Fışırdamak: Fışırdama (GTS, s.96)

Fışırdatmaa: Fışırdamak (GTS, s.96)

Fışırtı: Fışırtı (GTS, s.96)

Fışlamaa: Bk.Fışırdamaa (GTS, s.96)

Fışt: Ses taklidi (GTS, s.96)

Fokurdamaa: Fokurdamak. Öfkeden fokurdamaa. Öfkeden köpürmek, küplere binme. (GTS, s.98)

Fokurdamak: Fokurdama (GTS, s.98)

Fokurtu: Fokurtu (GTS, s.98)

Gaarga: Bk.garga (GTS, s.99)

Gaga: gaga (GTS, s.99)

Gagaga: Kazların çıkardığı ses (GTS, s.99)

Gagalaşmaa: Gagalaşmak. Birbirini gagalamak (GTS, s.99)

Gagalamaa: Gagalamak (GTS, s.99)

Garagatsa: Saksığan (GTS, s.100)

Gıcuğıcı: Gıcıır gıcıır (GTS, s.103)

Gıcırdamaa: 1.gıcırdamak 2.çatırdamak (GTS, s.103)

Gıcırdamak: Gıcırdama (GTS, s.103)

Gıcırdatmaa: gıcırdatmak, gıcirtı çıkarmak. Gıcırdatmaa dişlerini: Dişlerini Gıcırdatmak (GTS, s.1003)

Gıcırdatmak: Gıcırdatma (GTS, s.103)

Gıcirtı: Gıcirtı (GTS, s.103)

Gık gık: kazları çağırmak için kullanılır (GTS, s.103)

Guldurdamaa: Guguklaşmak (Güvercinler için) (GTS, s.108)

Guruldamaa: Guruldamak. Barsakların guruldeer [gurulduyor] (GTS, s.108)

Gürleme: Gürlemek (GTS, s.110)

Gürültü: gürültü (GTS, s.110)

Hıçkırık: Bk.hınçkırık (GTS, s.117)

Hıçkırmak: Hıçkırma (GTS, s.117)

Hınçkırmak: hıçkırma (GTS, s.117)

Hırıldamaa: horuldamak (GTS, s.117)

Hırıldamak: horuldama (GTS, s.117)

Hırıldı: hırıldı (GTS, s.117)

Hırlamaa: hırlamak (köpekler için kullanılır) (GTS, s.117)

Hırlaşmaa: hırlaşmak (GTS, s.117)

Hırşt: bir cismin kırılmasında çıkardığı ses (GTS, s.117)

Homurdamaa: Homurdanmak (GTS, s.118)

Homurdamak: Homurdanma (GTS, s.118)

Homurdamaa: Dırdır etmek (GTS, s.118)

Homurtu: Homurdanma (GTS, s.118)

İçkırmaa: Bk.hıçkırmaa (GTS, s.119)

Jaba: Kurbağa (GTS, s.123)

Jaburlanmaa: Guruldamak (GTS, s.123)

Jujelitsa: Cırcır böceği (GTS, s.124)

Kakır: Fokırdama. Kakır kakır emee: hafif ateşte kaynama, fokurdama (GTS, s.127)

Kakırdak: 1.Kıkırdak 2.etin kemikli kısmı3.kuru [kuzey dogu anadolu'da (kurumuş, kahırdak olmuş) şeklinde bir deyim vardır] (GTS, s.127)

Kakırdatmaa: 1.Çatırdatmak, fokurdatmak (GTS, s.127)

Kakırtı: 1.Çatırtı 2.fokurtu (GTS, s.127)

Kekelemek: Kekeleme (GTS, s.143)
Kekelik: Kekemelik (GTS, s.143)
Kekemee: Bk.kekelemee (GTS, s.143)
Kemircik: Kıkırdak (GTS, s.143)
Kemirici: 1.Kemirici 2.homurdayan, söylenen, dırdır Eden (mec.)(GTS, s.143)
Kıkırdak: Bk.kıtırdak (GTS, s.145)
Kıkırdamaa: Fıkırdamak, fıkır fıkır kaynamak (GTS, s.145)
Kıtırdak: 1.Kıkırdak 2.kıtırdayan. Kulak kıtırdaa: kulak kıkırdağı (GTS, s.149)
Kıtırdamaa: Kıtırdamak (GTS, s.149)
Kıtırdatmaa: Kıtırdatmak (GTS, s.149)
Kıtırkıtır: Kıtır kıtır. Kıtır kıtır imee [yemek] (GTS, s.149)
Klonk: Ses taklidi (GTS, s.152)
Klopotnitsa: Kan kulesi (GTS, s.152)
Kuku: Guguk kuşu (GTS, s.152)
Kuku: Nida. Kuku etmee [etmek] (GTS, s.154)
Kukulamaa: Guguklamak (GTS, s.154)
Kukumeuka: Baykuş (GTS, s.154)
Küt-küt: Küt küt. Üree küt küt yaper: kalbi küt küt atıyor (GTS, s.159)
Kvaklamaa: Vakvaklamak (Kurbağalar için); bağırmak. (GTS, s.160)
Lumburdamaa: Gürültü etmek (GTS, s.169)
Lumburdatmaa: Gürültü çıkarmak (GTS, s.169)
Lupurtu: Patırtı, gürültü (GTS, s.169)
Mee: Koyun, keçi melemesi (GTS, s.175)
Meelemek: Meleme (GTS, s.175)
Mırıldama: Mırıldamak, dırdır etmek (GTS, s.177)
Mırıldanmaa: Mırıldanmak (GTS, s.177)
Mırıltı: Mırıltı (GTS, s.177)
Mırlan: Mırıldama (GTS, s.177)
Mırmır: Mırıltı (GTS, s.177)
Ötmee: 1.ötmek 2.çınılamak, ses çıkarmak (GTS, s.189)

4.4.Karaçay-Malkar Türkçesi'ndeki Yansıma Sözcükler

- Ahsın:** İnlemek, inilti çekmek, oflamak, ıstırap çekmek, (KLS, s.2)
- Avaz:** (F) avaz, ses, (KLS, s.7)
- Bödene:** keklik, çil, (KLS, s.15)
- Çaşnağan:** şimşek, (KLS, s.20)
- Cırlauçu ç'ıplak:** tarla kuşu, (KLS, s.23)
- Ç'alıp söyleş-:** kekelemek, (KLS, s.26)
- Çalıp söyleşk'en:** kekeme, (KLS, s.26)
- Ç'artla-:** Çatlamak, patlamak, yırtılmak İzına ç'artla: Geri sıçramak, (KLS, s.27)
- Ç'artlat-:** çatlatmak, (KLS, s.27)
- Ç'ık'ırda-:** çıkırdamak, takırdamak, (KLS, s.28)
- Ç'ıkırda'uk:** çingirak, kaynana zırlıtısı, (KLS, s.28)
- Ç'üç'k'ür:** Aksırmak, (KLS, s.29)
- Ç'üçk'ürgen:** Aksırma, (KLS, s.29)
- Ç'üçk'ürt-:** Aksırtmak, (KLS, s.29)
- Eyh, yeyh:** Oh, (KLS, s.35)
- Ğakkı** (Kdd. k'ek'e?): Yumurta, (KLS, s.37)
- Ğakkı tap-:** Yumurtlamak, (KLS, s.37)
- Ğakkını ağı:** Yumurta akı, (KLS, s.37)
- Ğakkı-kuymak:** Bir yumurta yemeği, (KLS, s.37)
- K'altra-, kaltıra-:** Titremek, (KLS, s.46)
- K'altrau:** titreme, (KLS, s.46)
- K'ıçır-:** Bağırmaq, çağırmaq, gay diye bağırmaq k'arga k'ıçıradı: karga gakladı, (KLS, s.52)
- K'ıçırık:** Bağırma, çağırma, haykırış, (KLS, s.52)
- K'ıjgıl-mıjgıl et-:** Fıkır fıkır kaynamak, kaynaşmak an'ahçası k'ıjgıl mıjgıl dı: Onun parası o kadar çoktu ki, karınca gibi kaynıyor, (KLS, s.52)
- K'ımıl-da-:** Kimıldamak, (KLS, s.53)
- K'ımıl-dat-:** Kimıldatmak. Cel kımıldat'adı t'erekleni: Rüzgâr ağaçları kımıldatıyor, (KLS, s.53)
- K'ongngurau:** Çan K'ongngurau zırngngırdıydı: Çan Çalıyor, (KLS, s.56)

K'urulda-: Hırıldamak, homurdanmak, guruldamak, (KLS, s.60)

K'uruldau: Hırıldama, (KLS, s.60)

Mak'ır-: Miyavlamak K'istik makıradı: kedi miyavlıyor, (KLS, s.64)

Mangra-: Melemek, böğürmek, (KLS, s.64)

Murulda-: Mırıldamak Bu k'ışı muruldaydı: Bu işi mırıldıyor, (KLS, s.65)

Ök'ür-: Böğürme kükremek, bağırıp çağırmaq, (KLS, s.69)

Prşş, prşş: Tayı çağırma nidası, (KLS, s.71)

Sark-: Damlamak Su sarkadı k'iyimden: Elbisemden su aktı (damladı), (KLS, s.75)

Sıngsı-: Sinilemek, hafifçe ulumak, inlemek, (KLS, s.76)

Sıngsımak: İnilti, sızıltı, (KLS, s.77)

Sızğır-: Islık çalmak, düdük öttürmek, (KLS, s.77)

Sukkoçuk: Hıçkırık Sukkoçuk et-: Hıçkırık tutmak, (KLS, s.78)

Şork'a: Şelale, çavlan, (KLS, s.80)

Şork'ulda-: Şarıldamak, (KLS, s.80)

Şşş: Tavukları sürmek için, (KLS, s.81)

Şuğulda-: Uğuldamak, (KLS, s.81)

Şuğuldağan: Uğuldayan Şuğut-cılan: Karayılan, (KLS, s.81)

Ta: Öksüzleri harekete geçirmek için kullanılan deyim, (KLS, s.82)

T'am-: Damlamak Cangngur t'amıp cau'adı: Yağmur damla damla yağıyor, (KLS, s.83)

T'amçı: Damla, (KLS, s.83)

T'Amga: Damla A't-t'amgası: At damgası T'Amga bas-: Damga basmak, (KLS, s.83)

T'ılp'ü: Nefes, soluk Su-t'ılp'ü: Buhar, bağa T'ılp'üsüz: Nefessiz T'ılp'üsüzlük: Soluk kesilmesi veya tutulması, (KLS, s.86)

T'ik-t'ik-t'ik-t'ik-t'ik: Cıvcivleri çağırmaq için çıkarılan ses, (KLS, s.87)

T'itret-: titretmek, (KLS, s.87)

4.5.Azerbaycan Türkçesi'ndeki Yansıma Sözcükler

Ala-bula: Alaca renkli. (ATS. I, s. 29)

Anqırtı: Anırma, eşek sesi. (ATS. I, s. 43)

Anqırmaq: Kuvvetle bağırmaq. Çirkin sesle bağırmaq. (At, eşek vs.)
(ATS. I,s. 43)

Bağırıtı: Bağırma sesi, nara, gürültü. (ATS. I, s. 84).

Beyirti: Bağırma, böğüren hayvan sesi. (ATS. I, s. 124)

Beyirtmek: Bağirtmek, melemesine böğürmesine sebep olmak.
(ATS. I, s. 124)

Boğultu: Boğulan hayvanın çıkardığı ses. (ATS. I, s. 142)

Boğunuq: Yeraltından gelir gibi net ve açık olmayan, anlaşılır olmayan zayıf ses.
(ATS. I, s. 143)

Böyürtü: Öküz, dana vs. hayvanların çıkardığı ses. (ATS. I, s. 152)

Böyürüşmek: Hep beraber bağırmaq, böğürmek. (ATS. I, s. 152)

Cağılı: Birbirine dokunarak veya ayakaltında kalarak bu şekilde seslenmek.
(küçük taş, ceviz vs.) (ATS. I, s. 165)

Ceh-ceh: Kuşların öterken çıkardığı güzel ses, şakıma. Ceh-ceh vurma:
Ötmek, şakımaq. Bülbül kimi ceh-ceh vurma (ötmek): Güzel sesle şarkı, türkü söylemek. (ATS. I, s. 72)

Cıqq: Kurşun sesi. (ATS. I, s. 176)

Cıqqılı: Ağaç kırıldığı zaman çıkan ses. (ATS I, s. 176)

Cıqqır: Ses, ağaç kırılırken çıkardığı hafif ses, çıt sesi. Cıqqır çıkarmamaq:
Susmaq. (ATS. I, s. 176).

Cıqqırırq: Ses, çıt sesi. (ATS. I, s. 176)

Cığ-cığ, Cığ-vığ: Anlaşılmayan karmaşık ses, gürültü. (ATS. I, s. 17)

Cıvıldaşmaq: Cıvıldaşmaq. (ATS. I, s. 177)

Cıvıldamaq: Şangırdamak, şangırıtı sesi çıkarmak. (ATS. I, s. 177)

Cıvıltı: Metal şeylerin başka bir şeye veya birbirine dokunmalarıyla çıkan ses. (ATS. I, s. 177)

Cıvır: Kova gibi şeylerin çıkardığı ses. (ATS. I, s. 177)

Cırhacı: Durmaksızın devam eden cırıltı sesi. (ATS. 1, s. 178)

- Cırıldamaq:** Cırıltı sesi çıkarmak, ötmek. (ATS. I, s. 178)
- Cırıltı:** Cırcır sesi, gıcırtı. (ATS. I, s. 178)
- Cırınq-Cırınq:** Kap kakak, cam vs. kırıldığında çıkan ses. (ATS. I, s. 178)
- Cırt:** Kuru bir dal parçasını kırınca çıkan çıt sesi. (ATS. I, s. 178)
- Cıvıldamaq:** Cıvıltı sesi çıkarmak, ötüşmek.(küçük kuşlar ve civcivler), (ATS. I, s. 179)
- Cıvıltı:** Civcivlerin, küçük kuşların çıkardıkları ses. (ATS. I, s. 179)
- Cız:** Ateş, yakıcı şey. Et gibi maddelerin yağda kızartıldığında çıkan ses (ATS. I, s. 179)
- Cızıldamaq:** Cızırdamak, cızırtı sesi çıkarmak. (ATS. I, s. 179)
- Cızıltı:** Ateş veya kızgın bir şey üzerine düşen yağ sesi, su vs.'nin çıkardığı ses. (ATS. I, s. 179)
- Cik-cik:** Serçeler ve küçük kuşların çıkardıkları ses. (ATS. I, s. 181)
- Cikkildemek:** Cik cik sesleri çıkarmak, (küçük kuşlar) (ATS. I, s. 181)
- Cing-cing cingildemek:** Kesik bir şekilde "cing" sesi çıkarmak, çınlamak. (ATS. I, s. 182)
- Cingilti:** Çınlama sesi. Metal, cam gibi şeylere dokununca çıkan ses. (ATS I, s.183)
- Ciringilti:** Çınlama sesi. (ATS. I, s.183)
- Civ-civ:** Ufak kuşların çıkardığı ses. (ATS. I, s.183)
- Civildemek:** Cıvıldamak, cıvıltıyla ötmek.(ATS. I, s.183)
- Civilti:** Kuş yavrularının ve bazı küçük böceklerin çıkardığı ses. (ATS. I, s.183)
- Civiltili:** Cıvıltı. (ATS. I, s.183)
- Cükküldemek:** "Cik cik" sesi çıkarmak,"cik cik"* ötmek. (ATS. I, s. 185)
- Cüyültü:** Cıvıldaşma, ötüşme, bağırışına, (ATS. I, s. 187)
- Çaq-çug:** Çak çak diye çıkarılan ses. (ATS. I, s. 188)
- Çaqqaçaq, çaqqaçug:** Çakıltı sesi. (ATS. I, s. 188)
- Çaqqıltı:** Çakıltı ses. (ATS. I, s. 188)
- Çatırtı:** Çatırtı. (ATS. I, s. 194).
- Çırt:** Tükürürken çıkan ses. (ATS. I, s. 205)
- Çırtıltı:** Kuru odun vs. yanarken çıkardığı çatırtı. (ATS. I, s. 205)

Dangıltı: Metal bir şeyin başka bir şeye dokununca çıkardığı ses. (ATS. I, s. 230)

Danqır-dunqur: Metal şeylerin birbirine dokundukları zaman çıkardıkları ses.

(ATS. I, s. 230)

Dangırtı: Tangırtı. (ATS. I, s. 230)

Dıqqıltı: Tıkırtı sesi. (ATS. I, s. 272)

Dıĝ-dıĝ: Kaynayan maddelerin çıkardığı ses. (ATS. I, s. 272)

Dıĝıltı: Sıvı maddelerin çıkardığı ses. (ATS. I, s. 272)

Dınq: Metalden yapılan şeylerin herhangi bir şeye dokunduğunda çıkardığı ses.

(ATS. I, s. 273)

Dınqıltı: Dokunulduğu anda bakır kaptan vs. çıkan ses. (ATS. I, s. 273)

Dız-dız, dızz: Arıların, sineklerin vs. çıkardıkları ses. (ATS. I, s. 274)

Dızıltı: Vızıltı sesi, arıların uçarken çıkardığı ses. (ATS. I, s. 274)

Dü-dü-dü: Tavuk civciv vs.yi seslemek için çıkarılan ses. (ATS. I, s. 329)

Fırçılı: Bir cismin balçık ya da öyle bir madde içine düştüğünde çıkardığı ses.

(ATS. I, s. 423).

Fısıltı: Şırıltıyla akan suyun çıkardığı ses. Yılanın çıkardığı ses. (ATS. I, s. 424)

Gum-gum: Bir şey düştüğünde veya bir yere dokunduğunda meydana gelen boğuk ses. (ATS. I, s. 573)

Gup: Yüksekten düşen ağır bir şeyin çıkardığı tok ses. (ATS. I, s. 574)

Gurp: Ağır bir şeyin yere düşmesiyle oluşan, çıkan ses. (ATS. I, s. 578)

Gup-gup: Yürürken ayakların yere süratle çarpmasından oluşan ses.

Kalp atışlarının sesi. (ATS. I, s. 574)

Guppagup: Gup-gup. (ATS. I, s. 574)

Qaqqıltı: Tavuk, keklik, turna vs.'nin ötmesi, haykırması. (ATS. I, s. 441)

Qaĝıltı: Kaz ve martı gibi hayvanların çıkardığı ses. (ATS. I, s. 441)

Qar-qar: Karganın çıkardığı ses. (ATS. I, s. 461).

Qar-qur: Anlaşılmayan ses, konuşma. (ATS. I, s. 461)

Qart, qart-qart: Sert veya gevşek bir şeyi ısınca veya kaşmirken çıkan ses.

(ATS. I, s. 466)

Qart-qurt: Anlaşılmayan konuşma,(bir dili)kötü konuşma. (ATS. I, s. 467)

- Qıcırtı:** Sert cisimlerin birbirine sürtünmesinden meydana gelen gıcırtı sesi.
(ATS. I, s. 508)
- Qığ-qığ:** Küçük çocukların gülerken çıkardıkları ses. Bebeklerin çıkardıkları ses.
(ATS. I, s. 509)
- Qığıltı:** Bebeklerin çıkardığı ses. (ATS. I, s. 509).
- Qıj, qıj-qıj:** Şırıltı sesi. (ATS. I, s. 509)
- Qırç, qırç-qırç:** Dişlerin birbirine sürtünmesiyle çıkan ses.gıcırtı. (ATS. I, s. 512)
- Qır-qır:** Karganın çıkardığı ses. (ATS. I, s. 512)
- Qır-qırt:** Kuluçkaya yatan tavuğun çıkardığı ses (ATS. 1. s. 516)
- Quq-qu:** Guguk kuşlarının çıkardığı ses. (ATS. I, s. 568)
- Quqqultu:** Turaç vs. kuşlarının çıkardığı ses. (ATS. I, s. 568)
- Quq-qulu-gu:** Horozun öterken çıkardığı ses. (ATS. I, s. 568)
- Qur-qur:** Bağırsakların guruldaması. (ATS. I, s. 577)
- Qurtaqurt:** Su vs. içerken boğazda meydana gelen ses. (ATS. I, s. 579)
- Qurtagurt:** Ocakta, sobada odun, kömür vs. yanarken çıkan ses. (ATS. I, s. 579)
- Qurt-qurt:** Dar boğazlı kaplardan sıvıyı dökerken veya içerken çıkan ses.
(ATS. I, s. 579)
- Hay:** Seslenmeye, seslenişe karşı cevap vermek.
- Hay vermek:** Birinin seslenmesine karşı cevap vermek Bağırıp çağırma, ses,
gürültü. (ATS. I, s. 613)
- Hiş:** Öküz, manda vs. sürmek veya dondurmak için kullanılan söz. (ATS. II, s. 650)
- Ho-ho, hı-ho:** İneği, öküzü hareketlendirmek için kullanılır. (ATS. II, s. 652)
- Hop:** Aniden süratli bir şekilde kalkıp sıçrama bildirir. (ATS. II, s. 653)
- Hoppa:** Bebekleri, küçük çocukları kollarından tutup yukarı atarken söylenir.
(ATS. II, s. 653)
- Xart:** Gevrek bir şeyin dişlerle parçalanması veya kesilmesi anında çıkan ses.
(ATS. I, s.609)
- Xartıltı:** Kaim bir ağacın kırıldığı zaman çıkardığı ses. (ATS. I, s. 609)
- Xırçıltı:** iki sert cismin (kemik, metal, taş vs.) birbirine sürtünmesiyle oluşan ses.
(ATS. II, s. 642)
- Xırt:** Doğranan, kırılan, kesilen gevrek bir şeyin çıkardığı ses. (ATS. II s. 644)

- Xırtaxırt:** Bıçakla doğranan, dişle vs. ile ezilen sert bir şeyin çıkardığı ses. (ATS. II, s. 644)
- Xırt-xırt:** Ezilen sert bir şeyin çıkardığı ses. (ATS. II, s. 644)
- Xırtultı:** Kırılan, parçalanan bir şeyden çıkan ses. (ATS. II, s. 644)
- Xış-xış:** Hışılta sesi. (ATS. II, s. 644)
- Xışılta:** Birbirine dokunan, sürtünen dalların veya akan suyun çıkardığı ses, hışırtı sesi. (ATS. II, s. 644)
- Xor-xor:** Uykuda horuldayan kişinin çıkardığı ses. (ATS. II, s. 653)
- Kekkilti:** Kekliğin çıkardığı ses. (ATS. II, s. 753)
- Kirt:** Kirt dayanmak. Aniden hareketsiz kalmak, aniden durmak. (ATS. II, s. 772)
- Laq-Laq:** Leyleğin çıkardığı ses. (ATS. II, s. 809)
- Lıqqıltı:** İçinde sıvı olan kabı sallarken çıkan ses. (ATS. II, s. 820)
- Lırçılı:** Mırıltı sesi, mırıltı. (ATS. II, s. 867)
- Mır-mır:** Mırıltı sesi. Mırıltı. (ATS. II, s. 867)
- Miyov-miyov:** Kedilerin çıkardığı miyav sesi. (ATS. II, s. 875)
- Muşgurtu:** Dudakları büzerek köpekleri seslerken vs. çıkan ses. (ATS. II, s. 883)
- Nıqqıltı:** İnilti, ah uf sesi. (ATS. II, s. 917)
- Nırç:** Cık sesi çıkarma. (ATS. II, s. 917)
- Oha:** İnek, öküz vs. hayvanları, hareket ettirmek veya hareketini daha da süratlendirmek için çıkarılan ses. (ATS. II, s. 928)
- Paqqapaq:** Kaynayan bir sıvının çıkardığı ses, fokurdama sesi (ATS. II, s. 952)
- Part:** Patlayan veya bir yere degen, yere düşen bir şeyin çıkardığı ses. (ATS. II, s. 958)
- Pıqq:** Kaynayan bir sıvının çıkardığı fokurdama sesi, fokurtu. (ATS. II, s. 968)
- Piş-piş:** Kediyi seslemek için çıkarılan ses. (ATS. II, s. 972)
- Şaq(q):** Atılan Toptan, silahtan, kırılan ağaçtan çıkan ses. (ATS. II, s. 1072)
- Şaqqaşaq:** Ağaç vs. gevrek şeylerin kırılması veya birbirine dokunması sonucu oluşan ses. (ATS. II, s. 1073)
- Sartaşart:** Peş peşe açılan kurşun veya kamçı sesini takliden söylenir. (ATS. II, s. 1077)

- Şart-şart:** Kurşun veya ince çubuk, kamçı darbesinin sesini takliden söylenir.
(ATS. II, s. 1077)
- Şıqq:** Kırılan veya birbirine dokunan ağaç vs. şeylerin çıkardığı ses. (ATS. II, s. 1086)
- Şır-şır:** Bir süratle akan, dökülen su veya yağmurun meydana getirdiği ses.
(ATS. II, s. 1087)
- Taq(q):** Yere düşen veya herhangi bir şeye dokunana sert cisimlerin çıkardığı ses.
(ATS. II, s. 1100)
- Taqqataq:** Devamlı olarak çıkan tak tak sesi. (ATS. II, s. 1100)
- Taq-taq:** Demir, tahta vs. şeylerin sert cisimlere veya birbirine değmesinden meydana gelen ses. (ATS. II, s. 1100)
- Tap-tap, Top-tup:** Tekrarlanan "top", "rap" sesleri (ATS. II, s. 1105)
- Topplı:** Hareket eden insan veya hayvanın ayağının yere değmesi neticesinde çıkan ses, "rap" sesi. (ATS. II, s. 1106)
- Torp:** Ağır bir şeyin birden bire yere düşmesiyle veya bu tür şeylerin birbirine dokunmasıyla oluşan ses. (ATS. II, s. 1108)
- Tfu:** Tükürürken çıkarılan ses. (ATS. II, s. 1136)
- Tıqq:** Yukarıdan düşen veya bir şeye dokunan sert bir cismin çıkardığı ses.
(ATS. II, s. 1136)
- Tıp-tıp:** Tıp tıp sesi. (ATS. II, s. 1137)
- Uy-Uy:** Ağrı, sızı, korku, ürküntü vs. duyguları ifade etmek için çıkarılan ses.
(ATS. II, s. 1170)
- Vaqqıltı:** Kurbağa, ördek, kaz sesine benzer ses. (ATS. II, s. 1191)
- Vıq:** Bebeklerin çıkardığı ses. (ATS. II, s. 1203)
- Vığ:** Bazı kuşların çıkardığı ses. (ATS. II, s. 1203)
- Vıj:** Suratlı giden bir şeyin veya suyun çıkardığı ses. (ATS. II, s. 1203)
- Vız:** Vızıltı. (ATS. II, s. 1203)
- Vic-vic:** Kuşların çıkardığı cıvıltı sesi. (ATS. II, s. 1203)
- Zonq:** Zil veya bazı metal parçalarını birbirine vurunca, dokununca çıkan ses.
(ATS. II, s. 1271)
- Zarang:** Metal cisimlere bir şeyle vurunca veya dokununca çıkan ses.
(ATS. II, s. 1271)

- Zıncı:** Zilin, çanın çıkardığı ses. (ATS. II, s. 1282)
Zıncı-zıncı: Zilin, çanın çıkardığı ses. (ATS. II, s. 1282)
Zırncı: Zilin çıkardığı ses. (ATS. II, s. 1282)
Zır-zır: Bıktırıcı, usandırıcı çocuk ağlaması. (ATS. II, s. 1283)

4.6.Başkurt Türkçesi'ndeki Yansıma Sözcükler

- Sarkıldav, Sirkildäv:** Cıvıltı, (KTLS I), s.102-103
Şırıldav: Cızırdamak, (KTLS I), s.102-103
Mönräv: Böğürmek, (KTLS I), s.80-81
Sınlav: Çınlamak, (KTLS I), s.130-131
Sılt: Çıt, (KTLS I), s.130-131
Satırdav: Çıtırdamak, (KTLS I), s.130-131
Bılt-bılt itiv, bülkildäv: Fıkırdamak, (KTLS I), s.244- 245
Urğılıp sğu, athu: Fışkırma, (KTLS I), s.246- 247
Şığırdav, şağırdav: Gıcırdamak, (KTLS I), s.272- 273
Şığırdav: Gıcirtı, (KTLS I), s.272-273
Götörlöv: Guruldamak, (KTLS I) s.288-289)
(Kük) kükräu: Gürüldemek, (KTLS I) s.294-295
Kıptırzau: Haşırdamak, (KTLS I), s.294-295
Kıptırzav: Haşırtı, (KTLS I), s.318-319
Öröü: Havlamak, (KTLS I), s.322-323
Gırıldav: Hırıldamak, (KTLS I), s.336-337
Hırıldav: Hırılı, (KTLS I), s.336-337
Irıldav: Hırlamak, (KTLS I), s.338-339
Kıptırzau: Hışırdamak, (KTLS I), s.338-339
Kıptırzav: Hışırtı, (KTLS I), s.338-339
Mığırzau, burkıldau: Homurdanmak, (KTLS I), s.344-345
Mığırzau: Homurtu, (KTLS I), s.346-347
Alama, jaban, tübän: Hor (KTLS I), s.346-347
Hırıldav, gırıldav: Horlamak (KTLS I), s.346-347

Hırıldav, gırıldav: Horuldamak, (KTLS I), s.348-349
Hırıldav, gırıldav: Horultu, (KTLS I), s.348-349
Käsäniv, siräniv: İkinmak, (KTLS I), s.356-357
Tavis minän, ağıv: Lıkırdamak, (KTLS I), s.540-541
Mırıldav, mığırdav: Mırıldamak, (KTLS I), s.590-591
Ukşiv, künil bolğanı: Öğürmek, (KTLS I), s.674-675
Görhöl däv, döbördä: Patırtı (KTLS I) s.694-695
Şartlav, yarılıv: Patlamak, (KTLS I), s.694-695
Şartlağan, yarılğan: Patlak, (KTLS I), s.694-695
Sayrav, sutıldav: Şakımak, (KTLS I), s.810-811
Şartlativ: Şakırdamak, (KTLS I), s. 810-811
Şıbir-şıbir: Şakır Şakır, (KTLS I), s. 810-811
Şapıldau, şap itiv: Şaklamak, (KTLS I), s. 810-811
Sınlav vatılıv: Şangırdamak, (KTLS I), s. 812-813
Sın sın: Şangır Şungur, (KTLS I), s. 812-813
Şıltırav, şıngırav: Şangırtı, (KTLS I), s. 812-813
Şapıldativ, sapıldativ: Şapırdamak, (KTLS I), s. 812-813
Sap sop: Şapır- Şupur, (KTLS I), s. 812-813
Sapıldativ, supıldativ: Şapırtı, (KTLS I), s. 813-813
Şäp itiv: Şaplamak, (KTLS I), s. 814-815
Siltir- siltir: Şarıl Şarıl, (KTLS I), s. 814-815
Siltirav: Şarıltı, (KTLS I), s. 814-815
Şar-şar: Şar şar, (KTLS I), s. 814-815
Şıltırav, siltırav, zınlav: Şıkırdamak, (KTLS I), s. 822-823
Şıltırav, şıngırav, şıngırav: Şıkırtı, (KTLS I), s. 822-823
Şıltırav, sınlav: Şıngırdamak, (KTLS I), s. 822-823
Şıltırav, sınlav: Şıngırtı, (KTLS I), s. 822-823
Tıp-tıp: Şıp, (KTLS I), s.822-823
Şıltırav: Şırıldamak, (KTLS I), s.822-823
Siltir-siltir: Şırıl şırıl, (KTLS I), s.822-823
Şıltırav: Şırılı (KTLS I) s.824-825
Arka, kömböz: Tak, (KTLS I), s.840-841

Şakıldav: Takırdamak, (KTLS I), s.840-841
Şakıldav: Takırtı, (KTLS I) s.840-841
Şak-şak: Takır tukur (KTLS I), s.840-841
Dıngırdav, Şangırzav: Tangırdamak, (KTLS I), s.848-849
Tanğor-tonğor: Tangır Tungur, (KTLS I), s.848-849
Tukıldav: Tıkırdamak, (KTLS I), s.888-889
Tukıldav: Tıkırtı, (KTLS I) s.888-889
Sıltırav: Tıngırdamak, (KTLS I), s.888-889
Zınlau: Tınlamak, (KTLS I), s.888-889
Bizildä, göjläv: Vızıldamak, (KTLS I), s.948-949
Bizildav: Vızılta, (KTLS I), s.948-949
Tiz-tiz ginä, pır- pır itip: Vızır Vızır, (KTLS I), s.948-949
Kaltırav, dirildev: Zangırdamak, (KTLS I), s.1008-1009
Dir-dir: Zangır Zangır, (KTLS I), s.1008-1009

4.7.Kazak Türkçesi'ndeki Yansıma Sözcükler

Şırkılav: Cıvıltı, (KTLS I), s.102-103
İsildav: Cızırdamak, (KTLS I), s.102-103
Mönirev: Böğürmek, (KTLS I), s.80-81
Şınıldav: Çınlamak, (KTLS I), s.130-131
Şırt: Çıt, (KTLS I), s.130-131
Şıtırlav: Çıtırdamak, (KTLS I), s.130-131
Sakırlav, burkıldav: Fıkırdamak, (KTLS I), s.244- 245
Atkılav, şapşuv: Fışkırmaq, (KTLS I), s.246- 247
Şıkır, sıkır : Gıcırdamak, (KTLS I), s.272- 273
Şıkır: Gıcirtı, (KTLS I), s.272-273
Güjildev: Guruldamak, (KTLS I), s.288-289
Kürkirev: Gürüldemek, (KTLS I), s.294-295
Şıtırlav: Haşırdamak, (KTLS I), s.294-295
Şıtırlav: Haşırtı, (KTLS I), s.318-319
Ürüü: Havlamak, (KTLS I), s.322-323

Kırıldav: Hırıldamak, (KTLS I), s.336-337
Korıl, kırıl: Hırıltı, (KTLS I), s.336-337
Irıldau: Hırlamak, (KTLS I), s.338-339
Şıtrılau: Hışırdamak, (KTLS I), s.338-339
Şıtrılau: Hışırtı, (KTLS I), s.338-339
Mınkıldau: Homurdanmak, (KTLS I, s.344-345
Mingirleu: Homurtu, (KTLS I), s.346-347
Kor: Hor, (KTLS I), s.346-347
Karıldav, kor etüv: Horlamak, (KTLS I), s.346-347
Karıldav: Horuldamak, (KTLS I), s.348-349
Karıldav, pırıldav: Horultu, (KTLS I), s.348-349
Küşenüv: İkinmak, (KTLS I), s.356-357
Lıkıldav, lakıldav: Lıkırdamak, (KTLS I), s.540-541
Mingirlev, mınğırlav: Mırıldamak, (KTLS I), s.590-591
Loksuv: Öğürmek, (KTLS I), s.674-675
Gürsil, kürsil, tarsıl: Patırtı, (KTLS I), s.694-695
Jarıluv: Patlamak ,(KTLS I), s.694-695
Jarılğan: Patlak ,(KTLS I), s.694-695
Sayrav: Şakımak, (KTLS I), s.810-811
Takıldatuv, sakıldatuv: Şakırdamak, (KTLS I), s. 810-811
Şakır- şukır: Şakır Şakır, (KTLS I), s. 810-811
Şak etüv: Şaklamak, (KTLS I), s. 810-811
Şağırav, şağırlav: Şağırdamak, (KTLS I), s. 812-813
Saldır suldır, sanğır sanğır: Şağır Şungur, (KTLS I), s. 812-813
Şağır, kanğır, saldır: Şağırtı, (KTLS I), s. 812-813
Şılıpdatuv, şöpildetüv: Şapırdamak, (KTLS I), s. 812-813
Şöp şöp, şılıp şılıp: Şapır- Şupur, (KTLS I), s. 812-813
Şılıpıldau, şöpildev: Şapırtı, (KTLS I), s. 813-813
Şag etüv: Şaplamak, (KTLS I), s. 814-815
Sar-sar: Şarıl Şarıl, (KTLS I), s. 814-815
Sarkırav, sarıldav: Şarıltı, (KTLS I), s. 814-815
Sar-sar: Şar şar, (KTLS I), s. 814-815

Şıldırav, sınırlav: Şıkırdamak, (KTLS I), s. 822-823
Şıldır, dını: Şıkırtı (KTLS I), s. 822-823
Sıldırlav, kağırlav: Şingırdamak, (KTLS I), s. 822-823
Sıldır, zınıl: Şingırtı, (KTLS I), s. 822-823
Şıp; tırs tırs: Şıp, (KTLS I), s.822-823
Sıldırap ağuv: Şırıldamak, (KTLS I), s.822-823
Sıldır-sıldır: Şırıl şırıl, (KTLS I), s.822-823
Sıldırav: Şırılı (KTLS I) s.824-825
Kümbez, arkalık: Tak, (KTLS I), s.840-841
Tarsıldav: Takırdamak, (KTLS I), s.840-841
Saldır-Güldir: Takırtı, (KTLS I), s.840-841
Takır-tukur: Takır tukur, (KTLS I), s.840-841
Danğırlav: Tangırdamak, (KTLS I), s.848-849
Danğır-dunğır: Tangır Tungur, (KTLS I), s.848-849
Takıldatuv: Tıkırdamak, (KTLS I), s.888-889
Tıkırtı, tıkr: Tıkırtı, (KTLS I), s.888-889
Şıldırlav, şıldıratuv: Tingırdamak, (KTLS I) s.888-889
Sınırlav: Tınlamak, (KTLS I), s.888-889
Izıldav: Vızıldamak, (KTLS I), s.948-949
Izil: Vızıltı, (KTLS I), s.948-949
Lıp-lıp: Vızır Vızır, (KTLS I), s.948-949
Kaltıravi dirildev, karşıldav: Zangırdamak, (KTLS I), s.1008-1009
Dir dir: Zangır Zangır, (KTLS I), s.1008-1009

4.8.Özbek Türkçesi'nden Yansıma Sözcükler

Çirillöş, Cırkıllöş: Cıvıltı, (KTLS I), s.102-103
Pişillämák: Cızırdamak, (KTLS I), s.102-103
Bökürmák: Böğürmek, (KTLS I), s.80-81
Cäränglämák: Çınlamak, (KTLS I), s.130-131
Sılt: Çıt, (KTLS I), s.130-131
Çirsillämák: Çıtırdamak, (KTLS I), s.130-131

Kaynámák, coşurmák, tollnlänmák: Fıkırdamak, (KTLS I), s.244- 245
Atılmák, átilib çıkmák: Fışkırmaq, (KTLS I), s.246- 247
Ğıçilláš, ğarçilláš: Gıçırdamak, (KTLS I), s.272- 273
Ğıçillöş: Gıçırtı, (KTLS I), s.272-273
Ğorillámá: Guruldamak, (KTLS I), s.288-289
Gürüllámák: Gürüldemek, (KTLS I), s.294-295
Şitirlöş: Haşırdamak, (KTLS I), s.294-295
Şitirlöş: Haşırıtı, (KTLS I), s.318-319
Hürmák: Havlamak, (KTLS I), s.322-323
Hırillámák: Hırıldamak, (KTLS I), s.336-337
Hırilláš: Hırılı, (KTLS I), s.336-337
İrillámák: Hırlamak, (KTLS I), s.338-339
Şitirlámák: Hışırdamak, (KTLS I), s.338-339
Şitirlaş: Hışırıtı, (KTLS I), s.338-339
Mıñırlámák: Homurdanmaq, (KTLS I), s.344-345
Mıñırlöş, ğuldiröş: Homurtu, (KTLS I), s.346-347
Hár, tübän: Hor, (KTLS I), s.346-347
Hurrák átmák, hurillámák: Horlamak, (KTLS I), s.346-347
Hurillámák: Horuldamak, (KTLS I), s.348-349
Hurrák: Horultu, (KTLS I), s.348-34
Küçänmák: İkınmaq, (KTLS I), s.356-357
Şirillámák, şarillámák: Lıkırdamak, (KTLS I), s.540-541
Mıñırlámák: Mırıldamak, (KTLS I), s.590-591
Ohçımák: Öğürmek, (KTLS I), s.674-675
Güldiráš, tasir- tusır: Patırtı, (KTLS I), s.694-695
Pártlámák, yárlımá: Patlamak, (KTLS I), s.694-695
Yárilgän: Patlak, (KTLS I), s.694-695
Säyrámák: Şakımak, (KTLS I), s.810-811
Şıkkılámák, kirsillámák: Şakırdamak, (KTLS I), s. 810-811
Şäldir şüldür, şär şär: Şakır Şakır, (KTLS I), s. 810-811
Şak şak etmák: Şaklamak, (KTLS I), s. 810-811
Karsillámák, şaraklámák: Şangırdamak, (KTLS I), s. 812-813

Şarak şuruk, Kasir kusur: Şangır Şungur, (KTLS I), s. 812-813
Cäräng: Şangırtı, (KTLS I), s. 812-813
Çäpillämák: Şapırdamak, (KTLS I), s. 812-813
Şapir şupur: Şapır- Şupur, (KTLS I), s. 812-813
Çäpillätiş: Şapırtı, (KTLS I), s. 813-813
Şaláplämák: Şaplamak, (KTLS I), s. 814-815
Şir-şir, lidir-şildir: Şarıl Şarıl, (KTLS I), s. 814-815
Sildiräş: Şarıltı, (KTLS I), s. 814-815
Şar-şar: Şar şar, (KTLS I), s. 814-815
Dang-dung etmek: Şıkırdamak, (KTLS I), s. 822-823
Cäräng, Şakırläş: Şıkırtı, (KTLS I), s. 822-823
Çäränglämák: Şıngırdamak, (KTLS I), s. 822-823
Çärängläş: Şıngırtı, (KTLS I), s. 822-823
Çäk-çäk: Şıp, (KTLS I), s.822-823
Şirillämák: Şırıldamak, (KTLS I), s.822-823
Şir-şir: Şırıl şırıl, (KTLS I), s.822-823
Şirilläş: Şırılı, (KTLS I), s.824-825
Ták: Tak, (KTLS I), s.840-841
Täkırlämák: Takırdamak, (KTLS I), s.840-841
Täkırläş: Takırtı, (KTLS I), s.840-841
Takır-Tukur: Takır tukur, (KTLS I), s.840-841
Dänğirlämák: Tangırdamak, (KTLS I), s.848-849
Tänğir-tüngur: Tangır Tungur, (KTLS I), s.848-849
Tıkırlämák: Tıkırdamak, (KTLS I), s.888-889
Tıkırläş: Tıkırtı, (KTLS I), s.888-889
Tinğirlämák: Tingırdamak, (KTLS I), s.888-889
Cäränglämák: Tınlamak, (KTLS I), s.888-889
Vizillämák: Vızıldamak, (KTLS I), s.948-949
Vizillaş: Vızıltı, (KTLS I), s.948-949
Ğır-ğır: Vızır Vızır, (KTLS I), s.948-949
Kaltirämák, titrämák: Zangırdamak, (KTLS I), s.1008-1009
Zir-zir: Zangır Zangır, (KTLS I), s.1008-1009

4.9.Tatar Türkçe'sinden Yansıma Sözcükler

Çärlädäv, Çutıldav, Çirkıldav: Cıvıltı, (KTLS I), s.102-103

Cıjıldav: Cızırdamak, (KTLS I), s.102-103

Mönräv: Böğürmek, (KTLS I), s.80-81

Çınlav: Çınlamak, (KTLS I), s.130-131

Çılt: Çıt, (KTLS I), s.130-131

Çıtırdav: Çıtırdamak, (KTLS I), s.130-131

Bılt- bılt itü, bülkıldäv: Fıkırdamak, (KTLS I), s.244- 245

Atılu, urğılıp çığıu: Fışkırmaq, (KTLS I), s.246- 247

Şığırdav: Gıcırdamak, (KTLS I), s.272- 273

Şığırdav: Gıcırtı, (KTLS I), s.272-273

Göbirdöv: Guruldamak, (KTLS I), s.288-289)

Göröldäu: Gürüldemek, (KTLS I), s.294-295

Kıstırdav: Haşırdamak, (KTLS I), s.294-295

Kıstırdav: Haşırtı, (KTLS I), s.318-319

Örü: Havlamak, (KTLS I), s.322-323

Gırıldav: Hırıldamak, (KTLS I), s.336-337

Hırıldav: Hırıldı, (KTLS I), s.336-337

Bakıru: Hırlamak, (KTLS I), s.338-339

Kıstırdau: Hışırdamak, (KTLS I), s.338-339

Kıstırdav: Hışırtı, (KTLS I), s.338-339

Mığırdanu: Homurdamak, (KTLS I), s.344-345

Mığırdanu: Homurtu, (KTLS I), s.346-347

Kabahät, hurıllı, tübän: Hor, (KTLS I), s.346-347

Hırıldav, gırıldav: Horlamak, (KTLS I), s.346-347

Hırıldav, gırıldav: Horuldamak, (KTLS I), s.348-349

Hırıldav, gırıldav: Horultu, (KTLS I), s.348-349

Köçänü, tırışu, azaplanu: İkınmak, (KTLS I), s.356-357

Tavis bilän ağıs: Lıkırdamak, (KTLS I), s.540-541

Mırıldav, mığırdav: Mırıldamak, (KTLS I), s.590-591

Ukşu, künil bolğanu: Öğürmek, (KTLS I), s.674-675

Görsıldäv, döbirdäv: Patırtı, (KTLS I), s.694-695
Şartlav, yarılu: Patlamak, (KTLS I), s.694-695
Şartlağan, çatnağan: Patlak, (KTLS I), s.694-695
Sayrau, çıtıldau: Şakımak, (KTLS I), s.810-811
Şartlatu: Şakırdamak, (KTLS I), s. 810-811
Şıbir şıbir: Şakır Şakır, (KTLS I), s. 810-811
Çabaklau, şap itü: Şaklamak, (KTLS I), s. 810-811
Çınlav vatılu: Şangırdamak, (KTLS I), s. 812-813
Zın zın: Şangır Şungur (KTLS I) s. 812-813
Şaltırau, çınlau, şıngırdau: Şangırtı, (KTLS I), s. 812-813
Çupıldatu, çapıldatu: Şapırdamak, (KTLS I), s. 812-813
Çap çop: Şapır- Şupur, (KTLS I), s. 812-813
Çapıldatu, Çupıldatu: Şapırtı, (KTLS I), s. 813-813
Çap itü: Şaplamak, (KTLS I), s. 814-815
Çıldır- çıldır: Şarıl Şarıl, (KTLS I), s. 814-815
Çıtırau: Şarıltı, (KTLS I), s. 814-815
Şar-şar: Şar şar, (KTLS I), s. 814-815
Saltırav, çıltırav: Şıkırdamak, (KTLS I), s. 822-823
Şaltırav, Şınlav: Şıkırtı, (KTLS I), s. 822-823
Şaltırau, çınlau: Şıngırdamak, (KTLS I), s. 822-823
Şaltırau, çınlav: Şıngırtı, (KTLS I), s. 822-823
Tıp-Tıp: Şıp, (KTLS I), s.822-823
Şaltırav: Şırıldamak, (KTLS I), s.822-823
Çıltır-çıltır: Şırıl şırıl, (KTLS I), s.822-823
Çıltırav: Şırılta, (KTLS I), s.824-825
Arka, gömbüz: Tak, (KTLS I), s.840-841
Şakırdav: Takırdamak, (KTLS I), s.840-841
Şakıldav: Takırtı, (KTLS I), s.840-841
Şok-Şok: Takır tukur, (KTLS I), s.840-841
Dıngırdäv: Tangırdamak, (KTLS I), s.848-849
Çaltır-çaltır: Tangır Tungur, (KTLS I), s.848-849
Takıldau: Tıkırdamak, (KTLS I), s.888-889

Takıldav: Tıkırtı, (KTLS I), s.888-889
Çıltırau: Tıngırdamak, (KTLS I), s.888-889
Zınlav: Tınlamak, (KTLS I), s.888-889
Bizildäu, göjläu: Vızıldamak, (KTLS I), s.948-949
Bizildäu, göjläu: Vızıltı, (KTLS I), s.948-949
Tiz-tiz ginä, pır-pır itip: Vızır Vızır, (KTLS I), s.948-949
Kaltırau, dirildäu: Zangırdamak, (KTLS I), s.1008-1009
Dir-dir: Zangır Zangır, (KTLS I), s.1008-1009

4.10. Türkmen Türkçe'sinden Yansıma Sözcükler

Cürküldi: Cıvıltı, (KTLS I), s.102-103
Cızırdamak: Cızırdamak, (KTLS I), s.102-103
Böğürmek: Böğürmek, (KTLS I), s.80-81
Şırt: Çınlamak, (KTLS I), s.130-131
Şınırdamak: Çıt, (KTLS I), s.130-131
Şıtırdamak, şatırdamak: Çıtırdamak, (KTLS I), s.130-131
Lıkırdamak: Fıkırdamak (KTLS I) s.244- 245
Atılmak, zoğdurılıp çıkmak: Fışkırmaq, (KTLS I), s.246- 247
Çığıldı: Gıcırdaq, (KTLS I), s.272- 273
Ğıçillöş: Gıcırtı, (KTLS I), s.272-273
Cuğurdamak: Gurıldamak, (KTLS I), s.288-289
Gürüldemek: Gürüldemek, (KTLS I), s.294-295
Şıkırdamak: Haşırdamak, (KTLS I), s.294-295
Şıkırdı: Haşırtı, (KTLS I), s.318-319
Üymek: Havlamak, (KTLS I), s.322-323
Hıjjıldımak: Hırıldamak, (KTLS I), s.336-337
Hıjjıldı: Hırıltı, (KTLS I), s.336-337
Hırlamak: Hırlamak, (KTLS I), s.338-339
Şıkırdamak: Hışırdamak, (KTLS I), s.338-339
Şıkırdı: Hışırtı, (KTLS I), s.338-339
Hünürdemek: Homurdamak, (KTLS I), s.344-345

Hünürdeme: Homurtu, (KTLS I), s.346-347
Pes: Hor, (KTLS I), s.346-347
Horlamak: Horlamak, (KTLS I), s.346-347
Horuldamak, hor çekmek: Horuldamak, (KTLS I), s.348-349
Hurräk: Horultu, (KTLS I), s.348-349
Çıgılmak: Ikinmak, (KTLS I), s.356-357
Lıkırdamak: Lıkırdamak, (KTLS I), s.540-541
Hünerdemek: Mırıldamak, (KTLS I), s.590-591
Öğemek: Öğürmek, (KTLS I), s.674-675
Tapırdı, güpürdi: Patırtı, (KTLS I), s.694-695
Partlamak, yârlamak: Patlamak, (KTLS I), s.694-695
Yârlan, partlân: Patlak, (KTLS I), s.694-695
Sayramak: Şakımak, (KTLS I), s.810-811
Şırkıdatmak: Şakırdamak, (KTLS I), s. 810-811
Şığır şığır, şıbir şıbir: Şakır Şakır, (KTLS I), s. 810-811
Şarpetmek: Şaklamak, (KTLS I), s. 810-811
Cınnırdamak, şannırdamak: Şangırdamak, (KTLS I), s. 812-813
Cınnır cınnır: Şangır Şungur, (KTLS I), s. 812-813
Cınnırdı, şannırdı: Şangırtı, (KTLS I), s. 812-813
Şapıldamak: Şapırdamak, (KTLS I), s. 812-813
Şap şup: Şapır- Şupur, (KTLS I), s. 812-813
Şapladı: Şapırtı, (KTLS I), s. 813-813
Şarpıldamak: Şaplamak, (KTLS I), s. 814-815
Şır-şır: Şarıl Şarıl, (KTLS I), s. 814-815
Şırrıldı: Şarıltı, (KTLS I), s. 814-815
Şar-şar: Şar şar, (KTLS I), s. 814-815
Şınnırdamak: Şıkırdamak, (KTLS I), s. 822-823
Şınnırdı: Şıkırtı, (KTLS I), s. 822-823
Cınnırdamak: Şingırdamak, (KTLS I), s. 822-823
Cınnırdı: Şingırtı, (KTLS I), s. 822-823
Cop: Şıp, (KTLS I), s.822-823
Şırlamak: Şırıldamak, (KTLS I), s.822-823

Şır-şır: Şırıl şırıl (KTLS I) s.822-823
Şırrıldı: Şırltı, (KTLS I), s.824-825
Arka: Tak, (KTLS I), s.840-841
Takırdı: Takırdamak, (KTLS I), s.840-841
Takırdı: Takırtı, (KTLS I), s.840-841
Takır-takır: Takır tukur, (KTLS I), s.840-841
Tannırdamak: Tangırdamak, (KTLS I), s.848-849
Tänğır-tüngur: Tangır Tungur, (KTLS I), s.848-849
Tıkırdamak: Tıkırdamak, (KTLS I), s.888-889
Tıkırdı: Tıkırtı, (KTLS I), s.888-889
Cınnırdama: Tıngırdamak, (KTLS I), s.888-889
Cınlamak: Tınlamak, (KTLS I), s.888-889
Vızıldamak: Vızıldamak, (KTLS I), s.948-949
Vızıldı: Vızıltı, (KTLS I), s.948-949
Vızır-vızır: Vızır Vızır, (KTLS I), s.948-949
Titremek, sandıramak: Zangırdamak,(KTLS I), s.1008-1009
Titir titir, sandır sandır: Zangır Zangır, (KTLS I), s.1008-1009

4.11.Uygur Türkçesi'ndeki Yansıma Sözcükler

Çivildaş: Cıvıltı, (KTLS I), s.102-103
Cizildimak: Cızırdamak, (KTLS I), s.102-103
Mörimö: Böğürmek, (KTLS I), s.80-81
Zinildimak: Çınlamak, (KTLS I), s.130-131
Çirt: Çıt, (KTLS I), s.130-131
Çarsildimak: Çıtırdamak, (KTLS I), s.130-131
Poruklimak: Fıkırdamak, (KTLS I), s.244- 245
Etilip çıkmak: Fışkırmaq, (KTLS I), s.246- 247
Ğaçırlaş, ğuçurlaş: Gıcırdamak, (KTLS I), s.272- 273
Ğaçırlaş: Gıcirtı, (KTLS I), s.272-273
Ğoruldimak: Guruldamak, (KTLS I), s.288-289
Gürüldimäk: Gürüldemek, (KTLS I), s.294-295

Şirildimak: Haşırdamak, (KTLS I), s.294-295
Şirildaş: Haşırtı, (KTLS I), s.318-319
Havlimak: Havlamak, (KTLS I), s.322-323
Hirildimak: Hırıldamak, (KTLS I), s.336-337
Hirildaş: Hırıltı, (KTLS I) s.336-337
Hirildimek: Hırlamak, (KTLS I) ,s.338-339
Şirildimak: Hışırdamak, (KTLS I), s.338-339
Şirildaş: Hışırtı, (KTLS I), s.338-339
Ğunğurlimak: Homurdanmak, (KTLS I), s.344-345
Ğunğurlaş: Homurtu, (KTLS I) s.346-347
Hor: Hor, (KTLS I), s.346-347
Horildimak, horäk tartmak: Horlamak, (KTLS I), s.346-347
Horildimak: Horuldamak, (KTLS I), s.348-349
Horäk: Horultu, (KTLS I), s.348-349
Küçänmäk: İkınmak, (KTLS I), s.356-357
Poruklimak: Lıkırdamak, (KTLS I), s.540-541
Ğunğurlimak: Mırıldamak, (KTLS I), s.590-591
Ohsumak: Öğürmek, (KTLS I), s.674-675
Güldüräş: Patırtı, (KTLS I), s.694-695
Partlimak: Patlamak, (KTLS I), s.694-695
Partliğan: Patlak ,(KTLS I), s.694-695
Sayrimak: Şakımak, (KTLS I), s.810-811
Karsildatmak, şakıldatmak: Şakırdamak (KTLS I) s. 810-811
Şakır şukur: Şakır Şakır, (KTLS I), s. 810-811
Şaklimak: Şaklamak, (KTLS I), s. 810-811
Caranlimak: Şangırdamak, (KTLS I), s. 812-813
Caran curun: Şangır Şungur, (KTLS I), s. 812-813
Caranlaş: Şangırtı, (KTLS I), s. 812-813
Şapildimak: Şapırdamak, (KTLS I), s. 812-813
Şapildaş: Şapır- Şupur, (KTLS I), s. 812-813
Şapildaş: Şapırtı, (KTLS I), s. 813-813
Şap ätmäk: Şaplamak, (KTLS I), s. 814-815

Şiril-şiril: Şarıl Şarıl, (KTLS I), s. 814-815
Şirildaş: Şarıltı, (KTLS I), s. 814-815
Şarşur: Şar şar, (KTLS I), s. 814-815
Caranlimak: Şıkırdamak, (KTLS I), s. 822-823
Caranlaş: Şıkırtı, (KTLS I), s. 822-823
Cirnilimak, zinildimak: Şingırdamak, (KTLS I), s. 822-823
Caranlaş, zinildaş: Şingırtı, (KTLS I), s. 822-823
Şilt: Şıp, (KTLS I), s.822-823
Şirildimak: Şırıldamak, (KTLS I), s.822-823
Şiril-şiril: Şırıl şırıl, (KTLS I), s.822-823
Ravak: Tak, (KTLS I), s.840-841
Takıldaş, taraklaş: Takırdamak, (KTLS I), s.840-841
Takıldaş: Takırtı, (KTLS I), s.840-841
Taka-tuka: Takır tukur, (KTLS I), s.840-841
Daranlimak: Tangırdamak, (KTLS I), s.848-849
Darandurun: Tangır Tungur, (KTLS I), s.848-849
Tikildimak: Tıkırdamak, (KTLS I), s.888-889
Tikildaş: Tıkırtı, (KTLS I), s.888-889
Caranlimak: Tıngırdamak, (KTLS I), s.888-889
Zinildimak: Tınlamak, (KTLS I), s.888-889
Vijildimak: Vızıldamak, (KTLS I), s.948-949
Vijildaş: Vızıltı, (KTLS I), s.948-949
Zir-zir: Vızır Vızır, (KTLS I), s.948-949
Kaltirimak, zillimak: Zangırdamak, (KTLS I), s.1008-1009
Zir-zir: Zangır Zangır, (KTLS I), s.1008-1009

5.BAZI TÜRK DESTANLARINDAKİ YANSIMA SÖZCÜKLER

5.1.Kazak Destanları'ndaki Yansıma Sözcükler

KAZAK DESTANLARI-1

Türkiye Türkçesi	Kazak Türkçesi	KZKDI	Sayfa(Mısra) Numarası
Bögürüp	Ökirip	KZKDI	72-73 (3Ö)/570-571 (33)
Çatırdatır	Kezedi	KZKDI	96-97 (24)
Çatırdatıp	Sakıldap	KZKDI	104-105 (1)/196-197 (2)
Çatırdatır	Şakırlattı	KZKDI	238-239(15)
Çatırdayıp	Sakır-Sukır	KZKDI	248-249(17)
Çatır-çatır	Kars-Kars	KZKDI	258-259 (17)
Meleyip	Manırap	KZKDI	288-259 (20)/592-593 (19)/602-603 (19)/604- 605 (19)/(606-607 (15)7610-611 (29)
Çatırdayıp	Şartılap	KZKDI	342-343(4)7512-513(19)
Şırıl şırıl	Sıldır	KZKDI	392-393 (15)
Şakırdayarak	Kubıltıp	KZKDI	392-393 (16)
Çatırdar	Satırladı	KZKDI	414-415 (25)
Patlar	Patırladı	KZKDI	414-415 (26)
Şak şak	Sart-Surt	KZKDI	500-501 (4)
Meleyip	Anırap	KZKDI	606-607 (12)
Bögürdemüş	Bakırgan	KZKDI	714-715 (2)
Gürleyip	Kürkirep	KZKDI	766-767(28)7770- 771(41)

KAZAK DESTANLARI-2

Türkiye Türkçesi	Kazak Türkçesi	KZKD2	Sayfa(Mısra) Numarası
Böğürtüp	Bakırttı	KZKD2	56-57 (3)/192-193 (13)
Gıcırdayıp	Sızdap	KZKD2	102-103(33)
Kırt Kırt	Batırlatıp	KZKD2	102-103(35)
Çat	Sart	KZKD2	186-187(40)
Gürleyen	Kürkiregen	KZKD2	188-189 (31)/280-281 (36)/436-437 (7)
Çatır Çatur	Sırtılap	KZKD2	206-207 (34)
Gürültüsü	Sarını	KZKD2	252-253 (36)
Çatır çatır	Sıldırıp	KZKD2	252-253 (38)
Böğürüp	Akırıp	KZKD2	258-259 (36)
Gürleyip	Dürkirep	KZKD2	280-281 (39)
Böğürdü	Şingradı	KZKD2	308-369 (9)
Patır Patır	Küldür-Saltır	KZKD2	368-369(15)
Tak Tak Edip	Takıldap	KZKD2	392-393 (6)/398-399 (38)/484-485(17)
Tak Tak Edip	Sakıldap	KZKD2	396-397 (35)
Zink Zink Edip	Sınkılap	KZKD2	424-425 (33)
Böğürüp	Şuvlap	KZKD2	430-431 (21)

KAZAK DESTANLARI-3

Türkiye Türkçesi	Kazak Türkçesi	KZKD3	Sayfa (Mısra) Numarası
Uğultu	Şuvlağan	KZKD3	20-21 (10)
Uğultu	Dübiri	KZKD3	20-21 (18)
Gürültüsü	Şuvılı	KZKD3	20-21 (18)/106-107(33)
Tıs	Tırp	KZKD3	32-33 (4)
Ciyakladı	Şankıldadı	KZKD3	32-33 (29)/34-35 (25)
Hırılı	Sırlı	KZKD3	40-41 (34)
Meleyip	Manırap	KZKD3	48-49(15)
Gürültüyle	Jamırasıp	KZKD3	58-59(15)
Gakalamak	Kankıldap	KZKD3	106-107(26)

KAZAK DESTANLARI-4

Türkiye Türkçesi	Kazak Türkçesi	KZKD4	Sayfa (Mısra) Numarası
Güm Güm	Tuvlap	KZKD4	36-37 (2)
Vınlayıp	Sırıldap	KZKD4	48-49 (14)
Uluyarak	Arkırap	KZKD4	64-65 (10)
Hırlaşa	Talasıp	KZKD4	64-65 (10)
Vınlayarak	Zırkırap	KZKD4	66-67 (20)/320-321 (6)/556-557 (15)/780-781 (34)/792-793 (40)/ 894- 895(6)/914-915 (38)/960-961 (22)
Gürültüsü	Dübiri	KZKD4	66-67 (40)
Takırdayıp	Sartıldap	KZKD4	68-69 (5)
Uluyor	Ulıydı	KZKD4	68-69 (14)
Gürleyerek	Kürildep	KZKD4	68-69 (33)
Zangır Zangır	Kalşıldap	KZKD4	72-73 (38)
Böğürüp	Ökirip	KZKD4	72-73 (43)/944-945 (32)
Şakır Şakır	Kalşıldap	KZKD4	94-95 (23)
Şakırdayıp			
Tak Tak Vurup	Tarsıldag	KZKD4	94-95 (24)
Çat Çat Edip	Sartıldap	KZKD4	94-95 (26)/146 (21)-147 (22)
Çatırdayıp	Sıtırlap	KZKD4	106-107(6)
Böğürüp	Bokırıp	KZKD4	110-111 (3)
Güv Güv Edip	Güvleme	KZKD4	156-157(3)
Şırl Şırl	Sıldırap	KZKD4	302-303 (3)
Çınlayıp	Sıldırap	KZKD4	302-303 (5)
Kütür Kütür	Patırlatıp	KZKD4	340-341 (27)
Gürültüyü	Aykay	KZKD4	460-461 (29)
Patırtıyı	Tarsıl	KZKD4	460-461 (29)
Meleyen	Manırgan	KZKD4	504-505 (4)/648 (27)-649(30) /800-801 (35)/810-811 (5)/840- 841 (45)/854-855 (8)
Hırl Hırl	Kürildep	KZKD4	626-627(14)
Hırlayarak			
Melemeye	Menin	KZKD4	648 (23)-649 (25)
Gürültü	Keşegidey	KZKD4	648 (27)-649 (29)
Gürleyerek	Kürkirep	KZKD4	800-801 (27)
Tıslayıp	Iskırap	KZKD4	802-803(20)
Böğüren	Akırgan	KZKD4	842-843(27)
Şangırdayan	Saldırlagan	KZKD4	846-847(37)
Tak Tak Edip	Takıldap	KZKD4	870-871(40)
Hırıldayıp	Koruldap	KZKD4	952-953(40)

KAZAK DESTANLARI-6

Türkiye Türkçesi	Kazak Türkçesi	KZKD6	Sayfa (Mısra) Numarası
Çıvıdaşıp	Sınkıldap	KZKD6	16-17(27)
Uğuldayarak	Davıldap	KZKD6	30-31 (35)
Havlayarak	Urip	KZKD6	32-33 (2)/296-297 (32)
Fısıldaşarak	Sıbırlasıb	KZKD6	32-33 (29)/304-305 (15)
Vızlatarak	Izıldatıp	KZKD6	44-45 (28)
Gıcırdatıyor	Tur Kemirip	KZKD6	54-55 (33)
Vızıldıyordu	Sınkıldaydı	KZKD6	94-95(20)
Şırıldıyor	Sılıpıldaydı	KZKD6	94-95 (22)
Hışirt	Sart	KZKD6	120-121 (33)
Fokurdayarak	Burkırıp	KZKD6	166-167(2)
Vızıldıyor	Zırıldap Tur	KZKD6	186-187(2)
Gıcırdatarak	Sakıldatıp	KZKD6	226-227 (21)
Gıcırdatıp	Kasırlatıp	KZKD6	226-227 (25)
Şakırdatarak	Sakırlatıp	KZKD6	226-227 (27/)/252-253 (5)
Tık	Tırp	KZKD6	258-259(2)
Şırıldayarak	Sıldırıp	KZKD6	260-261 (16)
Şapırdatarak	Balsıratıp	KZKD6	262-263(38)
Çatırdatarak	Sırtıldatıp	KZKD6	290-291 (23)
Çağıldasa	Sıldırıp	KZKD6	296-297(7)/302-303(13)/304-305(27)
Küt Küt	Lıp- Lıp	KZKD6	306-307 (30)
Böğürdü	Zirkildedı	KZKD6	314-315(11)
Çağıldayarak	Sırdırıp	KZKD6	320-321 (28)
Fısıldıyor	Sıbdırladı	KZKD6	320-321 (33)
Vızıltı	Izın	KZKD6	348-349 (6)/382-383 (19)
Çınlatan	Aygaylagan	KZKD6	352-353(7)
Uğultusu	Güvildep	KZKD6	356-357(29)
Çatırdayıp	Suvıldap	KZKD6	374-375(25)
Çıtlıklar	Selevler	KZKD6	374-375(25)
Gürültü	Solmas	KZKD6	386-387(12)
Gıcırdattı	Kayradı	KZKD6	386-387(16)
Gacır Gucur	Şakır-Şakır	KZKD6	386-387(16)

5.2.Altay Destanları'ndaki Yansıma Sözcükler

ALTAY DESTANLARI-1

Türkiye Türkçesi	Altay Türkçesi	AD1	Sayfa (Mısra) Numarası
Gürüldeyerek	Kürkürep	AD1	33(4)/41 (10)/100 (18)
Şılırt	Şılırt	AD1	37 (2)/47 (24)
Şınırt	Şınırt	AD1	37(4)
Şingirdayıp	Şınırıp	AD1	41 (9)/100 (19)
Çınladı	Torgılap	AD1	41 (22)
Hışırdayarak	Şımanıp	AD1	44(1)
Şıkırt	Şınırt	AD1	47(26)/140(33)
Hışırdayarak	Kalbırıp	AD1	56 (33)
Çatırdayarak	Çatıldada	AD1	62(12)
Şırıldayıp	Şılırap	AD1	63 (33)
Hırdayarak	Ürbendep	AD1	65(19)
Şıkırdatarak	Şoorlop	AD1	85 (1)/108 (19)
Patır Patır	Tibirejip	AD1	106(2)
Havlayarak	Akşıp Ürüp	AD1	118(4)
Hışırtılı	Şuur	AD1	123 (31)/125 (34)/126 (31)
Gürültü	Bolgon	AD1	130(32)
Patırtıyı	Tabış-tal	AD1	130(32)
Şırlıtısı	Şırkırada	AD1	135(1)/137(2)/140(17)/142(10) 172 (29)/173 (24)/212 (6)/297(35)
Gürültüsü	Kükürt	AD1	140 (32)/173 (21)
Vızıldayarak	Şuulap	AD1	142(11)
Şıkırdayıp	Şinkırt Edep	AD1	145(32)
Şingirdayıp	Şinkırt Tüjüp	AD1	145(34)
Gıcırdayıp	Küzürt Edip	AD1	145(35)
Gürüldedi	Künürep Turdı	AD1	153(6)
Şingirtısı	Şınırtındıy	AD1	173(22)
Gürleyip	Kürkürede	AD1	244(21)
Böğürerek	Bustap	AD1	244(21)
Vızıldadı	Şıyılday Bedri	AD1	265(15)
Gıcırdadı	Kıcıray Bedri	AD1	265(16)/288(24)/346(33)
Gürledi	Küzürt Etti	AD1	271 (9)/272(4)
Şingirdayıp	Şılırap	AD1	292 (28)
Çıtırdadı	Çıkırt Etti	AD1	313(18)
Cıvıldayan	Kanır	AD1	323(24)
Gaklayan	Kaaktagan	AD1	336(16)
Patlayacak	Adılgadıy	AD1	343(26)
Patır Putur	Kalırt Şulurt	AD1	343 (27)
Saklayıp	Şıyıldap	AD1	346 (34)
Pıtır Pıtır	Kokpondodo	AD1	346(35)

ALTAY DESTANLARI-2

Türkiye Türkçesi	Altay Türkçesi	AD2	Sayfa (Mısra) Numarası
Cıvıldarmış	Cınkıldagan	AD2	41 (32)/1 18 (30)/222 (22)
Şingirdattı	Çınırada	AD2	44 (37)/58 (18)/78 {1}1231 (19)
Gürüldüyör	Kürkürep Keldi	AD2	51 (15)/63 (35)161 (23)/136 (31)/128 (32)/ 237 (18)/283 (1)/284 (26)/318 {1}1391 (17)/446 (30)/459 (15)/121 (42)/104 (28)
Çatırdıyor	Tibirep Keldi	AD2	
Patır Putur	Kalırt Külürt	AD2	
Pırlayıp	Çurguy	AD2	54 (5)
Hışırdayıp	Şuulap	AD2	54 (15)/129 (4)
Gürüldeyip	Kaynap	AD2	57 (35)
Şırıldayıp	Çagırada	AD2	58 (23)
Şırıldıyordu	Elkem-Telkem	AD2	62(12)
Gümbürtülü	Tibirt	AD2	63(34)
Gürültüdür	Ama Toma	AD2	64(9)
Gürültüsü	Kükürttüy	AD2	65 (39)/78 (8)/271 (33)/360 (36)/388 (33)
Şırıldayıp	Çorkırap	AD2	66(21)
Uğuldayıp	Cınırayla	AD2	67 (27)
Şingirdatıp	Çınırada	AD2	78 (22)
Şırıldayıp	Şuulap	AD2	78 (38)/278 (11)
Gürültüyle	Külürt Edip	AD2	83 (23)
Mırıldanıp	Tuucirap	AD2	85(2)
Kayt	Kayt	AD2	85 (22)/96 (37)/108 (12)
Kılt	Kılt	AD2	85(26)
Gürültüyle	Kürkürep	AD2	88(8)
Gürledi	Kınırada	AD2	90(33)
Şırıl Şırıl	Tabır-Tubur	AD2	90(34)/91 (38)
Şingirdayıp	Kal irap	AD2	99(18)
Burt	Burt	AD2	101(20)

Böt	Böt	AD2	101 (21)
Surt	Surt	AD2	101(22)
Gıçırdayıp	Tızırayıp	AD2	102(20)
Gıçırdatıp	Kıçırantıp	AD2	103(37)
Kütürt	Külürt	AD2	104(21)
Pat	Kinirt	AD2	106(42)
Patır Kütür	Kanirt-Kanirt	AD2	107(27)
Höpürdetip	Kılıtdada	AD2	110(24)
Şırıldayan	Şookırgan	AD2	120(24)
Şırıldayıp	Kalırada	AD2	138(30)
Hışırdayarık	Kiltirep	AD2	179(37)/234(2)
Gürüldeyerek	Şuulap	AD2	218(38)
Gürüldeyen	Küzüregen	AD2	220 (2)
Gıçırdayan	Tarıldaşkan	AD2	221 (1)/397 (38)
Şıngırdattı	Şınıratkan	AD2	221 (7)/222 (43)/271 (35)/272 (7)/280 (33)/427 (33)
Mesele	Maraza	AD2	243(19)
Patırt	Kinirt	AD2	246 (36)/248 (20)
Pat	Kanirt	AD2	248(18)
Höpürdetip	Şölürt Edip	AD2	250(14)
Hüp	Kıyıldada	AD2	250(15)
Höpürdetip	Kılırada	AD2	255 (25)
Cız	Bort	AD2	261 (38)
Kırt	Sırt	AD2	261(39)
Havlayıp	Akşıp	AD2	221 (18)
Hışırdayıp	Şanşıp Edip	AD2	222(17)
Şıngırtı	Şınırtı	AD2	230(32)
Kütürdedi	Tardandadı	AD2	250(17)
Hışırtıyla	Koolop	AD2	270 (9)
Tımbırdayıp	Tüpüldep	AD2	271(34)
Hırlayarak	İrkıranıp	AD2	277 (33)

Şırıldayarak	Şılırap	AD2	279(17)
Pır	Burt	AD2	282(29)
Gıcırdayan	Çıkırgan	AD2	284(27)/285(1)/296(9)
Şingirdayan	Şahrgan	AD2	284 (28)
Hışırdayan	Kılırgan	AD2	284 (29)/285 (2)
Vızıldayıp	Toolop	AD2	287 (23)
Hışırıyla	Şılırt Edip	AD2	288 (26)
Uğultu	Kalırt Edip	AD2	288(30)
Patır Putur	Talır-Tulur	AD2	296 (6)
Hışırdadı	Talırt Etti	AD2	296(8)
Çok Edip	Calırt Etti	AD2	313(37)
Kıkırtılar	Suytuldada	AD2	314(5)
Patır Putur	Tibirt Tabırt	AD2	314(16)
Cır Cır	Sıyılda	AD2	316(33)
Çınladı	Şınırap Kaldı	AD2	318(8)
Şırıldayarak	Kırkı rap	AD2	318(26)
Miyavladı	Maarap Cadat	AD2	360 (29)
Şapırdatıp	Baçıldap	AD2	361 (37)
Şangırdatıp	Şınkırada	AD2	378(9)
Çatırtı	Tizirt	AD2	388 (35)
Şırıldadı	Tizirt Etti	AD2	397(18)
Uğuldadı	Şuuladı	AD2	446(31)
Hırlayarak	Kırk ırada	AD2	453(18)
Havlayarak	Kankıldajıp	AD2	457 (29)

ALTAY DESTANLARI-3

Türkiye	Altay Türkçesi	AD3	Sayfa (Mısra) Numarası
Çıtırdadı	Tazart Etken	AD3	40 (40)
Hışırdadı	Tazart Etken	AD3	41(1)
Gıcırdadı	Kıcırt Etken	AD3	41 (2)
Çatırdadı	Şalırt Tüşken	AD3	60(1)
Gıcırdadı	Kijirt Etken	AD3	60(2)
Fokurdayınca	Borlop Kelerde	AD3	61(7)
Patır Kütür	Tar-Tur	AD3	61(32)
Gürültü	Tabış	AD3	61 (32)/450 (4)
Şak Şuk	Tazart-Muzurt	AD3	61 (33)
Gürüldedi	Küzürt Etti	AD3	62 (17)/309 (32)/313 (32)/362 (28)
Mırıltı	Kimir-Manır	AD3	71 (22)
Hışırdayıp	Cilcindejip	AD3	71 (29)
Şıngırdadı	Şınıray Bedri	AD3	74(41)/96 (7)/107 (38)/129 (19)/268 (10)/309 (31)/313 (31)/362 (29)
Hışırdayıp	Kılırap	AD3	76 (8)
Patır Kütür	Tidir-Madır	AD3	76 (33)
Şaklattı	Şınıradıp	AD3	77 (20)
Şırıldayıp	Boytıldayıp	AD3	87(3)
Gıcırdat	Kılıradıp	AD3	90 (43)
Gürüldedi	Cızıray Bedri	AD3	97 (43)
Gürüldetti	Kalırada Bedri	AD3	98 (31)/100 (40)
Kütürdetti	Cırsıldada	AD3	100 (34)
Çağıldayan	Şorkırak	AD3	101(45)
Patır Putur	Tizir-Mazır	AD3	104(45)
Çıtırdadı	Sırt Etti	AD3	105(4)
Çatırdayıp	Cazırajıp	AD3	107(23)
Çatırdayıp	Tazırajıp	AD3	121 (38)
Hışırdayıp	Şılırap	AD3	126 (13)/1 27 (30)/1 28 (9)/203 (1)
Gürledi	Küzürt Etti	AD3	129 (18)/268 (9)

Fokurdatıp	Şakpırajıp	AD3	138(41)
Uğultuyla	Kıyıldada	AD3	143(7)
Gıcırdadı	Bıcrayt	AD3	152(27)
Gürüldedi	Cızırajat	AD3	152(30)
Uğultuyla	Küülep	AD3	156(28)
Gürültüyle	Kürkürep	AD3	156 (31)/180 (7)
Gürültüsü	Küzürt Etken	AD3	176 (19)/272 (40)/298 (27)/335 (6)
Gıcirtı	Cızirt	AD3	176(21)
Tıkırdattı	Tokuldadat	AD3	180(30)
Tııldayarak	Şıpşayla	AD3	183(27)
Hırılıtlı	Kimir-Timir	AD3	184(43)
Hırılıtlı	Kürkürede	AD3	193 (6)
Gürüldedi	Kürkürep Keldi	AD3	196(23)/272(22)
Çatırdayıp	Bıcrap	AD3	196(25)
Gıcırıyor	Kalıragan	AD3	202 (45)
Gürültülü	Tabıjı Caan	AD3	203(29)
Fısıldayıp	Şıykınap	AD3	205(31)
Hıştırtıyla	Cılbırap	AD3	206(10)
Çatırdayıp	Közürede	AD3	222 (22)
Patır Putur	Küzürt Edip	AD3	222(27)
Patır Kütür	Tizir-Mazır	AD3	222 (43)
Gıcırdayan	Çıkıragan	AD3	226 (28)
Vızırdayan	Şıyıldagan	AD3	226(29)
Gıcırdatarak	Tahrada	AD3	228(13)
Vızıldayıp	Kınıldap	AD3	252(12)
Havlayıp	Urup	AD3	260 (42)
Böğürtüp	Maaradıp	AD3	267 (8)
Böğürdü	Ogurıp İydi	AD3	267(33)/276(10)/404(43)
Patırt	Elbirt	AD3	268 (33)
Kütürt	Calbirt	AD3	268 (34)/309 (27)

Patırt	Calbırt	AD3	271(23)
Kütürt	Elbirt	AD3	271 (24)
Şırlıtısı	Şırkırada	AD3	292 (25)
Gıcırdadı	Kıcıraşkan	AD3	296 (35)
Vızıldadı	Xıyıldagan	AD3	296 (36)
Patırt Puturt	Topıldada	AD3	296(41)
Patırt	Elbes	AD3	309(41)
Uludular	Uhıy Berdi	AD3	313(26)/427(7)
Gıcırt	Kalırt	AD3	343(21)
Gaklayıp	Kartıldap	AD3	346(26)/347(19)
Tıslayıp	Şırkırap	AD3	368 (32)
Vızıltıyla	Sılada	AD3	377(13)
Gıcırdatıp	Tırkırap	AD3	394 (28)
Tak	Maç	AD3	394(39)
Bögürüp	Açktop	AD3	427 (6)
Gürüldedi	Tigrep Cat	AD3	433 (15)/451 (22)
Havlayıp	Bapıldajıp	AD3	434(17)
Gürültü	Ca-At	AD3	434 (22)
Çatırdattı	Kankıldada	AD3	449 (26)/ 450 (9)
Çıtırdayıp	Kankıldada	AD3	449 (32)
Uğultuyla	Küüley-Şuulay	AD3	453 (4)
Şarıl Şarıl	Şır-Mar	AD3	453 (5)
Şıngırdadı	Kanray Berdi	AD3	454(9)
Şangırdasm	Künrep Turun	AD3	455 (8)

5.3.Hakas Destanları'ndaki Yansıma Sözcükler

HAKAS DESTANLARI-1

Türkiye	Hakas Türkçesi	HDI	Sayfa (Mısra) Numarası
Gıcırdayıp	Xorslazıp	HDI	40-41 (9)
Horlama	Xarix	HDI	46-47 (32)/148r 149 (10)
Gürlüymüş	Xarlap	HDI	46-47 (32)/390-391 (4)/588-589 (14)
Tıkırdatıp	Tigirezip	HDI	46-47 (41)/148-149 (19)/160-161(3)/222-223 (11)/244-245 (43)/ 282-283 (2)/346-347 (21)/378-379(4)/510-511 (42)/600-601 (30)/ 604-605 (22)
Şaplatıp	Toptanıp	HDI	100-101 (18)
Gümbürdeyip	Tigirezip	HDI	160-161 (3)/534-535 (36)/600-601 (34)/604-605 (22)
Çatırdayıp	Çara	HDI	160-161 (15)
Vızıldamış	Sapxlas Xalğan	HDI	166-167(24)
Gürlemiş	Kögles Xalğan	HDI	166-167(25)
Uğuldadı	Lılap	HDI	188-189 (42)/400-401 (45)/480-481 (11)/510-11 (8)518-519 (1)/ 534-535 (41)/586-587 (24)/ 612-613 (4)/644-645 (2)/660-661 (38)
Gümbürdedi	Soolap Xaldı	HDI	188-189 (43)/212-213 (6)/370-371 (6)/480-481 (13)/518-519 (7)/660-661 (38)
Çağlayıp	Lılazıp	HDI	212-213(6)
Gürlemesi	Turğandağ	HDI	222-223 (28)/686-687 (12)
Çınlayıp	Lılap-Soolap	HDI	280-281 (9)
Güm İtiyorlar	Tanıras Turlar	HDI	294-295 (20)
Çınıyorlar	Sınıras Turadırlar	HDI	294-295 (22)

Patırdayıp	Tırlada	HDI	314-315 (18)/612-613 (40)/616-617 (23)/660-661 (3)
Horlayıp	Xorlap	HDI	346-347(10)
Çatırdamış	Potlazıp	HDI	346-347 (27)
Gümbürdemiş	Sitles Turadır	HDI	346-347 (28)
Patır Kütür	Küzür-Xazır	HDI	368-369 (29)
Takırdıyor	Xızıxtas Turadır	HDI	378-379 (30)
Fokur Fokur	Küülede-Saalada	HDI	382-383(16)
Böğürüyor	Xarlap Turadır	HDI	382-383 (22)/388-389 (3)/558-559(31)
Horlayıp	Ulup-Teelip	HDI	398-399(10)
Gürlemiş	Küülebisen	HDI	398-399 (39)/480-481 (15)/686-687 (42)
Gürleyen	Küülen	HDI	398-399 (44)
Gaklayıp	Xurxlap	HDI	400-401 (11)-426-427 (21)/428-429(1)
Gürleyip	Soolazıp	HDI	400-401 (45)/644-645 (2)
Uğuldayıp	Saplap	HDI	408-409(1)
Vızıldamış	Köglebisen	HDI	408-409(1)
Havlaşmış	Muxırsa Tüsken	HDI	426-427(19)
Böğürtüp	Pustadıp	HDI	430-431 (32)/500-504 (16)/504-505
Guguklamış	İklebisen	HDI	436-437 (36)/484-485 (44)
Vızıldıyor	Lılas Turadır	HDI	470-471 (3)/556-557 (30)/606-607(33)
Tıngır Mıngır	Xıyın Çayın	HDI	474-475 (9)
Uğuldemiş	Xaalabıxan	HDI	480-481 (14)/586-587(21)
Uğuldatmış	Küülebisen	HDI	482-483(12)
Gümbürdeyip	Xaalap	HDI	482-483 (18)/686-687 (9)
Patır Kütür	Tabıs-Tubus	HDI	484-485 (23)
Böğürüp	Sılap	HDI	504-505 (9)
Vızıltısı	Tabızı	HDI	508-509 (6)
Çağlayıp	Soolap	HDI	510-511 (44)/512-513 (13)/518-519 (3)/534-535 (40)/7644-645 (10)

HAKAS DESTANLARI- 2

Türkiye Türkçesi	Kazak Türkçesi	HD2	Sayfa (Mısra) Numarası
Gürlüyor	Küzürepce	HD2	52-53(18)
Gürültü	Kügürt	HD2	66-67 (40)
Gürleyip	Solxalızıp	HD2	168-169 (7)/206-207 (28)
Şaklattı	Tarsılattı	HD2	180-181 (16)
Gümbürdedi	Sooladı	HD2	184-185(22)
Gümbürdeyip	Solxalızıp	HD2	196-197(38)

5.4.Özbek Destanları'ndaki Yansıma Sözcükler

ÖZBEK DESTANLARI-2

Türkiye Türkçesi	Özbek Türkçesi	ÖD2	Sayfa (Mısra) Numarası
Mırıldanıyordu	Siyäsätidi	ÖD2	22-23(33)
Hışırdatıp	Şigirlätip	ÖD2	22-23(35)
Gürültüyle	Şävqingä	ÖD2	30-31 (19)/64 (36)-65 (35)/274-275 (8)
Gümbürder	Gümbürlär	ÖD2	30 (44)-31 (43)/64 (38)-65 (37)/156- 157(2)
Danklayıp	Dingkilläb	ÖD2	38-39 (44)
Tıngırdayıp	Gärqilläb	ÖD2	38-39 (45)
Şıkırdayarak	Şirqilläb	ÖD2	40-41 (2)/56-57 (16)
Patır Patır	Pätir-Pätir	ÖD2	60-61 (9)
Gürültüyle	Gälvä	ÖD2	64 (36)-65 (35)
Sakırdayarak	Çopçip	ÖD2	92-93 (4)
Gürleyip	Gurilläb	ÖD2	142 (40)-143 (38V256-257 (36)/328 (39)-329 (38)
Pat	Gâq	ÖD2	148 (44)-149 (43)
Gürültü	Şörqilläb	ÖD2	198 (41)-199 (40)
Pat	Lop	ÖD2	198 (41)-199 (40)
Gürültü	Güldiräb	ÖD2	236-237(12)
Par Par Diye	Pär-Pärlätib	ÖD2	242-243 (20)
Gürledi	Çuvlaşdi	ÖD2	248-249 (24)
Havlayıp	Äyqäyläb	ÖD2	250-251 (7)
Tap Diye	Täbläb	ÖD2	250-251 (31)
Şıkırdayıp	Şäqirläşib	ÖD2	266-267 (27)
Meletti	İzillätidi	ÖD2	268-269(41)
Gürültü	Gävur-Şukur	ÖD2	328-329 (35)

ÖZBEK DESTANLARI-3

Türkiye Türkçesi	Özbek Türkçesi	ÖD3	Sayfa (Mısra) Numarası
Hışırtı	Şitirlägän	ÖD3	24(22)-25(21)
Gürültüyle	Gurs Etip	ÖD3	24-25 (32)
Hüngür Hüngür	Zâr-Zâr	ÖD3	36-37(17)
Şingirdar	Şirqiláb	ÖD3	62-63(17)
Gürüldeyip	Gursilláb	ÖD3	66-67 (3)
Havlayarak	Bâv-Bâvlâşib	ÖD3	66-67(19)
Gürültüleri	Şâbir-Şubirni	ÖD3	66(30)-67(31)
Gürültüleri	Şâv-Şuvni	ÖD3	66-67 (39)
Küt Diye	Şiqqâ	ÖD3	70-71 (3)
Uluyarak	Ulu Sâlib	ÖD3	70-71 (16)
Bögürür	Bäkirişib	ÖD3	70-71 (28)
Şingir Şingir	Câräng-Curing	ÖD3	102-103(29)
Çınlıyordu	Şänğilläydi	ÖD3	116-117(1)
Tıslayarak	Pişqirip	ÖD3	146-147(24)
Şırıldayıp	Şirilláb	ÖD3	154-155 (2)/210-211 (24)/212-
Kırt	Şárt	ÖD3	154-155(5)
Şıkırdayıp	Şirilláb	ÖD3	154-155(28)
Kıtırdayarak	Ğärçilláb	ÖD3	156-157(10)
Çatırdayarak	Çärsilláb	ÖD3	156-157(12)
Patlayıp	Gursilláb	ÖD3	156-157(19)
Pat	Täppä	ÖD3	156-157 (34)/162-163 (26)
Gürültüsü	Ğábiri	ÖD3	158-159(22)
Gümbürdüyor	Gümbürläydi	ÖD3	168-169 (14)/170-171 (5)
Havlayıp	Ğingrib-Ğingsib	ÖD3	186-187(11)
Uluyuşları	Goyişi	ÖD3	186-187(11)
Küt Küt	Gupirláb	ÖD3	200-201 (26)
Çın Çın	Câräng-Ciring	ÖD3	212-213(3)
Patırdayıp	Pärtilláb	ÖD3	212-213(15)

5.5.Tatar Destanları'ndaki Yansıma Sözcükler

TATAR DESTANLARI-1

Türkiye Türkçesi	Tatar Türkçesi	TD1	Sayfa (Mısra) Numarası
Şaklatın	Şaltıratınız	TD1	121 (31)- 133(30)
Şırıldayıp	Çıltırdaşıp	TD1	124-125 (38)/322-323 (20)
Mırt Eti	Mırt itken	TD1	150-151 (7)/1 52-153 (7)
Sakırdayıp	Çıkıldap	TD1	186-187(4)
Kıtırdıyordu	Mıçkıldap	TD1	188-189(2)
Pır Edip	Şir itip	TD1	194-195(8)
Havlayacak	Lalgırıp	TD1	196-197(17)
Gürülder	Kükrep	TD1	204-205 (23)
Löp Löp	Löp Löp	TD1	214-215(16)
Tak	Döp	TD1	228-229 (4)
Şakırdatıp	Şatırdatıp	TD1	242-243 (36)
Kıygak Kıygak	Kıygak Kıygak	TD1	244-245 (27V250-251 (33))
Dank	Zvanok	T Dİ	246-247 (23)
Döp Döp	Döp Döp	TD1	252-253(16)
Çınlar	Bırgırır	TD1	272-273 (5)
Çatırtılarını	Şavlaganın	TD1	288-289(22)
Şap Şup	Çap-Çap	TD1	322-323 (40)
Ulurmuş	Uhy iken	TD1	352-353 (3)
Havlarmış	Tavışlana iken	TD1	352-353(4)
Şak Şak	Şart	TD1	32-373 (4)
Böğürtü	Ukirtip	TD1	382-383 (36)
Vınlayıp	Zırlap	TD1	382-383(41)
Tıslayıp	Isıldap	TD1	382-383(42)
Gıcırdatıp	Şıkırdatıp	TD1	396-397 (4)

TATAR DESTANLARI-2

Türkiye Türkçesi	Tatar Türkçesi	TDI	Sayfa (Mısra) Numarası
Kakıldaşan	Kakıldaşkan	TD2	38-39(17)
Uğuldaşan	Bükildeşken	TD2	38-39(21)
Meşkti	Menreşti	TD2	40-41 (14)
Çuk	Çük	TD2	52 (28)-53 (27)
Böğürüp	Buzday	TD2	132-133(37)
Güldür Güldür	Göldir Göldir	TD2	198-199(9)
Gürleterek	Görletip	TD2	204-205 (27)
Gürler	Kükregen	TD2	312-313 (39)/314-315 (28)/318-319 (15)
Gıcırdatarak	İrcaytıp	TD2	314 (37)-315 (36)
Bögürüyor	Mögreydir	TD2	400-401 (8)
Melıyor	Mögreydir	TD2	400-401 (12)/402-403(4)
Mölese	Mögrese	TD2	400-401 (40)
Havlayıp	Çavlap	TD2	426-427 (32)

5.6.Tuva Destanları'ndaki Yansıma Sözcükler

TUVA DESTANLARI

Türkiye Türkçesi	Tuva Türkçesi	TVD	Sayfa (Mısra) Numarası
Havlamaya	Eere	TVD	46-47 (13)/176-177 (9)/390-391 (13)
Hırıldayıp	Dirigaynıp	TVD	132-133(22)
Böğürüp	Mööleen	TVD	132-133(23)
Hırılıyla	Mööreen	TVD	138-139(26)
Gürleyen	Dinmireen	TVD	144-145 (36)/366-367 (16)
Çatırdatarak	Kangırtkayndır	TVD	152-153(32)
Gürültüyle	Kangırtkayndır	TVD	154-155 (32)/340-341 (19)/468-469
Gürüldeyen	Kangırtkayndır	TVD	158-159(4)
Gürültüsü	Daajı	TVD	172-173(22)
Gıcırtilı	Ingırjak	TVD	184-185(3)
Fısıldaşıp	Mijirejip	TVD	192-193(20)
Patır Patır	Kalbaş Kıldır	TVD	308-309(8)
Çatırdayarak	Dazırtkayndır	TVD	322-323 (2)
Patırdayıp	Patırtkayndır	TVD	342-343 (41)
Şırlılıyla	Sidirtkayndır	TVD	342-343 (43)
Gürletip	Köngürt Kıldır	TVD	374-375(18)
Çatırt	Mırs Kıldır	TVD	392-393 (9)
Paldır Küldür	Eleytip Çılbiyıp	TVD	436-437 (22)
Gümbürtüyle	Kazıradı	TVD	468-469 (33)

5.7.Karakalpak Destanları'ndaki Yansıma Sözcükler

KARAKALPAK DESTANLARI

Türkiye Türkçesi	Karakalpak Türkçesi	KKD	Sayfa (Mısra) Numarası
Gırç Gırç	Ğars-Ğars	KKD	60-61 (28)/528-529 (23)
Güm Güm	Dürsildep	KKD	90-91 (31)
Gürp	Düri	KKD	106-107(9)
Hırdaşarak	Irıldasıp	KKD	114-115(5)
Meleşti	Manırastı	KKD	120-121 (12)
Gürültü	Dübirdi	KKD	136-137(35)
Gümbür Gümbür	Gümbirletip	KKD	186-187(1)
Çat	Gaq	KKD	194-195(30)
Hırlatıp	Işqırtıp	KKD	216-217(10)
Gıncırdatıp	Gayrop, Gijinip	KKD	220-221 (32)
Şarıl Şarıl	Zirek-Zirek	KKD	226-227 (6)
Gürültü	Şuvlardı	KKD	238-239 (2)
Tıkırdayıp	Şıqırlap	KKD	238-239 (42)
Şıkırdayıp	Şıqırlap	KKD	238-239 (43)
Çımlattı	Ğünirendi	KKD	260-261 (25)/582-583 (39)
Hırlayıp	Garqırap	KKD	274-275 (45)/434-435 (1)/436-437 (42)/552-553 (18)
Şoruldayıp	Sarqırap	KKD	276-277 (2)/416-417 (3)
Şırlayıp	Şurqırap	KKD	276-277/276-277 (3)
Çıt	Sılt	KKD	344-345 (4)
Gürüldeyen	Şaqıldağan	KKD	346-347(11)
Pır Dır Edip	Guwqıldap	KKD	346-347 (36)
Hırlayıp	Gürildep	KKD	406-407 (42)
Vın	Zuvlap	KKD	422-423(10)
Çımlattı	Janlattı	KKD	442-443 (10)

Şıp Şıp	Tez-Tez	KKD	450-451 (25)/464-465 (7)/646-647 (31)/802-803 (6)
Gıcırdatıp	Garsıldatıp	KKD	472-473(12)7828-829(29)
Gürp Edip	Gürsinip	KKD	540-541 (28)
Hırlatıp	Şırlatıp	KKD	552-553 (41)/556-557 (37)
Şırlayıp	Sarqırıp	KKD	554-555(30)
Şoruldayan	Şurqırağan	KKD	644-645 (16)
Gıcırdayıp	Şıqır-Şıqır	KKD	658-659 (7)
Hırıldatıp	Garqırıp	KKD	696-697 (40)/716-717 (39)
Şorlayıp	Sarqırıp	KKD	740-741 (40)
Hırlayıp	Sırıldap	KKD	752-753(45)
Fokurdar	Ğij-Ğij	KKD	820-821 (24)

4. SÖZLÜK

A

Acıldo: (Hiddetle) Homurdanmak, (KTS, s.2)

Ah, Ah, (GTS, s.6)

Angıroo: Anırmak, (KTS, s.14)

Añıldap oyloo: Zırlamak, (KTS, s.15)

Añıldoo: Bağırıp Çağırarak, ulumak, (KTS, s.15)

Anırmaa: 1.Anırmak 2.Avazı çıktığı Kadar bağırıp çağırarak (mec.), (GTS, s.14)

Añıldoo: İnlemek (köpek), (KTS, s.15)

Anqırmaq: Kuvvetle bağırarak. Çirkin sesle bağırarak. (At, eşek vs.) (ATS. I,s. 43)

Anqırtı: Anırma, eşek sesi. (ATS. I, s. 43)

Ansırmaa:1.Aksırmak 2.Atların ürkünce bir ses çıkarması (panhurmak?)(GTS s.15)

Ap: Hav (Köpeğin havlaması), (KTS, s.16)

Apaloo: Anne diye seslenmek, (KTS, s.16)

Apaz: Avaz, nefes, karganın ötmesi, (KTS, s.16)

Arkıroo: Gümbürtü, güreleme, (KTS, s.2)

Arkıruu: Çağlayarak akmak, gürelemek, gürüldemek, (KTS, s.20)

Arsıldoo: Gümbürdemek, (KTS, s.20)

Atırluu: Atın doludizgin koşması, (KTS, s.24)

Atoo: Çağırış, Çağrı, davet, sesleniş, (KTS, s.24)

Avaz: (F) avaz, ses, (KLS, s.7)

Ayđaloo: Haydi diye bağırarak, (KTS, s.26)

Aykay: Şiidetli, velveleli ses, (KTS, s.26)

Aykıruu: Haykırmak, (KTS, s.27)

B

- Baa:** Hoş görmeme, nefret haykırışı, (KTS, s.30)
- Baacıldoo:** Boş söyleme, mırıldanma, (KTS, s.30)
- Baarındırmaa:** Bağirtmak (GTS, s.26)
- Baçıroo:** Çatırdamak, (KTS, s.30)
- Badır:** Çatırtı, (KTS, s.31)
- Baka-Şaka:** Gümbürtü, patırtı, takırtı, (KTS, s.32)
- Bakıldak:** Boş söyleme, mırıldanma, (KTS, s.32)
- Bakırık:** Bağırış, gümbürtü, (KTS, s.32)
- Bakıroo:** Böğürme, (KTS, s.32)
- Baldıroo:** Anlaşılmaz bir tarzda konuşmak, mırıldanmak, (KTS, s.33)
- Barkıroo:** Böğürmek, gümbürdemek, (KTS, s.35)
- Bartıldoo:** Kıtırdama, (KTS, s.35)
- Baybayloo:** Haykırmak (korkuyla), (KTS, s.39)
- Beyirti:** Bağıran, böğüren hayvan sesi. (ATS. I, s. 124)
- Beyirtmek:** Bağirtmak, melemesine böğürmesine sebep olmak. (ATS. I, s. 124)
- Bıcıldoo:** Kaynaşmak (ses çıkararak) kabarmak, (KTS, s.43)
- Bıcıroo:** vıcıldamak, (KTS, s.43)
- Bıcı:** Kaz cıvcivi (GTS, s.34)
- Bıcı-bıcı:** Kazları çağırmak için kullanılır (GTS, s.34)
- Bıdıroo:** Çatırdamak (makinalı tüfek), (KTS, s.43)
- Bılcırak:** Cıvık, vıcık vıcık, (KTS, s.43)
- Bıdıroo:** Hışırdamak, fişıldamak, (KTS, s.44)
- Bırışuu:** Buruşmak, kıvrılmak, (KTS, s.44)
- Bırk-bırk:** Şakır şakır, (KTS, s.44)
- Bırr:** Koyunları gütmeye çıkarılan bir sestir (GTS, s.41)
- Bışak:** Hıçkırık, (KTS, s.44)
- Bışaktoo:** Hıçkırmak, (KTS, s.44)
- Bıtıldoo:** Cıvıldamak, ötmek, (KTS, s.44)
- Bi-bi-bi:** Hindileri çağırmak için (GTS, s.35)
- Boğultu:** Boğulan hayvanın çıkardığı ses. (ATS. I, s. 142)

Boğunuq: Yeraltından gelir gibi net ve açık olmayan, anlaşılır olmayan zayıf ses.
(ATS. I, s. 143)

Bors-bors ürüü: Kesik kesik havlamak, (KTS, s.48)

Böyürtü: Öküz, dana vs. hayvanların çıkardığı ses. (ATS. I, s. 152)

Brın: Arı vızıldamasının taklidi (GTS, s.41)

Brınnamaa: Vızıldamak (GTS, s.41)

Bulaktoo: Fıskırmak (sıvı için), (KTS, s.51)

Bulbullamaa: Guruldamak (GTS, s.42)

Burkulanuu: Gürlemek, çalkanmak,(KTS, s.52)

Bürküü: fıskırma, (KTS, s.54)

Büşkürüü: Püskürmek, (KST), s.54

Büüremee: Böğürmek (GTS, s.45)

Büüremek: Böğürme (GTS, s.45)

C

Cacıldoo: Mırıldanmak, çene çalmak, (KTS, s.55)

Cañgırık: Akis, yankı, (KTS, s.59)

Cargızuu: Patlatmak, (KTS, s.60)

Ceh-ceh: Kuşların öterken çıkardığı güzel ses, şakıma. Ceh-ceh vurma:

Cıbir cıbir: Fısıltı, (KTS, s.65)

Cıgırdamaa: Gıcırdatmak cıgırdeere, tekerlek: tekerlek gıcırıyor (GTS, s.47)

Cıgırdamak: Gıcırdama (GTS, s.47)

Cığ-cığ, Cığ-vığ: Anlaşılmayan karmaşık ses, gürültü. (ATS. I, s. 17)

Cılaacın: (Alıcı kuş için) Çıngırak, (KTS, s.65)

Cıngırdaklı: Çıngıraklı. Çıngırdaklı saat: çalar saat (GTS, s.47)

Cınnamaa: Çınlamak. Kaam cinner: kulağım çınıyor (GTS, s.47)

Cıncıldamaq: Şangırdamak, şangırtı sesi çıkarmak. (ATS. I, s. 177)

Cıncıltı: Metal şeylerin başka bir şeye veya birbirine dokunmalarıyla çıkan ses.
(ATS. I, s. 177)

Cıncır: Kova gibi şeylerin çıkardığı ses. (ATS. I, s. 177)

Cıncıldaşmaq: Cıncıldaşmak. (ATS. I, s. 177)

Cıqq: Kurşun sesi. (ATS. I, s. 176)

Cıqqıltı: Ağaç kırıldığı zaman çıkan ses. (ATS I, s. 176)

Cıqqır: Ses, ağaç kırılırken çıkardığı hafif ses, çıt sesi. Cıqqır çıkarmamaq: Susmak. (ATS. I, s. 176).

Cıqqırırq: Ses, çıt sesi. (ATS. I, s. 176)

Cırhacı: Durmaksızın devam eden cırıltı sesi. (ATS. I, s. 178)

Cırıldamaa: Cırlamak, ötmek (GTS, s.47)

Cırıldamaq: Cırıltı sesi çıkarmak, ötmek. (ATS. I, s. 178)

Cırıltı: Bk.Cıvıltı (GTS, s.48)

Cırıltı: Cırcır sesi, gıcirtı. (ATS. I, s. 178)

Cırınq-Cırınq: Kap kakak, cam vs. kırıldığında çıkan ses. (ATS. I, s. 178)

Cırt: Kuru bir dal parçasını kırınca çıkan çıt sesi. (ATS. I, s. 178)

Cıvıldamaa: Bk. Cıvıldama (GTS, s.48)

Cıvıldamaq: Cıvıltı sesi çıkarmak, ötüşmek.(küçük kuşlar ve civcivler) (ATS. I, s. 179)

Cıvıltı: Civcivlerin, küçük kuşların çıkardıkları ses. (ATS. I, s. 179)

Cıvırdamak: Bk.Cıvıltı (GTS, s.48)

Cız: Ateş, yakıcı şey. Et gibi maddelerin yağda kızartıldığında çıkan ses. (ATS. I, s. 179)

Cızıldamaq: Cızırdamak, cızırtı sesi çıkarmak. (ATS. I, s. 179)

Cızıltı: Ateş veya kızgın bir şey üzerine düşen yağ sesi, su vs.'nin çıkardığı ses. (ATS. I. s. 179)

Cızırdamaa: Cızırdamak (GTS, s.48)

Cızırdamak: Cızırdama (GTS, s.48)

Cızlamaa: Cızlamak, cızırdamak. Cızladıloy: Zeytinyağı cızırdadı (GTS, s.48)

Cızlamak: Cızlamak. (GTS, s.48)

Cik-cik: Serçeler ve küçük kuşların çıkardıkları ses. (ATS. I, s. 181)

Cikkildemek: Cik cik sesleri çıkarmak, (küçük kuşlar) (ATS. I, s. 181)

Cing-cing cingildemek: Kesik bir şekilde "cing" sesi çıkarmak, çınlamak. (ATS. L s. 182)

Cingilti: Çınlama sesi. Metal, cam gibi şeylere dokununca çıkan ses. (ATS I, s.183)

Ciringilti: Çınlama sesi. (ATS. I, s.183)

Ciuciu: Bk.Civciv (GTS, s.48)
Civciv: 1.kuş sesi, tavuk civcivi sesinin taklidi.2.cıvıldama (GTS, s.48)
Civciv: Çoppuska, (TSS, s.48)
Civ-civ: Ufak kuşların çıkardığı ses. (ATS. I, s.183)
Civildemek: Cıvıldamak, cıvıltıyla ötmek.(ATS. I, s.183)
Civilti: Kuş yavrularının ve bazı küçük böceklerin çıkardığı ses. (ATS. I, s.183)
Civilti: Cıvıltı. (ATS. I, s.183)
Cöcö: Civciv, (KTS, s.69)
Culkunuu: Çırpınmak, (KTS, s.70)
Cükküldemek: "Cik cik" sesi çıkarmak,"cik cik'* ötmek. (ATS. I, s. 185)
Cüyültü: Cıvıl-daşma, ötüşme, bağırışına, (ATS. I, s. 187)

Ç

Çaaylaçak: Homurdanmak, (TAS, s.10)
Çaaylan-: Homurdanmak, (TAS, s.10)
Çagız: Çiklet, (KTS, s.72)
Çağlayan: Kürülgen, (TSS, s.50)
Çakıldamaa: Şarıldamak. Selçakıldeer: Sel şarıldıyor (GTS, s.49)
Çakıldoo: Cıvıldama, (KTS, s.73)
Çakmaa: Çakmak. Çimçirik çaktı: şimşek çaktı. Çakmaa bir şamar: bir
Çaq-çug: Çak çak diye çıkarılan ses. (ATS. I, s. 188)
Çaqqaçaq, çaqqaçug: Çakıltı sesi. (ATS. I, s. 188)
Çaqqıltı: Çakıltı ses. (ATS. I, s. 188)
Çarıldoo: Cıvıldamak, (KTS, s.74)
Çartıldak: Patlayıcı, (KTS, s.74)
Ç'artlat-: çatlatmak, (KLS, s.27)
Çat: Vurma sesinin taklidi (GTS, s.53)
Çatıltı: At nalı sesleri (GTS, s.53)
Çatınoo: Çatlamak, (KTS, s.74)
Çatır-çatır: çatır çatır (GTS, s.53)
Çatırdamaa: Çatırdamak. Çıtırdadı bir şey uzakta: uzaktan bir şey çatırdadı.

Çatırdatmaa: Çatırdatmak (GTS, s.53)
Çatıroo: Çatırdamak, (KTS s.74)
Çatırtı: Çatırtı. (ATS. I, s. 194).
Çatra-patra: konuşma dilinde anlaşılmaz bir konuşma için kullanılır.
Çıçalatuu: Cızırdatmak, (KTS, s.76)
Çıçıldoo: Cızıldamak, cızırdamak, (KTS, s.76)
Çıgra-: Gıcırdamak, (TAS, s.15)
Ç'ık'ırda-: çıkırdamak, takırdamak, (KLS, s.28)
Çıñıldoo: Çınlamak, (KTS, s.77)
Çınır-: Keskin çığlıklar koparmak, cıyak cıyak bağırarak, (TAS, s.16)
Çınıru: Keskin çığlık, cıyak cıyak bağırarak, (TAS, s.16)
Çıp pıt: ses taklidi (GTS, s.58)
Çır çır: cırcır böceğinin ses taklidi (GTS, s.58)
Çırdak: Cırtlak, cıvıltı, (KTS, s.77)
Çırt: çatırtı. Kemiklerin çatırtı sesinin taklidi (GTS, s.58)
Çırt: Tükürürken çıkan ses. (ATS. 1, s. 205)
Çırtıldoo: Çatırdamak,(KTS, s.77)
Çırtıltı: Kuru odun vs. yanarken çıkardığı çatırtı. (ATS. 1, s. 205)
Çırtlamaa: Çatırdamak. Çırtladı ensem: ensem çatırdadı (GTS, s.58)
Çıt çıt: Bk. çıt (GTS, s.58)
Çıt: zayıf sesin taklidi (GTS, s.58)
Çıtır çıtır: çıtır çıtır (GTS, s.58)
Çıtır pıtır: Bk. çıtpıt (GTS, s.58)
Çıtlatmaa: çıtırdatmak (GTS, s.59)
Çıtlatmak: çıtlatmak (GTS, s.59)
Çıvdırmaa: 1.fişkırma. Kançıvdırer yaradan: yaradan Kan fişkırıyor 2.çıldırarak.
(GTS, s.59)
Çin-çin: Bir ses taklidi. Çin çin ötmee: çin çin ötmek (GTS, s.61)
Çöcö: Cıvcıv, (KTS, s.79)
Çumuu: Suya dalmak, (KTS, s.79)
Çuu: Gürültü, çığlık, (KTS, s.79)
Çuuldoo: Uğuldamak, (KTS, s.79)

D

Dabırt: Ayak patırtısı, (KTS, s.80)

Damlamak: Tammalaa-, (TSS, s.59)

Dangıltı: Metal bir şeyin başka bir şeye dokununca çıkardığı ses. (ATS. I, s. 230)

Dañgıroo: Tangırdamak, (KTS, s.81)

Dangırtı: Tangırtı. (ATS. I, s. 230)

Danqır-dunqur: Metal şeylerin birbirine dokundukları zaman çıkardıkları ses. (ATS. I, s. 230)

Dığ-dığ: Kaynayan maddelerin çıkardığı ses. (ATS. I, s. 272)

Dığıltı: Sıvı maddelerin çıkardığı ses. (ATS. I, s. 272)

Dımoo: Damlamak, (KTS, s.83)

Dıñldoo: Şingırdamak, (KTS, s.83)

Dıñq: Metalden yapılan şeylerin herhangi bir şeye dokunduğunda çıkardığı ses. (ATS. I, s. 273)

Dıñqıltı: Dokunulduğu anda bakır kaptan vs. çıkan ses. (ATS. I, s. 273)

Dıqqıltı: Tıkırtı sesi. (ATS. I, s. 272)

Dırıldoo: Vızıldamak, dırlanmak, (KTS, s.83)

Dız-dız, dızz: Arıların, sineklerin vs. çıkardıkları ses. (ATS. 1, s. 274)

Dızıltı: Vızıltı sesi, arıların uçarken çıkardığı ses. (ATS. I, s. 274)

Duu-duu: Şakır şakır, (KTS, s.85)

Dü-dü-dü: Tavuk cıvcıv vs.yi seslemek için çıkarılan ses. (ATS. 1, s. 329)

F

Fıkır-fıkır: Fıkır fıkır (kaynamanın ifadesi) (GTS, s.96)

Fırçılı: Bir cismin balçık ya da öyle bir madde içine düştüğünde çıkardığı ses. (ATS. I, s. 423).

Fıs fıs: Ses taklidi. Fısfıspatu yaper: kaz {fıs fıs} diye ses çıkarır. (GTS, s.96)

Fısıldaşmak: Sıbsıs-, (TSS, s.88)

Fısıltı: Şırıltıyla akan suyun çıkardığı ses. Yılanın çıkardığı ses. (ATS. 1, s. 424)

Fıslamaa: Fıssesi çıkarmak. İlan gibi fıslama: yılan gibi ısılık çalmak (GTS, s.96)

Fıf fıf: Ses taklidi (GTS, s.96)

Fıfırdamaa: Fıfırdamak (GTS, s.96)

Fıfırdamak: Fıfırdama (GTS, s.96)

Fıfırdatmaa: Fıfırdamak (GTS, s.96)

Fıfırtı: Fıfırtı (GTS, s.96)

Fıflamaa: Bk.Fıfırdamaa (GTS, s.96)

Fıfıt: ses taklidi (GTS, s.96)

Fokurdamaa: Fokurdamak. Öfkeden fokurdamaa. Öfkeden köpürmek,

Fokurdamak: Fokurdama (GTS, s.98)

Fokurtu: Fokurtu (GTS, s.98)

G

Gaarga: Bk.Karga (GTS, s.99)

Gaga: Gaga (GTS, s.99)

Gagaga: Kazların çıkardığı ses (GTS, s.99)

Gagalamaa: Gagalamak (GTS, s.99)

Gagalaşmaa: Gagalaşmak. Birbirini gagalamak (GTS, s.99)

Gıgıgıcı: Gıcı gıcı (GTS, s.103)

Gıcırdamaa: 1.gıcırdamak 2.çatırdamak (GTS, s.103)

Gıcırdamak: Gıcırdama (GTS, s.103)

Gık gık: kazları çağırmak için kullanılır (GTS, s.103)

Guldurdamaa: Guguklaşmak (Güvercinler için) (GTS, s.108)

Gum-gum: Bir şey düştüğünde veya bir yere dokunduğunda meydana gelen boğuk ses. (ATS. I, s. 573)

Gup: Yüksekten düşen ağır bir şeyin çıkardığı tok ses. (ATS. I, s. 574)

Gup-gup: Yürürken ayakların yere süratle çarpmasından oluşan ses. Kalp atışlarının sesi. (ATS. I, s. 574)

Guppagup: Gup-gup. (ATS. I, s. 574)

Güdük: Düdük (Tren düdüğü), (KTS, s.95)

Güüldök: Uğuldayan, (KST, s.95)

Güüldöö: Uğuldamak, (KTS, s.95)

H

Hırıldamaa: horuldamak (GTS, s.117)

Hırıldamak: horuldama (GTS, s.117)

Hırıldı: hırıldı (GTS, s.117)

Hırlamaa: hırlamak (köpekler için kullanılır) (GTS, s.117)

Hırlaşmaa: hırlaşmak (GTS, s.117)

Hırşt: bir cismin kırılmasında çıkardığı ses (GTS, s.117)

Hiş: Öküz, manda vs. sürmek veya dondurmak için kullanılan söz. (ATS. II, s. 650)

Ho-ho, hı-ho: İneği, öküzü hareketlendirmek için kullanılır. (ATS. II, s. 652)

Homurdamaa: Homurdamak (GTS, s.118)

Homurdamak: homurdamma (GTS, s.118)

Homurtu: Homurdamma (GTS, s.118)

I

İbır-şıbır: Fısıldaşma, (KTS, s.97)

İçkinuu: İkinmek, kendini zorlamak, (KTS, s.97)

İr-çır: Hır gür, (KTS, s.99)

İrldoo: Hırlamak, hırıldamak, (KTS, s.99)

İşkırık: İslık, (KTS, s.100)

İz-çuu: Gürültü, patırtı, (KTS, s.100)

J

Jaba: Kurbağa (GTS, s.123)

Jaburlanmaa: Guruldamak (GTS, s.123)

Jujelitsa: Cırcır böceği (GTS, s.124)

K, L, M

Kacaloo: Kemirmek, (KTS, s.107)

Kaçıroo: Gıcırdamak, (KTS, s.107)

Kakır: Fokırdama. Kakır kakır etmee: hafif ateşte kaynama, fokurdama (GTS, s.127)

Kakırdatmaa: 1.Çatırdatmak, fokurdatmak (GTS, s.127)

Kakırtı: 1.Çatırtı 2.fokurtu (GTS, s.127)

Kakkıloo: Tıkırdamak, (KTS, s.108)

Kalçıldoo: Zangırdamak, (KTS, s.108)

Kapkası: Tak, (KTS, s.139)

Kaz-kaz: Tıpış tıpış, (KTS, s.116)

Kekkilti: Kekliğin çıkardığı ses. (ATS. 11, s. 753)

Kıçaratuu: Gıcırdamak, (KTS, s.107)

K'ıçır-: Bağırarak, çağırarak, gay diye bağırarak k'arga k'ıçıradı: karga gakladı, (KLS, s.52)

Kıkırdak: Bk.kıtırdak (GTS, s.145)

Kıkırdamaa: Fıkırdamak, fıkır fıkır kaynamak (GTS, s.145)

Kırıldoo: Hırıldamak, (KTS, s.122)

Kırkırak: Hırıltı, (KTS, s.122)

Kırkırık: Mırıltı, (KTS, s.122)

Kırsıldatuu: Şakırdamak, (KTS, s.122)

Kıtırdamaa: kıtırdamak (GTS, s.149)

Kıtıroo: Kıtırdamak, (KTS, s.122)

Kirildek: Hırıltı, (KTS, s.125)

Klonk: Ses taklidi (GTS, s.152)

Kuku: Guguk kuşu. (GTS, s.152)

Kuku: Nida. Kuku etmee [etmek] (GTS, s.154)

Kukulamaa: Guguklamak. (GTS, s.154)

Kurkuroo: Guruldamak, (KTS, s.136)

K'urulda-: Hırıldamak, homurdanmak, guruldamak, (KLS, s.60)

K'uruldau: Hırıldama, (KLS, s.60)

Kübüñ-şıbıñ: Fısıltı, (KTS, s.138)

Kürsüldök: Takırtı, (KTS, s.140)

Kürsüldöö: Takırdamak, (KTS, s.140)
Kvakklaaa: Vakvaklamak (Kurbağalar için); bağırmaq. (GTS, s.160)
Laq-Laq: Leyleğin çıkardığı ses. (ATS. II, s. 809)
Lıqqıltı: İçinde sıvı olan kabı sallarken çıkan ses. (ATS. II, s. 820)
Lırçılı: Mırıltı sesi, mırıltı. (ATS. II, s. 867)
Mak'ır-: Miyavlamak K'istik makıradı: kedi miyavlıyor, (KLS, s.64)
Mangra-: Melemek, böğürmek, (KLS, s.64)
Mayroo: Melemek, (KTS, s.146)
Mee: Koyun, keçi melemesi (GTS, s.175)
Meelemek: Meleme (GTS, s.175)
Mıñkıldoo: Homurdanmak, homurtu, (KTS, s.148)
Mırıldama: mırıldamak, dırdır etmek (GTS, s.177)
Mırıldanmaa: Mırıldanmak (GTS, s.177)
Mırıldoo: Mırıldanmak,(KTS, s.148)
Mırlan: Mırıldama (GTS, s.177)
Mırmır: Mırıltı (GTS, s.177)
Mır-mır: Mırıltı sesi. Mırıltı. (ATS. II, s. 867)
Mıyoooloo: Miyavlamak, (KTS, s.148)
Miyov-miyov: Kedilerin çıkardığı miyav sesi. (ATS. II, s. 875)
Muşgurtu: Dudakları büzerek köpekleri seslerken vs. çıkan ses. (ATS. II, s. 883)
Nıqqıltı: İnilti, ah uf sesi. (ATS. II, s. 917)
Nırç: Cık sesi çıkarma. (ATS. II, s. 917)

O, Ö

Oha: İnek, öküz vs. hayvanları, hareket ettirmek veya hareketini daha da süratlendirmek için çıkarılan ses. (ATS. II, s. 928)
Ök'ür-: Böğürme kükremek, bağırıp çağırmaq, (KLS, s.69)
Ökürük: Böğürme, hıçkırma, (KTS, s.160)
Ötmee: 1.ötmek 2.çınılamak, ses çıkarmak (GTS, s.189)

P, Q

- Paqqapaq:** Kaynayan bir sıvının çıkardığı ses, fokurdama sesi (ATS. II, s. 952)
- Part:** Patlayan veya bir yere değen, yere düşen bir şeyin çıkardığı ses.
(ATS. II, s. 958)
- Pıqq:** Kaynayan bir sıvının çıkardığı fokurdama sesi, fokurtu. (ATS. II, s. 968)
- Piş-piş:** Kediye seslemek için çıkarılan ses. (ATS. II, s. 972)
- Prşş, prşş:** Tayı çağırma nidası, (KLS, s.71)
- Qağıltı:** Kaz ve martı gibi hayvanların çıkardığı ses. (ATS, I, s. 441)
- Qaqqıltı:** Tavuk, keklik, turna vs.'nin ötmesi, haykırması. (ATS. I, s. 441)
- Qar-qar:** Karganın çıkardığı ses. (ATS. I, s. 461).
- Qar-qur:** Anlaşılmayan ses, konuşma. (ATS. I, s. 461)
- Qart, qart-qart:** Sert veya gevşek bir şeyi ısınınca veya kaşmirken çıkan ses.
(ATS. I, s. 466)
- Qart-qurt:** Anlaşılmayan konuşma,(bir dili)kötü konuşma. (ATS. I, s. 467)
- Qıcirtı:** Sert cisimlerin birbirine sürtünmesinden meydana gelen gıcirtı sesi.
(ATS. I, s. 508)
- Qığıltı:** Bebeklerin çıkardığı ses. (ATS. I, s. 509).
- Qığ-qığ:** Küçük çocukların gülerken çıkardıkları ses. Bebeklerin çıkardıkları ses.
(ATS. I, s. 509)
- Qıj, qıj-qıj:** Şırıltı sesi. (ATS. I, s. 509)
- Qırç, qırç-qırç:** Dişlerin birbirine sürtünmesiyle çıkan ses. Gıcirtı. (ATS. I, s. 512)
- Qır-qır:** Karganın çıkardığı ses. (ATS. I, s. 512)
- Qır-qırt:** Kuluçkaya yatan tavuğun çıkardığı ses (ATS. I. s. 516)
- Quq-qu:** Guguk kuşlarının çıkardığı ses. (ATS. I, s. 568)
- Quqqultu:** Turaç vs. kuşlarının çıkardığı ses. (ATS. I, s. 568)
- Quq-qulu-gu:** Horozun öterken çıkardığı ses. (ATS. I, s. 568)
- Qur-qur:** Bağırsakların guruldaması. (ATS. I, s. 577)
- Qurtagurt:** Ocakta, sobada odun, kömür vs. yanarken çıkan ses. (ATS. I, s. 579)
- Qurtaqurt:** Su vs. içerken boğazda meydana gelen ses. (ATS. I, s. 579)
- Qurt-qurt:** Dar boğazlı kaplardan sıvıyı dökerken veya içerken çıkan ses.
(ATS. I, s. 579)

S, Ş

- Saboo:** Çırpamak (kanat), (KTS, s.168)
- Sığircık:** Skvoretz, (TSS, s.238)
- Sıngısı-:** Sinilemek, hafifçe ulumak, inlemek, (KLS, s.76)
- Sıngısmak:** İnilti, sızılı, (KLS, s.77)
- Sıylıguu:** Kimıldamak, kıpırdamak, (KTS, s.173)
- Sızgurtuu:** Cızırdamak (yağı), (KTS, s.173)
- Şabıroo:** Hışırdamak, takırdamak, (KTS, s.180)
- Şagıroo:** Gıcırdatmak, (KTS, s.180)
- Şakıldatuu:** Gıcırdatmak, (KTS, s.180)
- Şakıldoo:** Çağlamak, (KTS, s.180)
- Şalpıldoo:** Şapırtı, (KTS, s.180)
- Şalp-şulp:** Şapur şupur, (KTS, s.180)
- Şaŋır etüü:** Şangırdamak, (KTS, s.181)
- Şaŋır:** Şangırtı, (KTS, s.181)
- Şanıra:** Çınlamak, tınlamak, şingırdamak, (TAS, s.104)
- Şaŋkıroo:** Çınlamak, (KTS, s.181)
- Şapıldatuu:** Şapırdatmak, (KTS, s.180)
- Şaq(q):** Atılan Toptan, silahtan, kırılan ağaçtan çıkan ses. (ATS. II, s. 1072)
- Şaqqaşaq:** Ağaç vs. gevrek şeylerin kırılması veya birbirine dokunması sonucu oluşan ses. (ATS. II, s. 1073)
- Şaraktoo:** Çatırdamak, şakırdamak, (KTS, s.181)
- Şarıldoo:** Çağlamak, şarıldamak, (KTS, s.181)
- Şarkırama:** Çağlayan, şelale, (KTS, s.181)
- Şarkıroo:** Çağıldamak, (KTS, s.181)
- Şartaşart:** Peş peşe açılan kurşun veya kamçı sesini takliden söylenir. (ATS. II, s. 1077)
- Şart-şart:** Kurşun veya ince çubuk, kamçı darbesinin sesini takliden söylenir. (ATS. II, s. 1077)
- Şatıroo:** Çatırdamak, (KTS, s.181)
- Şıbir:** Fısıltı, (KTS, s.182)
- Şıbış:** Fısıldama, fısıltı, (TAS, s.104)

Şıldırak: Çingirak, (KTS, s.182)

Şıqq: Kırılan veya birbirine dokunan ağaç vs. şeylerin çıkardığı ses.

(ATS. II, s. 1086)

Şır-şır: Bir süratle akan, dökülen su veya yağmurun meydana getirdiği ses.

(ATS. II, s. 1087)

Şork'a: Şelale, çavlan, (KLS, s.80)

Şork'ulda-: Şarıldamak, (KLS, s.80)

Şorlo: Şarıldamak, (TAS, s.105)

Şşş: Tavukları sürmek için, (KLS, s.81)

Şuğulda-: Uğuldamak, (KLS, s.81)

Şuğuldağan: Uğuldayan Şuğut-cılan: Karayılan, (KLS, s.81)

Şuruldoo: Şarıldamak, (KTS, s.183)

Şuudur: Mırıltı, (KTS, s.183)

Şuuduroo: Hışırdamak, (KTS, s.183)

T

Ta: Öküzleri harekete geçirmek için kullanılan deyim, (KLS, s.82)

Tak-tuk: Takırtı, (KTS, s.185)

Tap-tap, Top-tup: Tekrarlanan "top", "rap" sesleri (ATS. II, s. 1105)

Taq(q): Yere düşen veya herhangi bir şeye dokunana sert cisimlerin çıkardığı ses.

(ATS. II, s. 1100)

Taqqataq: Devamlı olarak çıkan tak tak sesi. (ATS. II, s. 1100)

Taq-taq: Demir, tahta vs. şeylerin sert cisimlere veya birbirine değmesinden meydana gelen ses. (ATS. II, s. 1100)

Taraktoo: Gürlemek, (KTS, s.187)

Tarsılda: 1.Çatırdamak, 2.parmakları şakırdatmak, (TAS, s.109)

Tarsıldoo: Kaynama zırlıtısı, (KTS, s.188)

Tfu: Tükürürken çıkarılan ses. (ATS. II, s. 1136)

Tıkılatuu: Tıkılatmak, (KTS, s.192)

Tıp-tıp: Tıp tıp sesi. (ATS. II, s. 1137)

Tıqq: Yukarıdan düşen veya bir şeye dokunan sert bir cismin çıkardığı ses.

(ATS. II, s.1 136)

Tırs: Gıcırtı, Çıtırtı, (KTS, s.193)

Tırsıldoo: Gıcırdamak, Çıtırdamak, (KTS, s.193)

T'ik-t'ik-t'ik-t'ik-t'ik: Cıvcıvleri çağırarak için çıkarılan ses, (KLS, s.87)

Topplı: Hareket eden insan veya hayvanın ayağının yere değmesi neticesinde çıkan ses,"rap" sesi. (ATS. II, s. 1106)

Torp: Ağır bir şeyin birden bire yere düşmesiyle veya bu tür şeylerin birbirine dokunmasıyla oluşan ses. (ATS. II, s. 1108)

Toypoñ: Tıpış-tıpış, (KTS, s.197)

Tuuruluu: Çatlamak, (KTS, s.200)

U

Uy-Uy: Ağrı, sızı, korku, ürküntü vs. duyguları ifade etmek için çıkarılan ses. (ATS. II, s. 1170)

X

Xart: Gevrek bir şeyin dişlerle parçalanması veya kesilmesi anında çıkan ses. (ATS. I, s.609)

Xartılı: Kaim bir ağacın kırıldığı zaman çıkardığı ses. (ATS. I, s. 609)

Xırçılı: iki sert cismin (kemik, metal, taş vs.) birbirine sürtünmesiyle oluşan ses. (ATS. II, s. 642)

Xırt: Doğranan, kırılan, kesilen gevrek bir şeyin çıkardığı ses. (ATS. II s. 644)

Xırtaxırt: Bıçakla doğranan, dişle vs. ile ezilen sert bir şeyin çıkardığı ses. (ATS. II, s. 644)

Xırtılı: Kırılan, parçalanmış bir şeyden çıkan ses. (ATS. II, s. 644)

Xırt-xırt: Ezilen sert bir şeyin çıkardığı ses. (ATS. II. s. 644)

Xışılı: Birbirine dokunan, sürtünen dalların sesi, hışırtı sesi. (ATS. II, s. 644)

Xış-xış: Hışırtı sesi. (ATS. II, s. 644)

Xor-xor: Uykuda horuldayan kişinin çıkardığı ses. (ATS. II, s. 653)

V, Y, Z

- Vaqqıltı:** Kurbağa, ördek, kaz sesine benzer ses. (ATS. II, s. 1191)
- Vıǵ:** Bazı kuşların çıkardığı ses. (ATS. II, s. 1203)
- Vıj:** Suratlı giden bir şeyin veya suyun çıkardığı ses.(ATS. II, s. 1203)
- Vıq:** Bebeklerin çıkardığı ses. (ATS. II, s. 1203)
- Vız:** Vızıldı. (ATS. II, s. 1203)
- Vic-vic:** Kuşların çıkardığı cıvıltı sesi. (ATS. II, s. 1203)
- Zarang:** Metal cisimlere bir şeyle vurunca veya dokununca çıkan ses.
(ATS. II, s.1271)
- Zer uçuruu:** Fışkırmaq, (KTS, s.214)
- Zıñ etüü:** Çınlamak, (KTS, s.214)
- Zıngır:** Şıngırta, (KTS, s.214)
- Zıñq:** Zilin, çanın çıkardığı ses. (ATS. II, s. 1282)
- Zıñq-zıñq:** Zilin, çanın çıkardığı ses. (ATS. II, s. 1282)
- Zırınq:** Zilin çıkardığı ses. (ATS. II, s. 1282)
- Zonq:** Zil veya bazı metal parçalarını birbirine vurunca, dokununca çıkan ses.
(ATS. II, s. 1271)

SONUÇ

Yapılan bu çalışmada yansıma sözcükler hakkında birçok bilgi elde edilmiştir. Dilin birimleri içerisinde yansıma sözcükler önemli bir rol oynar. Dünya dillerinin doğuşunda insanlar ne kadar önemli ise gelişiminde de yansıma sözcükler önemli bir paya sahip olmuştur. Çağdaş Türk Lehçeleri’ni incelediğimizde neredeyse bütün sözcüklerin yansımalarla yakından ilişkili olduğunu görebiliriz. Yapılan bu araştırmada birçok kaynaktan faydalanılmıştır. Görülmüştür ki yansıma sözcüklerin her dilde ayrı bir yeri vardır. Özellikle gelişmiş ve gelişmekte olan dünya dillerinde yansıma sözcükler adeta lokomotif görevi görmektedir. Türkçe’nin lehçelerindeki yansıma sözcükleri tespit ederken Türkçe sözlüğün kullanılması çalışmada büyük bir avantaj sağlamıştır. Bu çalışmanın sonucunda yansıma sözcüğü şöyle tanımlayabiliriz: Doğada bulunan nesnelere ya da canlıların insanlar tarafından öykünebilecek sesler çıkarmasına yansıma denir.. Örneğin “tak, şap, cik, gur, hor, vız, me, mö, şır, vb.” Ancak doğadaki bütün sesler yansımadır denilemez. Örneğin “ışımak, parıltı vb.”

Yansıma sözcüklerin köklerine inildiğinde, yansıma sözcüklerin üzerinde ortaya çıktığı bölgedeki dilin etkisinin oldukça fazla olduğu görülebilir. Bütün dillerde ortak olan bir yansıma sözcük öykünme biçimi ortakta olsa şekil itibarıyla farklı gelişmiştir. Yansıma sözcüklerin karşılaştırıldığı bölüme baktığımızda bu tespiti daha açık bir şekilde görebilirsiniz.

Bir dildeki yansıma sözcüklerin zenginliği o dilin konuşma ve yazma bakımından yaygın olmasına bağlıdır. Günümüzde çok az kişi tarafından konuşulan dilleri incelediğimizde yansıma sözcükler bakımından bu dillerin çok fakir olduğunu görmekteyiz. Bu çalışma sonucunda yansıma sözcüklerin diller arasındaki akrabalığı tespit etmekte kullanılabilecek önemli bir unsur olduğu aşikârdır. Sonuç olarak yansıma sözcükler üzerine şu ifadeyi kullanmak mümkündür:

Bir dildeki sözcükler bir hazine ise, yansıma sözcüklerde o hazinenin anahtarıdır.

KAYNAKÇA

AKSAN, Doğan, Türkçenin Gücü, Bilgi Yayınevi, Ankara, 2003

AKSAN, Doğan, Türkiye Türkesinin Dünü, Bugünü, Yarını, Bilgi Yayınları, 5.Basım, Ankara, 2007

AKSU, Nurettin, **IŞIK** Ayfer, Türkiye Türkçözü - Kırgız Türkçözü Sözdüğü, MEB Yayınları, İstanbul, 1997

ALTAYLI, Seyfettin, Azerbaycan Türkçesi Sözlüğü I-II, MEB Yayınları, İstanbul, 1994

ARIKAN, Metin, Kazak Destanları 1-2, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2007

ARIKOĞLU, Ekrem, Hakas Destanları I, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2007

ARIKOĞLU, Ekrem, Tuva Destanları, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2007

BALKAYA, Dursun, Yansılama ve Almanca-Türkçe Ses Yansımaları Sözcükler (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Erzurum, 1996

BANGUOĞLU, Tahsin, Türkçenin Grameri, TDK Yayınları, Ankara, 2004

BAŞKAN, Özcan, İnsan Dilinin Doğuşu, TDK Yayınları, Ankara, 1968

BURAN, Ahmet, **ALKAYA** Ercan, Çağdaş Türk Lehçeleri, Akçağ Yayınları, 5.Basım, Ankara, 2007

DİLEK, İbrahim, Altay Destanları I, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2002

DİLEK, İbrahim, Altay Destanları II, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2007

DİLEK, İbrahim, Altay Destanları III, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2007

EMRE, A.C., Türk Dilbilgisi, TDK, İstanbul, 1945

ERCİLASUN, Ahmet Bican, Türk Lehçeleri Grameri, Akçağ Yayınları, Ankara, 2007

ERGİN, Muharrem, Azeri Türkçesi, İ.Ünv. Ed. Fak. Yayınları, İstanbul, 1971

FERDİNAND D.Lessing; (Çeviren: Günay KARAAĞAÇ), Moğolca-Türkçe Sözlük Cilt:1-2, TDK Yayınları, Ankara, 2003

GAYDARCI, G.A. , **KOLTSA**, E.K. , **TUKAN**, B.P. , Gagauz Türkçesinin Sözlüğü, (Çeviren: İsmail KAYNAK- A. Mecit DOĞRU), Kültür Bakanlığı Yayınları, 1.Baskı, Ankara, 1991

ILGIN, Ali, Hakas Destanları 2, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2007

JANJUA, Duygu KUT, Japoncada Yansımali Sözcükler (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 2000

KARACA, Oktay Selim, Kazak Destanları 3, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2007

KARACA, Oktay Selim, Kazak Destanları 6, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2009

KARADAVUT, Yusuf, Türk Destanlarında Geçen Yansıma Kelimeler, Kafkas Üniversitesi, Lisans Tezi, Kars, 2010

KARAHAN, Akartürk, *Memluk-Kıpçak Türkçesi Sözcükleri: Yansıma Fiiller Üzerine Bir İnceleme*, Türklük Bilimi Araştırmaları(Hakemli Dergi), 20.Sayı, Niğde, 2006-Güz, s.106

KARAHAN, Fettah, Moğolca Yansıma Kelimeler, Kafkas Üniversitesi, Lisans Tezi, Kars, 2007

KARTALCIK, Vedat, **KERİMOĞLU**, Caner, Tatar Destanları 1-2, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2007

PRÖHLE, Wilhelm, Karaçay Lehçesi Sözlüğü, (Çeviren: Prof. Dr. Kemal AYTAÇ), Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1991

NEPESOVA R., **NAZAROV O.**, **GÖKLENOV J.**, “**Türkmen Türkçesi**”, Tercüme: Suzan TOKATLI, s.271

SANCAR, Emrah, Azerbaycan Türkçesinde Yansıma Kelimeler, Kafkas Üniversitesi, Lisans Tezi, Kars, 2010

SİS, Nesrin, **GÖKÇE** Bekir, “*Gülten Dayıoğlu'nun Çocuk Öykülerinde Yansımalar ve Kalıp Sözler*”, Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkhis or Turkic Volume 4/3 Spring, 2009, s. 1976

SOLMAZ, Ayşe, Özbek Destanları 3, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2007

TUNA, Osman Nedim, Türkçede Tekrarlar, Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, C. IV, No: 1, İstanbul, 1950

Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, Dergâh Yayınları, İstanbul, 1982

TÜRKMEN, Fikret, **ARIKAN**, Metin, Kazak Destanları 4, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2007

UYGUR, Ceyhun Vedat, Karakalpak Destanları, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2007

VASİLİEV, Yuriy, Türkçe - Sahaca (Yakutça) Sözlük, TDK Yayınları, Ankara, 1995

YEON, Kyoo Seok, Türkçede ve Korecede Yansımaların (Onomatopeia) Karşılaştırılması (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 1995

YÜCEL, Dilek, Özbek Destanları 2, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2007

ZÜLFİKAR, Hamza, Türkçede Ses Yansımaları Kelimeler, TDK Yayınları, Ankara, 1995

<http://www.pdfactory.com> 22.11.2010

http://www.sinanoglu.net/fikir_meydani/showthread.php?t=4779 06.01.2011

<http://www.kaanfakili.com.tr/yansima-sozcukler/> 08.01.2011

<http://tr.wikipedia.org/wiki/K%C4%B1rg%C4%B1zca> 09.01.2011

<http://tr.wikipedia.org/wiki/Mo%C4%9Folca> 11.01.2010

<http://tr.wikipedia.org/wiki/Kara%C3%A7ay-Balkarca> 11.01.2011

http://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrk_dilleri 12.01.2011

<http://tr.wikipedia.org/wiki/Yakut%C3%A7a> 12.01.2011

http://turkoloji.cu.edu.tr/cagdas%20turk%20lehceleri/ergun_koca_yansima_sozcuklerle_rilgiliyapilan_calismalar.pdf 31.01.2011

<http://tr.wikipedia.org/wiki/Gagavuzca>: 05.04.2011

http://www.kafkas.gen.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=75:karacay-malkar-turkcesi&catid=27:karacay-malkar&Itemid=37: 09.04.2011

<http://tr.wikipedia.org/wiki/Uygurca>: 09.04.2011

ÖZGEÇMİŞ

- 1984 İğdır'ın Tuzluca ilçesinde doğdu.
- 1995 Gaziler İlkokulunu bitirdi.
- 1998 Gaziler Ortaokulunu bitirdi.
- 2001 Tuzluca 100.Yıl Lisesini bitirdi.
- 2007 Kafkas Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitirdi.
- 2008 Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yeni Türk Dili Bilim Dalında Yüksek Lisans sınavını kazandı.